

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KR
İSVEÇ: 8.-KR
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

18 NOVEMBER 1983
SAYI: 18
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

İşte demokrasiye böyle geçiliyor!

Barış Derneği yöneticileri mahkum edildi

Sıkıyönetim mahkemesinde 18 aydır yargılanmakta olan Barış Derneği yöneticileri T.C.K'nun 141. maddesinden 5-8 yıl ağır hapis cezalarına çarptırıldılar ve tutuklanarak Metris cezaevine kapatıldılar.

Yazısı 5. sayfa da

Dönüş primleri yasası
Federal Parlamento'da
benimsendi!
Sayfa 6'da

Dünya Barış Konseyi
Başkanı ROMESH CHANDRA
gazetemize özel demec verdi

Barış Derneği
yöneticileri
yaşama hakkını
savunmaktan
başka bir suç
işlemediler

● Yazısı 10. sayfa da

Atom roketlerinin bir bölümü İngiltere'ye geldi

Cruise atom roketlerinin ilk bölümü 14 ve 15 Kasım günleri İngiltere'deki Greenham Common üssüne getirildi. İki yıldır Greenham Common'da protesto amacıyla kamp kurmuş olan barışsever kadınlara karşı çok sert davranan polis çok sayıda kadını tutukladı. Bu arada 15 Kasım günü İngiltere Savunma Bakanlığı önünde roketlerin İngiltere'ye gelmesini protesto eden bir gösteri yapıldı. Öte yanda Federal Almanya'da SPD'nin 18-19 Kasım'da yapılacak olan Kongresi'nde roketlere kesin "hayır"

TÜSTAV

Şarap mahzeninde yılların
Mehmet Ünal
röportaj
sayfa 6'da

M. Emin Bozarslan'la
soyleşi
Sayfa 8'de

Özal, faşist diktatörlüğün üstüne sivil elbise olacak

Halk cuntayı istemediğini gösterdi

Cunta'nın açıkça desteklediği Sunalp'ın Milliyeçil Demokrasi Partisi 6 Kasım günü yapılan seçimlerde oyların yalnızca yüzde 23'ünü aldı. Generaller bütün zorbalıklarına ve tehditlerine rağmen Sunalp'ın partisine oy verdirtilmedi. Cunta'nın karışındaymış gibi bir izlenim yaratan Turgut Özal'ın oyların yüzde 45'ini, Calp ise yüzde 30'unu aldı. Halk faşist Cunta'ya karşı duyduğu öfkeyi "MDP'den gayrisi iyidir" düşüncesiyle oy kullanarak belirtti.

Yaklaşık 1,5 milyon seçmen 2500 liralık cezaı ödemeye göze alarak sandık başına hiç gitmedi. 1 milyon kadar seçmen de Cunta'nın kurdurttuğu üç partiden hiçbirisine veremeyerek geçersiz oy kullandı.

● Yazısı 3. ve 12-13. sayfalarda

Her ülkeye, her kente

Ahmet KARDAM

basının estirdiği "millî birlik ve beraberlik" havasına bakarak bundan derhal Cunta'nın rahat bir nefes aldığı ve politik istikrar sağlayabileceği sonucunu çıkarmak çok yanlış olur.

Bütün demokratik hak ve özgürlüklerin Anayasa ve yasalarla yok edildiği, zindanların politik tutuklularla dolup taşıdığı bir ülkede hiçbir seçim manevrası politik istikrar sağlayamaz. "Politik tutuklulara özgürlük" istemi başta olmak üzere, demokratik özgürlükler ve insan hakları sorunu ne ülke içinde ne de uluslararası planda gündemden ineciktir. Tersine, önümüzdeki dönemde Cunta'nın da, parlamentosunun da, hükümetinin de önünde bu sorun gittikçe devleşecektir. Bu bir.

ikincisi, Türkiye'deki faşist rejimin temellerinde hiçbir değişiklik olmamıştır. Bu rejimin hukuksal temeli, olan 1982 Anayasası yürürlükte kaldığı sürece burjuvazinin değişik kanatları arasında da politik istikrar sağlanamaz. 24 Ocak politikasının derinleştirdiği ekonomik bunalım bu istikrarsızlığı daha da ağırlaştıracaktır. Türkiye burjuvazisinin değişik kanatlarını temsil eden AP'nin, CHP'nin ve MSP'nin verdikleri "borç" oylarıyla kurulacak Özal ve Calp ağırlıklı parlamentonun, halkın "hayır" dediği Cunta dışında sağlam dayanağı var mı? Kısacası, Özal ve Calp'ın "yalnızlıkları"

seçim sandıklarında biraz gecikmeyele pıçkağa benziyor.

Cunta'nın uluslararası plandaki yalnızlığına gelince: İlerici ve demokrat çevrelerin ve sendikaların 6 Kasım seçimlerini daha seçimler yapılmadan mahkum eden tavırlarında hiçbir değişiklik yoktur. Avrupa Konseyi ve Parlamento'sunun da. Ama ABD yönetimiyle birlikte hareket eden Avrupa'nın tutucu ve gerici partilerinin, özellikle Kohl ve Thatcher hükümetlerinin Avrupa Konseyi'nin ve Parlamento'sunun bundan sonra alacağı kararları "Türkiye'de demokrasiye geçilior" demogojisiyle etkilemeye çalışacakları şimdiden görülüyor. Böyle bir tehlike vardır ve ciddidir.

Ne var ki, gerceklerin üzerine bir örtü çekmek de mümkün değil. Cunta'nın 6 Kasım seçimlerinden sonra attığı ilk adım Barış Demneği yöneticilerini, barış savunarı insanları mahkum etmek oldu. Bunu, DISK yöneticilerinin mahkumiyetini izleyebiliriz.

Türkiye'deki seçim manevrasının sahtekarlığı teşhir etmek... Cunta'nın demogoji ve yalanların üstünün örtülmesini engellemek... Roşan'ın, Kohl'un ve Thatcher'ın Türkiye'deki faşist rejimi "demokrasiye geçiş rejimi" diye göstermelerini engellemek... Bu görev de yurt dışındaki Türk ve Kürt işçilere, gençlere, aydınlara, politik göçmenlere, yani bizlere, ilerici ve demokrat insanlara düşüyor.

Şimdi yapılacak iş, "Türkiye'deki politik tutuklulara özgürlük" kampanyasının, ama herşeyden önce de "Barış Demneği Yöneticilerine Özgürlük" kampanyasının bayrağını ayağımızı basmış her ülkeye, her kente, her mahalleye dikmektir.

Ağca'nın suç ortağı Özbey yakalandı

Ağca'nın son "itirafı"nda ABD, İpecki cinayetinde "tediği çekem" olarak adını verdiği aşırı sağcı Yalçın Özbey, 15 Kasım günü Bochum'da Alman polisi tarafından yakalandı. Özbey'in üstünde bir çok sahte kimlik ve Türkiye konsolosluklarına ait mühürler bulundu.

HOKKABAZ VE EN YENİ NUMARASI

Faşizmin 'ehven-i şer'ini kolay günler beklemiyor

Özal, faşist diktatörlüğün üstüne sivil elbise olacak

Cunta'nın sandığından MDP'nin çıkacağına, çıkması bile süngü zoruyla çıkarılacağına öylesine inanılmış, öylesine güven bağlanmış ki, seçim sonuçları ve bu sonuçların olduğu gibi açıklanmaması geniş çevrelerde büyük şaşkınlıklar yarattı. Şaşkınlığın vardıysa boyutları bazılarını, kendileri bile farketmeden, seçimlerin galibi görünen Özal'ın destekçi durumuna geçirdi. Bunlar, seçim sonuçlarının Cunta tarafından kabul edilmesini, "serbest" ve "demokratik" seçim olarak nitelendirmekten bile kaçınmadılar.

Ashında ne olmuş, Cunta ve ardındaki güçler neye karar vermiş, nasıl bir politika izlemişlerdi?

Evren yalancıya bağrına basıyor

Cunta başı Evren'in 4 Kasım gecesi televizyon ve radyolardan yayınlanan konuşmasının "büyük hakikat beyanda bulunma" bilimi doğruları doğruya Özal'ı hedef alıyor, Evren Özal'ı "yalancılık" la suçluyor. Aynı konuşmada Evren 12 Eylül'ü sürdürecektir partinin iktidara getirilmesini istedi ve herkesin anlayacağı kadar açık bir biçimde, ağırlığına MDP'nin den yana koydu. Bu konuşma, sanki beklenmedik bir gelişmeyişine tepkiler yarattı. Artık herkes MDP'nin iktidara kesin gővőyle bakıyor, Cunta'nın en ateşli savunucuları bile, bu açık mđldaleleşi sokacak kılıf buluyorlardı.

Ama 6 Kasım gecesi radyolar daha ilk sonuçları ilan etmeye başladıklarından, diktatörlük gözler kararan çevre verilmis ve Cunta'nın bu saatten sonra kendi alternatifleri arasında tarafsız kalmaya karar vermiş olduğunu anladılar. Tüm sonuçları Anavatan Partisi ve Halkçı Parti'nin öndė gđtđklerini, sandıktan MDP'nin çıkması olanağı bulunmadığına gđtđşler ve sonuçları Cunta'nın onay ve izniyle açıklanabiliyordu. Nitekim seçim sonuçları ke-

Evren bir taşla iki kuş vurmanın keyfini çıkarıyor. Seçimleri Özal'ın kazanmasıyla hem ele güne karşı "demokrasiye geçiliyor" gösterisi yapıyor, hem de Özal sayesinde emperyalist ülkelerden yeni dış borçlar alma hazırlığı yapıyor

sinleşip Özal'ın seçimleri hem de çoğunlukla kazandığı anlaşılır anlaşmaz Evren Özal'ı kabul etti ve iki gün önce yalancı ilan ettiği ve güvlenmemesi istediği kişiyi kucaklayıp öperek Türkiye'yi bu güvlenilmemiş kişiye "demokrasiyi" açığı uğruna teslim eder göründü. Demokrasiyi seçime ve sivil elbiseyle özdeşleştiren rahat bir nefes aldılar ve faşizmin ehven-i şer'i ne razı olarak Türkiye'de demokrasi'nin kurulduğunu ilan etmekte gecikmediler.

Eşğini sağlam kazıya bağlamış biri

Kendisini ünlü 24 Ocak Kararları'nın mimarı olara gösteren ve öyle bilinen Turgut Özal'a generaller arasında, son zamanlarda artırlan ve özellikle uygulanışları arasında uzlaşma peşkeşlerinin bulunmadığı, Evren'in üç yıl önce 13 Eylül günü yaptığı basın toplantısındaki sözleriyle kanıtlanmıştı. Evren, o toplantıda, 24 Ocak kararlarını tarih ederek, "Bazı ekonomik önlemler alınması gerekiyordu, bunların normal şartlarda yapılması mümkün değildi. Bu yüzden müdahale zorunda kaldık" derken Türkiye'de Özal'ın iktidarıyla ve planlanan ekonomi politikasının silahı bekçileri olduklarını söylüyordu.

Daha sonra, 1982 Temmuz'unda Turgut Özal'ı ekibiyle birlikte istifaya götüren

nedenler ise, köklü ayrışmaları yansıtmıyordu. Bu istifa, Özal'ın ardındaki güçlerin kendisine generallerin hatalarından sınımsız görünme ve ilerde iktidara oynama tekliflerinin de payı vardı.

Cunta, Özal'ın, emperyalizmin finans kuruluş ve merkezlerinin Türkiye'deki en güvenilir birinci adamlarından biri olduğu biliniyordu. Kendisinin çok hoşlanmayanları bile, bu güçlü destek karşısında boyun eğmek zorunda kaldıkları Özal'ın partisinin Cunta'nın üç alternatifinden biri olmasına izin vermekle gösterdiler...

Pek de ümid edilmemekle birlikte, Cunta açısından, "Seçimler olur da Özal seçilirse ne olur" sorusunun cevabı "İlk tercihimiz değil ama olabilir"di. Cunta, Özal'ın ardındaki güçler, yani IMF, ABD çevreleri, vs. açısından Özal karşısında boyunu bükük görüyor, onunla uzlaşmayı gözdeydi. Kaldı ki, Özal ve Cunta, aynı davanın adamları değiller miydi? Amaç, Türkiye'de bir avuç em kodaman tekelinin ekonomik siyasal iktidarını dikensiz gül bahçesine kurmak değil miydi? Faşist diktatörlüğe sivil bir görünüm kazandırmak değil miydi?

Cunta Anayasası ve Cunta yasaları korkuya yer bırakmıyor

Hatırlanması gereken bir başka nokta, Cunta anayasası ve Cunta yasalarıyla, Cuntacılar ve Cunta üyeleri'nin iktidarlarının, en az yedi yıl içinde pekiştirilmiş olduğudur. Nitekim, oyunun Cunta'nın koyduğu kurallarna rıza göstermiş bulunan Özal bunu çok iyi bildiği için, generalleri büküp büküp herşeyden kaçınmakta, uyumlu görünmeye gayret etmekteydi. Öte yandan Evren, "nasıl olsa ilerlemede" düşüncesi içindeydi ve bir taşla iki kuş vurmanın keyfini çıkarmaktadı.

Özal'ın seçilmesiyle, hem ele güne karşı "demokrasiye geçiliyor" gösterisi yapılabilmekte, hem de yeni borç bđmeleninin ve ekonomik sıkıntılar geleceği 1984

OYA BAYDAR Yorum

İşimiz güçleşti, gücümüz arttı

TÜRKİYE halkı, 6 Kasım'da cuntaya, cunta başına, faşizme, süngüye, baskıya, zulme "hayır" dedi. 12 Eylül'ü ben sürdüreceğim, cuntanın devletin has partisi benim diyenlere ve onların seçilmesi için baskı yapanlara karşı tepkisini, MDP'yi üçüncü sıraya iterek, neredeyse milletvekili güç çıkaracak duruma sokarak gösterdi. 6 Kasım seçimlerinin tartışma kabul etmez sonucu, ana özelliği budur.

TÜRKİYE halkı 12 Eylül'e "hayır" derken kendisine başka seçenek tanımadığı, eli kolu bağlandığı, alternatif güç göremediği için ve cunta karşıtı güçlerin birliği, burjuva muhalefetine kararlılığı, demokrasi güçlerinin yeterince etkin olabilmeleri sağlanmadığı için, bu cesur ve bilici "hayır" cuntanın üç seçeneğinden birini iktidara getirmeye, cuntanın Özal alternatifini desteklemeye, Calp'ın güdümülü muhalefetine kan vermeye döndü. Türkiye halkı, Özal ve Calp'ı seçmedi; oylara yönelen oylar, aslında "cuntaya hayır" oylarıydı. Ama Türkiye'nin günümüzdeki son derece karmaşık koşullarında, bu oylar 12 Eylül'cülüğün bir iktidarı biçimine döndü. 6 Kasım seçimlerinin bu son derece diyalektik ikili yanını iyi anlamak diremezsek, yanlışlardan kendimizi kurtaramayız.

TÜRKİYE halkı, 6 Kasım'da sandık başına sıkıyönetim altında, demokratik hak ve özgürlüklerin katresinin bırakılmadığı; işçi sınıfı ve emekçi sınıfların, ne siyasal ne ekonomik hiçbir örgütlenme ve savaşım hakkının kalmadığı; zindanların onbinlerce ilerci, yurtsaver, demokratla dolu olduğu; halen 6 bin kişi hakkında idam cezası istendiği, barışı ve insan haklarını savunmanın bedelinin idam veya en az 15 yıl hapis olduğu; halükün tüm örgütlenme, gösteri, düşüncenin özgürlüğünün toptan yok edildiği; basın, kitle haberleşme araçlarının yakın tarihin en büyük sansür ve baskısı altında bulunduğu bir siyasal ortamda, kısaca faşist altında gitti. 6 Kasım seçim komedi. Evren cuntasının, tüm eski siyasalcıların siyasal yaşağı koydu; işine gelmeyen, kendi planına dahil olmayan tüm siyasal partilerin seçime katılmalarını yasakladı; sadece kendi eli veya icazetle kurducuğu üç partinin seçime girmesine izin verdi; parti kurucularından yansırsın, kendi partilerinin milletvekili adaylarını bile yansırsın fazlasının veto edildiği bir ortamda oynandı.

İŞTE 6 Kasım seçimleri bu ortam ve koşullar kadar özgür ve demokratiktir. Bu ortam ve koşullara "demokratik" demeye utanmayanlar bu seçimleri de özgür ve demokratik kabul edebilirler. Türkiye halkı cuntaya tepkisini Özal ve Calp'e uy vererek göstermek zorunda bırakılmışken, önüne hiçbir özgür seçenecek konulmuşken, cuntanın bu sonuçla kulanması ve ille de MDP diye süngü zoruyla diretmemesini, "Demokrasi fideisi dikiliyor", "Seçimlerden ve generallerden şüphesi olanlar utanınsın", "Gerek demokratise geçiyoruz", "Halk hükümlerle seçti, milli irade tecelli etti" gibi yorumlarıyla kalkışınlar önce yukarıdaki tabloya da "demokratik"

YENİ DÖNEMİN BAŞBAKANI MI, ARTIST MI?
Seçimin hemen ertesi günü gazeteler "Özal kazandı" başlıkları ile çıktılar. Tüm kampanya boyunca "amerikan" yönümleri ile çalışan Özal da seçim sabahı "yorgunluktan uyuyakalmışım" bir parti lideri pozu verecek gazetelerin karşısına geçti.

Kimdir bu Turgut Özal?

Turgut Özal 1927 yılında Malatya'da doğdu. Annesi öğretmen, babası da Sümerbank'ta memur. Dar geliri sayılabilecek bir ailenin çocuğu. İstanbul Teknik Üniversitesi'ni bitirdi (1950) ve yüksek elektrik mühendisi oldu. Ardından birçok yetenekli öğrenci gibi o da Amerikalıların verdiği bir bursu kazanarak 1 yılınığa ABD'ye gitti (1952).

Dönüşünde önce DSİ'de çalıştı. Kısa süre sonra Enerji Bakanlığı'nda Elektrik İşleri Etüd İdaresinde görev aldı. Burada Süleyman Demirel'le tanıştı. Yılarca birlikte çalıştı. Demirel onu, o da Demirel'i etkilediler. Demirel 1965 seçimlerinde tam bir seçim zaferi kazanınca (450 üyelik parlamentoda 286 milletvekili), 1966 yılında Devlet Planlama Örgütü'nün başına Turgut Özal'ı getirdi. Kardeş Korkut Özal ve "kafa dengi" bileki uzmanlarla birlikte Özal, Devlet Planlama Örgütü'nde "takynaklı biraderler" dönemi diye anılan dönemi başlattı.

1970 yılında Turgut Özal ve ekibi yüzde 66'lık bir devaleasyon kararını da içeren bir ekonomik önlemler paketini uygulamaya soktular. 12 Mart Muhtırası ve Muhtıra'nın işbaşına getirdiği Özal'ın beyni ile "baza hayalperest zevat" bu önlemler paketini başlatmadı ve Özal'ı gövdenin aldı.

Özal hiç işsiz kalmadı ve Dünya Bankasından uzmanlık yapmak üzere ABD'ye gitti. Orada iyice "tanındı", bilgi ve görüşünü arttırdı.

1975 yılında yurda döndü ve 1976'da Kasım Holding'in yıldı 1 milyon lira net maaş alan genel koordinatörü oldu. Sabancı onun için "Turgut'un en pahalı iş idaresi"di" diyordu. Sonra gene Türkiye tekeli sermayesinin en kodamanları birliğe katıldı. Ünlü Asitçilik'in başına geldi ve Koç Holding'i yönetti. 1977'de MSP'den İzmir milletvekili adaylığına aday seçilmedi. Bunun ardından çok daha önemli ve kilit bir göreve getirildi: MESS Büyük Genel Başkanlığı...

1979 yılında yeniden Devlet yönetimine döndü ve Demirel'le birlikte 24 Ocak Kararları'nı hazırlamaya başladı. Kararların uygulanmasında tam yetkili oldu ve Başbakanlık Müsteşarlığı'na getirildi. Ekonomiklin kilit noktalarına kendi kadrosunu yerleştirdi ve şimdiki Cunta şeflerine kararlarla ilgili çok daha brifingler düzenleyip, onların da desteğini aldı.

Faşist darbenin ardından durumunu pekiştirdi. Başbakan yardımcısı oldu. Ekonominin tüm dizginlerini eline aldı.

1982 yazbaşına gövdenin aynısı. Politika yapmak istemediğini, profesyonel yönetime aynısıylemediğini söyledi. Ama 1982 Ağustos'u'nda "politikaya atılabileceğini" ima etti ve ardından "faza kılınarak" üzere üç ayık bir ABD gezatine çıktı. Dönüşünde epey incelmeyi ve kararnı açıkladı: "Parti kuracağım..."

Kurdu ve başına geçti. Seçim kampanyası başlarken "iki gömleğim var bir bayramlık, bir idamık" gibi parlak sözlerle "Cunta'ya rağmen bir parti" havası yaratmaya başladı ve baskardı da...

6 Kasım seçimleri oldu ve Özal'ın Partisi kazandı.

nin ve ekonomik sıkıntılarını geçileceği 1984 yılına kadar "bu ilmi gibi, "bu ilmi gibi" uluslararası para kuruluşlarının güvenine sular olan kişiyle birlikte girilmekteydi. Özal ipin ucunu kapıp bağımsızlaşma eğilimlerinde ölüpü kaçırarak olursa, Anayasa ve yasaların Cumhurbaşkanı'na verdiği mutlak yetkiler ne güne duktadır!

Siyasal gelişmeler ne yönde olacak?

Önümüzdeki günlerde Özal Cunta'nın onayını alabilecek bir uzlaşma hükümeti kuracak ve saf 24 Ocakçılık dönemi yeniden başlayacaktır. Ve Özal'ın Cunta'da, yani, emperyalizm kaynaklı hükümetinin Batı'nın muhafazakarları sosyal demokrate kadar uzanan geniş siyasi çevrelerinde "demokrasi" olarak selamlamasını şglaamak için kampanya başlatılacaktır.

Ancak, ne olursa olsun, Turgut'ın faşizm pekok aptırdı daha güçsüz, darbeler daha açık bir nitelik kazanmış durumdadır. Genç hak yığınının gözünde Özal iktidarı daha kolay karşısına çıkabilecekleri bir iktidar görünümündedir. Öte yandan, burjuva muhafazetinin diğer "kurt" siyasi güçleri, seçimleri sokulması olmanın da etkisiyle bilemişler, kimisi "Özal'a savaş açmış, kimisi Özal'ın kale-sini içten fethetme hesapları yapmaktadır. Çok daha önemlisi, Türkiye işçi sınıfı, önüne konulmuş tüm engelleri rağmen gelecek günlerde hareketlilik kazanmaya adaydır. Demokrasi güçleri ise peyon dönmenden önceyle çıkmışlardır. Faşizmin "elven-i yerlini" kolay günler beklemiyor.

Yorumlama ya kalkışınlar önce yukarıdaki tabloya da "demokrasi"ye yorulmuş pervasızlığı açıkça göstermek zorundadırlar. Demokrasi anlayışlarının sınırı sermayenin sınırsız gücününün sona erenler yanında, kimi demokrat bilinen aydın çevrelerin de 6 Kasım seçimleri konusunda bu yanlışları yaygınlaştırmaya yardımcı oldukları, faşizmin propagandasına su taşdıkları ne yazık ki gözlenmektedir. Bu kez yanlışlı sradan bir yanlış olmayacak, demokratik sifati kişiden bir daha geri gelmezcesine alıp götürün, onu faşizmin saf-larına yaklaştıran bir yanlış olacaktır. Türkiye'nin bunca namussu yazarı, düşünürü, bu seçimler hakkında gerçek düşüncelerini bile açıkça yazamıyorlarsa, cuntanın chep sandığını çıkabilecek üç kukladan en sivil giyimisini bağra basıp "demokrasi" naranen atma-nın, tarih ve Türkiye halkı önünde verilecek ağır hesaba vardır.

TÜRKİYE halkı önümüzdeki günlerde demokrasinin, hasta burjuva demokrasisinin bile en tutarı savunucularının işçi sınıfı, onun örgütlü güçleri, onun öncülüğünü taşıyan Türkiye demokrasisi güçleri olduğunu bir kere daha görecektir. Şimdi Türkiye demokrasisi güçlerine diğer görevler atılmıştır. Önümüzde ilk adım olarak, yaratılmak istenen ve ne yazık ki kimilerinin de oyuna geldiği ve kapıldığı "demokrasiye güççileri" yalanını çürütmek, cuntanın Özal alternatifine demokratik kull çöçürmesini oyununu bozmak, yığılması siyasal gerçekleri en etkil ve en açık biçimde duyurmak mümkündür. Ve asıl, faşizme hayır diyen Türkiye halkının önünde, onunla birlikte, gerçek demokratik alternatifin yaratılması, tüm gücüyle ortaya çıkarılması mümkündür. Demokratik hak ve özgürlükler alanında 40 yıllık kazanımların kemirildiği, yok edildiği bir ortamda isimiz güçtür, ama cuntaya hayır demesini bilen milyonlar-baz onları yanıması almasını bilirsek, biz alternatif olabilirsek- bizimdir. 6 Kasım'ın ertesinde isimiz biraz daha güçleşti, sorumluluğumuz biraz daha artırdı. Ama şimdi gücümüz, faşizme, zulme, süngüye hayır diyen bir halkın, gücü oldu. Şimdi gerçekten daha güçlüyüz.

Olay, bölgede barışı büsbütün tehlikeye sokacak

Denктаş Kıbrıs'ta bağımsızlık ilan etti

Denктаş 15 Kasım'daki parlamento toplantısında KTDF'nin bağımsızlığını ilan etti. Kıbrıs'taki toplum lideri arasında Birleşmiş Milletler'in önerileri çerçevesinde bir doruk toplantısı yapılması beklentilerin, ortaya çıkan yeni durum, adanın Kuzey-Güney sınırında gerginliği artırdı. Rum kesiminde ordu alarmı geyirdi.

Türkiye cuntasının ilk tepkisi "karar bizim için de süpriz" demek oldu. Ama hemen ardından Dışişleri Bakanı İler Türkmen, Cunta'nın "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"ni tanıdığını açıkladı. Böylece Cunta, bir yandan B.M.'nin önerileri çerçevesinde toplumlararası görüşmelerin devamında yasa olduğunu iddia ederken, öte yandan da Denктаş'ın bölücü girişimlerini desteklemekle olduğunu göstermiş oldu.

Olay Yunanistan'da büyük tepkilere yol açarken, Başbakan Papandreu, bağımsızlık ilminden Türkiye'nin de rolü olduğunu söyleyerek, olayı "yasa-dışı, keşfi bir girişim" olarak nitelendirdi. ABD, İngiltere ve Federal Almanya da kararın gözden geçirilmesi ve denetrimisleri gerektiriyor belirtirken, bağımsızlık ilan

edilmeceği konusunda güvence vermiş olan Ankara hükümetini de suçladılar.

Bu durumda Kıbrıs sorunu, seçimler sonrasında özellikle Avrupa topluluğu ile ilişkilerin düzeltmeye hazırlanan Cunta açısından zor bir durum yaratacak ve onu uluslararası planda bir kez daha yanlışlıza sürükleyecektir.

Öte yanda ilk anda gösterdiği tepkiye rağmen ABD'nin olayı NATO içinde Yunanistan-Türkiye arasında ki gerilimliği körüklemek amaçla güdebileceği de olasılıklar arasında sayılabilir. Ancak, his kuşkusuz, Orta'da'da bulunamın tırmadığı. Doğru Akdeniz'e ABD savay gemilerinin gönderildiği koşullarda bu olay, bölge barışını büsbütün tehlikeye sokacak, ABD'ye Kıbrıs'da iş edinme olanağı verilebilecek ve asıl tehlike de buradadır.

KTDF'de bağımsızlık ilan, iki toplum arasındaki ilişkilerde şimdiye dek alınmış vultu da boşa gitmesine, ilişkilerin iyice gerginleşmesine yol açacaktır.

Avrupa Konseyi önünde Türkçeyeller protesto gösterisi yapıyor

Türkiye'de genel af istemi Avrupa Parlamentosu'nun gündemine geliyor

ABD yönetimine bağlı hareket eden Batı Avrupa'daki muhafazakarlar ve bazı liberaller, 6 Kasım seçimleriyle Türkiye'nin "demokrasiye geçiş" yolunda adım attığı görüşünü yaygınlaştırmaya çalışırken, Avrupa Parlamentosu'nun Sosyalist Grubu şu günlerde "Türkiye'de genel af ilanı edilmesi" meselesini gündeme getirmeye hazırlanıyor. Eğer Sosyalist Grubun bu önerisi kabul edilecek olursa, Türkiye hapishanelerindeki politik tutukluların serbest bırakılması Cunta'nun ve Özal hükümetinin Batı Avrupa ile ilişkilerini düzeltmesinin önkoşullarından biri haline gelebilecek.

Geçtiğimiz 10 Kasım günü Avrupa'da bir gezi yapmaktaydı olan Bülent Ecevit'de Avrupa Parlamentosu'nun Sosyalist Grubuyla bir toplantı yaptı. Belçika temsilcimizin bildirdiğine göre, Ecevit bu toplantı sırasında yaptığı konuşmada "Türkiye'de demokrasisinin savunulması yönünde gösterdiği çabalarından dolayı" Sosyalist Gruba teşekkür etti. Ecevit, Avrupa Parlamentosu'na sunulması planlanan "genel af" önerisini desteklediğini de açıkladı.

Sosyal Demokratlar ve sosyalist partiler

Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grubunun Bülent Ecevit'le yaptığı bu toplantı ve Avrupa Parlamentosu aracılığıyla yeni kurulacak Özal hükümetinin önüne "genel af" sorununu koymaya planlaması, Batı Avrupa'nın sosyal-demokrat ve sosyalist çevrelerinin Türkiye cuntası-

Mahalli İdareler Yasa Tasarısı Cunta'nın onayını bekliyor

Üç büyük ilde belediye başkanlığını valiler yürütecek

● Bakanlar Kurulu istediği ilin belediye seçimlerini yaptırmıyacak ve buralara belediye başkanlarını kendisi atayabilecek

● Belediyeler devlet örgütünün bir parçası haline getirilecek. Belediye başkanları siyasi partilere üye olamayacaklar.

Seçimlerde Anavatan Partisi'nin en çok oyu almaya başlatılan "demokrasiye geçiyoruz" kampanyasının ıkiyüzlülüğü cuntanın çıkarmaya hazırladığı yasa tasarısıyla açığa çıkmaya başladı. Bunlardan birisi de, cuntanın önünde onay bekleyen "Mahalli İdareler Yasası".

Geçtiğimiz günlerde MGK üyesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer'in 6 Kasım seçimlerine katılmaları izin verilmeden siyasi partilerin, önümüzdeki baharda yapılması beklenen belediye seçimlerine de katılmamaları için verdiği yasa tasarısını geri çektiği açıklandı. Ama aynı günlerde cunta, belediye seçimlerini tümüyle göstermelik hale getirecek yeni bir yasa tasarısı çıkarmaya hazırlanıyordu.

Yeni hazırlanan ve cuntanın önünde

onay için bekleyen "Mahalli İdareler Yasası" tasarısına göre, yerel yönetimlerin özerkliği tümüyle ortadan kaldırılıyor. İlgili yasa, İçişleri Bakanlığı'nın belediye başkanlarının ve belediye medisiyelerinin görevlerine son verme yetkisini verirken, Bakanlar Kurulu da istediği ilin belediye seçimlerini yaptırmıyabilecek ve seçime gerek görmediği illerin belediye başkanlıklarına atama yapabilecek.

Mahalli İdareler Yasa tasarısına göre, belediye başkanı ve belediye medisi üyeleri ilde vali, ilçede kaymakam ve bucaklarda bucak müdürlerine bağlı devlet görevlisi haline getiriliyor ve bunlar hakkında vali, kaymakam ya da bucak müdürleri kovuşturma amaçlı İçişleri Bakanlığının görevden alınmalarını sağlayabiliyor. Ayrıca, yasaya göre bundan böyle İstan-

bul, İzmir ve Ankara'da belediye seçimleri yapılmıyacak ve bu illerin belediye başkanlığı görevlerini valiler yürütecek. Bunun yanı sıra, Bakanlar Kurulu kararıyla istenilen ilin belediye başkanlığı görevi de, valiler ya da atanacak bir kimse tarafından yürütülebilir.

İlgili yasa hükmüne göre, belediye başkan ve belediye medisi üyelerinin siyaset yapmaları yasaklanıyor. Herhangi bir siyasi partiden belediye başkanı ya da belediye medisi üyesi seçilen kimseler görevi başladıkları tarihten itibaren siyasi partilerde çalışamayacaklar. Aksine hareket edenlerin görevine derhal son verilebilecek. Böylece, siyasi partilerin ve dolayısıyla halkın yerel yönetime katılmaları önlenerek, yerel yönetim organları devlet teşkilatının bir parçası haline getirilecek.

Cuntanın kapattığı demokratik örgütlerin yöneticileri seçim sonuçlarını yorumladılar

"Bu seçimler halkın özgür iradesini yansıtmıyor"

Seçimlerin hemen ardından 7 Kasım sabahı ayrı ayrı açıklamaya yapan Cunta'nın kapatıldığı demokratik örgütlerin yöneticileri seçim sonuçlarını yorumladılar ve anti-demokratik yasalar ve baskılar altında yapılan bu seçimlerin halkın özgür iradesini yansıtmadığını belirttiler.

İlirici Kadınlar Derneği (İKD) Genel Başkanı Beria Onger yaptığı açıklamada "Anavatan Partisi'nin oyların çoğunluğunu almasının Türkiye'de insan haklarına, barış güçlerine, işçi ve emekçilere yönelik saldırılara son verileceği anlamına gelmeyeceğini" belirterek şöyle dedi: "Gerici Anavatan Partisi, halkın oy top-

da yükseltmeye, dünya gücünün Türkiye halklarıyla dayanışmalarını arttırmaya çalışıyor."

İlirici Gençler Derneği'nin (İGD) Dış Bürosu adına Paris'te açıklamaya yapan Genel Başkan Ahmet Muhtar Sokücü de seçimlerin işçi sınıfının ve tüm demokratik örgütlerin ağır baskıları altında olduğu, işçi ve emekçi sınıfların, partilerin ve baskımsız adayların katılımından tasviri koşullarında yapıldığını belirtti. "Bu seçimler demokratik değil, böyle bir seçimle oluşacak parlamento da, hükümet de hiçbir şekilde halkımızı temsil edemez" dedi.

Bu partinin başkanı Turgut Özal 12 Eylül sonrasında cuntanın başbakan yardımcılığını yapmıştır. Ne ki, bu partinin MDP karşıtı bir izlenim yaratması, seçmenlerin bir bölünmüşlüğüne de gördüğüne yaldanmasına yol açmıştır. Cuntanın bu partinin MDP'nin seçimlerde uğradığı ye-

nilgi, halkın faşist cuntaya karşı duyduğu derin öfke ve nefretten başka bir şey yansıtmıyor."

32 imzalı ortak açıklama

Avrupa Konseyi'nin Eylül ayı sonunda yapılan son toplantısında Türkiye'nin Konsey'den alınması için üyeleri yazılı başvuruda bulunan 32 örgüt yöneticisi gene ortak bir açıklamaya yaparak 6 Kasım seçimlerinin "anti-demokratik ve yasa dışı olduğunu" vurgulayarak "dünya kamuoyuna, bütün partileri, örgütleri ve kişileri demokrasiye dönüş adı altında onanan bu oyuna karşı çıkmaya, seçim sonuçlarını tanıtmamaya ve Türkiye demo-

ve siyasi, dış Avrupa dış sosyal demokrat ve sosyalist çevrelerinin Türkiye cuntanın ve gerçek güçlerinin "İşte demokrasiye geçiyoruz" biçimindeki safasızına aldanmak eğiliminde olmadıkları gösteriyor. Alman Sosyal Demokrat Partisi Meclis Grubu sözcüsü Volgt de, Türkiye'deki seçimlerin hemen ertesi günü yaptığı açıklamada, seçimlere yalnızca icazetli üç parti katıldığı için bu seçimlerden demokratik esaslara uygun bir parlamento çıkmadığını vurgulayarak, "Böyle bir seçimle demokrasi ve insan haklarının gelişmeyeceği gerçeğini Özal'ın seçilimi olması değiştirmiş" demişti.

ABD yönetimi ve Muhafazakârlar

Muhafazakar partilerin sözcülerinin ise, ABD yönetiminin doğrultusunda hareket ettikleri gözleniyor. Bunlar, cuntanın açıkça desteklediği MDP'nin uğradığı yenilgiyi ve Özal'ın seçimleri kazanmaması, ayrıca cuntanın da bu seçim sonucuna "boyun eğişini", Türkiye'nin demokrasiye geçiş yolunda "olumlu bir adım" olarak değerlendirdiyorlar. ABD yönetimi ve Batı Avrupa'daki muhafazakar parti yönetimleri Türkiye'deki durumu "diktatörlük dışında, hür dünya için de, askerlerin güdümünde, geçiş dönemi-ne özgü yeni bir otoriter devlet modeli" olarak göstermeye çalışıyorlar.

Türkiye'deki cunta da, Avrupa Konseyi'ndeki ve Avrupa Parlamentosu'ndaki muhafazakar gruplara dayanarak bu uluslararası kuruluşlara bozulmuş olan ilişkilerini tekrar düzeltmeyi ve Avrupa Konseyi'nden atılmayı önleyebilmeyi planlıyor.

Önce demokratik hak ve özgürlükler

Fakat bütün bunlara rağmen, gerek Konsey'in gerekse Avrupa Parlamentosu'nun seçimlerden önce aldığı ve seçimleri "gayrimeşru" ilan eden kararlarını bir çırpıda değiştirmeleri söz konusu değil. Cuntanın bu sonucu elde edebilmesi için Avrupa Parlamentosu çevrelerinin deyimle, "önce demokratik hak ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesi yolunda ilerlemeler göstermesi" gerekçesiyle, Oysa cuntanın seçimlerden sonra bu konuda attığı ilk adım, Türkiye Barış Komitesi'nin mahkum etmek oldu.

"Gerici Anavatan Partisi, halkan oylama için Evren diktatörlüğünden sözde bağımsız görünmeye çalışmıştır. Ama biz-zat partinin başkanı Özal, 12 Eylül darbesinin suç ortakları arasındadır ve cuntanın icazetliye seçimlere katılmıştır. Bu yasa dışı seçimler çerçevesinde bile faşist MDP'nin ezici bir yenilgiye uğratılması Türkiye demokrasi güçlerinin mücadelesi için daha etversiz koşullar ortaya çıkarmıştır. İKİD simdi tüm kadınlarmızı barış ve demokrasi için savaşımı daha

Faşist yasalara bir ek daha: Basın Yasası

Cunta'nın onayından çıkan yeni Basın Yasası ile özgür basın tam olarak ortadan kalkıyor ve gazetelerin denetimi hükümetlerin iki dudağının ucuna birakılıyor.

Basın Yasası Cunta'nın onayından çıktı ve kesinleşti. Böylece basın için oldukça yeni ve zorlu bir dönem başladı. Bu dönemde gazetelerin yayını hükümetlerin keyfinde bağlı olacak. Hükümetler istedikleri zaman yargı karar olmaksızın gazete kapatabilecek, hatta gazetelerin basıldığını matbaaların el koyup "tapşırı de-bilecek", gazete ve matbaalara önceden yerleştirilmiş ajanlar aracılığıyla suçu "daha işlenmeden" sapıyı basınırlar yapanak, baskıya hazırlanan yayınları el koyabilecek.

Yeni yasaya göre toplu basın mahkemeleri de kaldırılıyor. Böylece görece uzmanlaştığı için basın davalarının "özel" ve "özel" kullanılıp kavrıyıp, görece esnek davranabilen mahkemeler ortadan kaldırıldı. Yargı kararı herhangi bir aslye ceza yargıcı mahkemesi tarafından verilebilecek. Bu arada yayın alanına "korsan basın" diye de olduğu bilinmeye hukuk dışı bir kavram da yerleştirildi. Böylece tüm ilercisi basının susturulmasının yasal kılıfı da hazırlanmış oldu.

PKK ve TKP'nin bildirisi

Seçimlerin yapıldığı 6 Kasım gecesi sabaha karşı ortak bir bildiri yayınlayan Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PKK) ve Türkiye Komünist Partisi (TKP) MDP'nin seçimleri kazanmamasını cunta için bir yenilgi olarak değerlendirdiler. Ortak bildiride şöyle denildi:

"Bu seçimlere katılan her üç parti de cuntanın kurdurduğu partilerdir. Oyların çoğunluğunu alan ANAP da cuntanın par-

BERİA ONGER
İlçeri Kadınlar Derneği Genel Başkanı

YÜCEL TOP

Anayasa oylamasındaki yüzde 91 Evet oyunun halkın cuntayı desteklemesi anlamına gelmediği ortaya çıktı.

KEMAL DAYSAL

MDP'nin en az oyları alan parti oluşu, halkın cuntadan bir an önce kurtulmak istediğinin tartışma götürmez kanıtıdır.

Seçim sonuçları konusunda gazetemize ayrı ayrı demec veren DİSK temsilcisi Yücel Top ve DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal, MDP'nin en az oyları alan parti oluşuna cunta açısından bir yenilgi olarak yorumladılar.

Yücel Top, sandıkta cuntanın istediği sonucu çıkmadığını söyleyerek bundan bir yıl önce yapılmış olan Anayasa referandumu sırasında "Evet" oylarının halkın cuntayı desteklediği anlamına gelmediğini de ortaya çıkardığını vurguladı ve Anavatan Partisi'nin "En az icazetli" gibi görünerek oyları çekmeyi başardığına işaret eden Top, "Cunta kendi kurdurduğu üç parti arasında MDP lehine tercih yapmıştır. Ama halk bu tercih yönünde oylar kullanmadı" dedi.

DİSK Yürütme Kurulu üyesi Daysal da, seçimin hemen öncesinde Başbakan Uluş'un ve daha da önemlisi cunta başı Evren'in açıkça MDP'yi savunan, yurttaşların Anavatan Partisi'ne oylarını vermemeye çağırın konuşmalarının, cuntaya karşı tepkiyi daha da artırdığını, AP tabanından geniş bir kesimin Anavatan Partisi'ne, CHP tabanının ise Halkçı Parti'ye yönelmesine yol açtığını söyleyerek şöyle dedi: "Bu halk cuntadan bir an önce kurtulmak istediğinin tartışma götürmez kanıtıdır. Cuntanın kendi kılıfını gizlemek için giriştiği seçim manevrası mutlaka başa çıkartılacaktır. İşçi sınıfımız, onun önel kesimini oluşturan DİSK üyeleri bu konuda ellerinden gelen çabayı ortaya koyacaklardır."

Seçim sonuçları hakkında Türkiye cuntanın bu oyunu karşı çıkarak, seçimin sonuçlarını tanımayacağı ve Türkiye demokrasisi güçleriyle dayanmalarını bundan böyle de sürdüreceği" çağrılarla.

Bu açıklamalar altında şu imzalar yer aldı: Feridun Aksın (gazeteci), Turhan Ata (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), Ekrem Aydın (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), Cahit Baylal (Bank-Sen Ankara Bölge Başkanı), Nafiz Bostancı (Genel-İş Marmara Bölge Başkanı), Mehmet Boz (İGD Merkez Yönetim Kurulu üyesi), Enis Coşkun (Barış Derneği Genel Sekreteri) Yücel Çubukçu (Bank-Sen Genel Sekreteri), Kemal Daysal (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), Metin Denizmen (Bank-Sen Genel Başkanı), Bahtiyar Erkul (Maden-İş Yürütme Kurulu üyesi), Ahmet Erol (İş Müfettişleri Derneği Genel Başkanı), İlhan Geçil (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), Mehmet Karaca (Maden-İş Genel Başkanı), Cemal Kural (Barış Derneği Yönetim Kurulu üyesi), Cevdet Kocaman (Köy-Köpek İkinci Başkanı), Egrek Okumuş (Petkim-İş Sendikası Yürütme Kurulu üyesi), Beria Onger (İKD Genel Başkanı), Resat Orduoğlu (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), A. Sağın (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), Ahmet Sikiçli (İGD Genel Başkanı), Alaattin Taş (İGD Genel Sekreteri), Murat Tokmak (Maden-İş Yürütme Kurulu üyesi) Enver Türkölçü (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), Süleyman Üstün (Maden-İş Eğitim Dairesi Başkanı), Abdullah Yılmaz (Maden-İş Ankara Bölge Başkanı).

AHMET MUHTAR SÖKÜCÜ
İGD Genel Başkanı

TÜSTAV

**İŞTE,
DEMOKRASİYE
GEÇİYORUZ!..**

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan Barış Derneği davası, 14 Kasım Pazartesi günü sonuçlandı. Albay Ahmet Şen, Binbaşı Atilla Güllü ve Yüzbaşı Tank Kale'den kurulu mahkeme heyeti, Türkiye Barış Derneği yöneticilerinden 18'ini 8 yıl ağır hapis ve 2 yıl 8 ay sürgün, 5'ini de 5 yıl ağır hapis ve 1 yıl 4 ay sürgün cezasına mahkum etti. Oybirliği ile alınan mahkumiyet kararından sonra, mahkemeye tutuksuz olarak gelen Barış Derneği yöneticilerinden 14'ü ağır ceza gerektiren bir suçtan mahkum oldukları gerekçesiyle tutuklanarak cezaevine gönderildi. Mahkemeye katılmayan 7 kişi hakkında da giyabi tutuklama kararı verildi. Mahkeme heyeti, Türkiye Barış Derneği yöneticilerini gizli komünist örgüt kurdukları ve yönettikleri gerekçesiyle TCK'nun 141. maddesi uyarınca mahkum etti.

Barışın yargılanması 18 ay sürdü

25 Mayıs 1982 tarihli Türkiye gazeteleri, "**Barış Derneği Davası Açıldı**" haberini birinci sayfa, oldukça büyük puntolarla veriyordu. Bu haberin çıktığı gün, Barış Derneği Başkanı eski büyükelçi Mahmut Dikerdem ve Barış Derneği yöneticilerinden 25'i 23 Şubat 1982 gününden beri tutuklu bulunmaktaydılar. Barış Derneği ve dernek yöneticileri üzerindeki baskılar 12 Eylül'ün hemen ardından başlamış, Barış Derneği 13 Eylül günü kapatılmış, dernek binası didik didik edilmiş ve bazı yöneticilerin ifadelerine başvurulmuştu. Ancak 12 Eylül cantası, barış karşı savaş açtığı ve barışı daha da yargılayacağı ancak darbeden birbircük yıl sonra açıkça ilan edebiliyor ve cunta adına da en talihiz ve en utanç verici davalardan biri sayılması gereken bu davayı Mayıs 82'de resmen açtırdı.

Daha sonra, askeri savcı Mustafa Gül 17 Mayıs 1982 tarihinde 91 sayılı iddianamesini okumaya başladı ve ilgili iddianamenin okunması üç oturumda tamamlandı. Savcı Mustafa Gül sanıkların, 141 ve 142. maddelere aykırı davrandıklarını ileri sürerek 8 ile 30 yıl arasında hapisle cezalandırılmalarını istedi.

İlk kez, 14 Ekim 1982 günü gazeteci Niyazi Dalgın hakkında tahliye kararı verildi. Bunu, 16 Aralık 1982'de Genel Başkan Mahmut Dikerdem'in, 23 Aralık'ta Mustafa Gazalci, İsmail Hakkı Öztören, Kemal Anadol ve Nedim Tarhan'ın tahliyeleri izledi. Yazılı belgelerin okunmasına, 20 Ocak 1983 tarihinde başlandı ve 11 Nisan 1983 tarihinde tamamlandı. Bu arada, sanıkların tümü tahliye edildi.

Savunmalar, 18 Temmuz 1983 tarihinde başladı. Savunmaların başlamasıyla birlikte mahkeme, Mahmut Dikerdem ile Reha İsvan'ın savunmalarını öne sürerek, mahkemede savaş hali hükümlerinin uygulanmasına karar verdi. Böylece, savunmalar birbircük saatlik süreyle sınırlandı.

Mahkemeye gösterilen hoşgörünün istisna edildiğini öne sürerek, savunma yapan avukatlara da, bir günde savunmaların tamamlama zorunluluğu getirildi. 24 Ekim 1983'de, avukatlar savunmayı tamamladı ve davanın genişletilmesi isteminin karara bağlanması için, dava 27 Ekim 1983 tarihine ertelendi. 27 Ekim tarihindeki oturumda, soruşturmanın genişletilmesi istemi reddedilerek, savunma avukatlarına da savaş hali hükümlerinin uygulanmasına karar verildi. Bunun üzerine, savunma avukatları mahkeme heyetini protesto ederek, savunmadan çekildiler. Mahkeme heyeti, daha sonra sanıkların sözlerini sordu ve karar açıklaamak üzere davayı 14 Kasım tarihine ertelendi. 18 ay süren yargılama boyunca cunta barış savaşçıların mahkum edilmesini sağlamak için mahkeme heyetini tam dört kez değiştirdi.

İnandıkları barış davasını 18 ay boyunca yığitçe savundular

Barış Derneği yöneticileri ağır hapis cezasına çarptırıldılar

MAHMET DİKERDEM

"Orada bir suç varsa bu, barış davasını üstlenenlerce değil, ülkemizin geleceğini tehdit eden tehlikeli halkımızın gözünden kaçırarak dünya barışının önemini duyurduklarından dolayı izlenimlidir."

İddianame boyunca, Barış Derneği yöneticileri barış ve bağımsızlığı savunmuş olmak ve bu konuda diğer demokratik örgütlerle işbirliği yapmakla suçlanırken, asıl kurulmak ve ispatlanmak istenen bağlantı ve yöneltilen asıl suçlama, derneğin Sovyetler Birliği ve Türkiye Komünist Partisi paralelinde çalıştığıydı.

Barış Derneği davasının en büyük özelliklerinden biri, başta Başkan Mahmut Dikerdem olmak üzere tüm yöneticilerin örnek ifade ve örnek savunmalarıydı. Barış Derneği davası boyunca gerçekten de

Türkiye Barış Derneği'nde yönetici sorumluluk üstlenen iki yurtsever ve inatçı demokrat. Bir aynı zamanda dünyanın en eski ve büyük barolarından birinin, İstanbul Barosu'nun başkanı. Reha İsvan ise bir eğitimci ve ileri kadın hareketinde somut görevler üstlendi. Apaydın 5 yıl, İsvan 8 yıla mahkum edildiler

AYDIN ENGİN

Tırmık

Bir gün hatırlayıp çocuklarımız...

davalardan biri sayılması gerekirken bu davayı Mayıs 82'de resmen açtıyordu.

BARIŞ SAVUNMAK...

Barış Derneği yöneticileri şu gerekçelerle mahkum edildiler

- Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü kurmak amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek
- Komünizm ve bölücülük propagandası yapmak
- Millî menfaatlere zarar verecek ve devletin hariciîki itibarını ve nüfuzunu kırarak şekilde faaliyette bulunmak

DEMEKMiŞ...

BARIŞ DERNEĞİ GENEL BAŞKANI DIKERDEMİN SAVUNMASI

Emekli Büyükelçi ve Barış Derneği Genel Başkanı **Mahmut Dikerdem**'in Sıkıyönetim Mahkemesi önünde yaptığı tarihsel bir belge olan savunmasının tam metni **FİDEF Yayınları** arasında çıktı. Broşürün Almanca baskısı da önümüzdeki günlerde çıkıyor.

İsteme adresi: FİDEF, Lichtstr. 31, 4000 Düsseldorf

Fiyatı: 3 Mark, 71 sayfa

Yüklenen suç neydi ?

Ayukatlar ve sanıklar daha ilk celseden bu davada barış ve detanin yayınlamakla suçlanıyor. Saldırın Reagan politikasını dümen suydaki cunta, Barış Derneği davasını açmakla emfendilerine sadakalarını ispatlarken, tüm demok ve barış yanlısı aydınlara da gözdağı veriyordu.

BARIŞ DERNEĞİ DAVASINDA 8 YIL HAPİS VE 2 YIL 8 AY SÜRGÜN CEZASINA MAHKUM OLANLAR

Mahmut Dikerdem Barış Derneği Genel Başkanı ve emekli büyükelçi, **Reha İsvan** Millî Eğitim Müdür Yardımcısı, **Orhan Taylan** Ressam, **Ali Sirmen** gazeteci-yazar, **Hüseyin Baş** gazeteci-yazar, **Ataol Behramoğlu** şair-yazar, **Nedim Tarhan** Köy-Ködp Genel Başkanı ve CHP eski milletvekili, **Erdal Atabek** doktor, **Türk Tabipler Birliği** ve **Merkez Konseyi Başkanı**, **Prof. Metin Özek** Tıp Fakültesi öğretim üyesi, **Kemal Tahsin Usluoğlu** TEK'de görevli, **Şefik Aslan** öğretmen, **Ali Taygun** tiyatro sanatçısı, **Harun Aykut Göker** TUTED Genel Başkanı, **Haluk Tosun** ÖDTÜ öğretim üyesi, **Aybars Urgan** mühendis, **Ergun Engin** elektrik mühendisi, **Nurettin Yılmaz** eski bağımsız milletvekili, **Cevdet Çaylak**.

5 YIL HAPİS VE 1 YIL 4 AY SÜRGÜN CEZASINA MAHKUM OLANLAR

Orhan Apaydın İstanbul Barosu Başkanı, **Niyazi Dalyancı** gazeteci-TÜRK Haberler Ajansı Haber Müdürü, **İsmail Hakkı Özturan** CHP eski milletvekili, **Gündoğdu Görsev** yayıncı, **Prof. Melih Tümer** İTİA Siyasal Bilimler Fakültesi Dekanı.

HALEN ARANAN BARIŞ DERNEĞİ YÖNETİCİLERİ

Mehmet Karaca maden iş Sendikası Genel Başkanı, **Gültekin Gazioglu** TOB-DER Genel Başkanı, **Zühal Kılıç** İleriçi Kadınlar Derneği Genel Sekreteri, **Ayukat Enis Coşkun** Barış Derneği Genel Sekreteri, **Oya Baydar** gazeteci-yazar, **Tektaş Ağaoglu** gazeteci-yazar, **Metin Denizmen** Bank-Sen Genel Başkanı, **Nadir Akgül** yazar-ikisatçı, **Hasan Fehmi Mavi** TUS-DER Genel Başkanı, **Sedat Özkal** mühendis, **Yavuz Çizmeci** mühendis, **Yaşar Arkan** sendikacı, **Cüneyt Başbuğ** doktor, **Seyyit Aydoğmuş**, **Mehmet Bulut**, **Karabey Kalkan** mühendis.

Berlin'e ilk kar düştü. Avrupa kısa hazırlanıyor. Noel süslemeleri daha şimdiden sokaklarda, vitrinlerde, evlerde, Mağazaların kızak satılan bölümlerinde, gözleri çakmak çakmak yumurcaklar analarının eteğine yaşıyor, babaların çeketini çektiyorlar. Bakımı ve yaşlı Almanlar daha şimdiden kalm patlolarına büründüler bile. Ve günler iyiden iyie kısıldı...

Avrupa kısa hazırlanıyor.

Sıcak bir sonbahar ardından kısa hazırlanıyor Avrupa. Cenevre görüşmeleri iyice kıpırkırda. Savaş kışkırtıcıları "Nuh diyor, peygamber demiyorlar" İngiltere'ye Amerikan atom roketleri geldi bile. Federal Almanya önümüzdeki günlerde, parlamentoda karar günleri yaşayacak. Hollanda tedirgin. İtalya, Avrupa'nın en yığınal komünist partisini barındıran İtalya, tüzelerin yerleştirilmesine kaç gün kaldığını hesaplar oldu.

Avrupa sıcak sonbaharın ardından kısa hazırlanıyor.

Acaba nasıl bir kısa?

Acaba nasıl bir kısa?

Evinde sabah kahvaltısına davetli olduğumuz Alman dostumuz, radyo sabah haberleri başıyınca sesini kesti. Dinledik. Haberler bitti. Alman arkadaşımız çayından bir yudum içti, arkasına yaslandı ve -kendince- şaka yaptı:

- İyi, bugün de yağayacağız. Henüz savaş çıkmadı...

Bir yanlışlık yok mu bu yaklaşımda? Bir yılmılık, bir soluğu tüketmişlik yok mu?

- Sıcak sonbahar bittiye, sıcak kısa hazırlanırız biz de... diyeseslere kulak vermek değil mi?

Neu-Ulm'dan Stuttgart'a, yüz on kilometre boyunca insanları, yani ettan, yani kemikten, yani yürekten örülmüş bir zincir kuranlar yaşıyor. Savaş... ve düşüncülerini ve vazgeçmedilerse yaşamaktan: hiç bir şey bitmiş değil. Belki yeni başlıyor.

daha. Ve radyolarımızın başında "savaş çıktı mı, çıkmadı mı" diye tembel ve uyuskuşa bekleyenlerden olmayacağız...

Yorulanlar, yılanlar, bezginler yeniden atesleyebilmeliyiz. Dünya 1984 kışında savaş kışkırtıcıları için sıcak bir cehennem olmazsa, insanlık için nükleer bir cehennem dönüşebilir çünkü...

Berlin'e ilk kar düştü. Avrupa kısa hazırlanıyor. Havalar iyiden iyie soğudu.

Hapis yatacak zor tenaattir. Bunun eğmeden, onurunu yitirmeden, savştan dönmeyen, savışçıktan vazgeçmeden hapis yatacak zor uğraş, zorlu uğraştır...

Hele kıssa... Hele kuru ayağ kol gezmeye hazırlıyorsa...

Orada, anıyordumduza Türkiye Barış Derneği'nin yöneticileri zindandalar yeniden. Metris Askeri Cezası'nın havası, soğuk, alabildiğince soğuk hücrelerinde, koşullarında, ülkemizin barış savaşçıları zindanda...

...Ve biz, sıcak sonbahar günlerinde Avrupa başkentlerinde insan seleri arasında yer alan, barış zincirlerinde halklanan bizler zindandayız... Faşist cuntaya karşı, zindanda yollandığı barış savaşçıları hakkındaki kararını kaldırması için benzeri görüşümüz bir dayanışma kampanyası için kolları sıvamazsak eğer, Batı Avrupa'da yaşayan hepimiz zindandayız... Görevden kaytarmamız, göre ve çizimizin zindanda...

Yaşayan Rus şairlerinin en ustalarından biri, Yevgeni Yevtuchenko bir şiirinde haykırıyor:

"Bir gün hatırlayıp unatacak çocuklarımız. Cesaret sayıldığını doğruluk denen şeyin..."

Bir gün hatırlayıp "utanmasını" çocuklarımız...

TÜSTAV

120 bin Türkiyeli işsizden sadece çok azı yasadan "yararlanabilecek"

Dönüş Primleri Yasası Federal Parlamento'da da benimsendi

Yabancı işçilere verilecek 10 bin 500 Mark tutarındaki dönüş primi yasası iktidar partilerinin oylarıyla Federal Alman Parlamento'sunda 11 Kasım günü onaylandı. Yasa, sadece 1 Ekim 1983 ve 30 Eylül 1984 tarihleri arasında Türkiye'ye dönme hakları kapsıyor ve şunları öngörüyor:

- 30 Ekim 1983'ten sonra çalıştığı firma iflas eden ve böylelikle işsiz kalan işçilere 10 bin 500 Mark ödeme yapılacaktır.
- Bu prim, son 6 ayda kısa çalışma uygulayan fabrikalarda çalışan işçilere de verilecek.
- 10 bin 500 Mark'ın dışında ayrıca dönüş için çocuk başına 1500'er Mark verilecek.
- Türkiye'ye bu parayı alıp dönmek isteyenler, 30 Haziran 1984'e kadar başvurabilecekler. 30 Eylül'e kadar da Türkiye'ye dönmek zorundalar.
- Emeklilik sigortasında birliktiş paraları alıp Türkiye'ye dönmek isteyenler ise, şimdiye kadar olduğu gibi 2 yıl beklemek zorunda değiller. Bunun için de en son başvuru tarihi 30 Haziran 1984. Ancak emeklilik sigortasında birliktiş primlerden işverenlerce ödenen bölüm geri verilmiyor. Dönüş yapan işçilere lade edilecek olan yalnız işçinin ödediği pay.

Gazetemizde daha önce de değindiğimiz gibi, 120 bin Türkiyeli işsizden sadece 20 binine "yarayacak" olan bu yasa, işçilerin emeklilik ve işsizlik sigortalarında biriken primlerinin, kendilerine verilmesinden başka bir şey değil. Yasa Federal Alman Hükümeti'nin "yeni yabancılar politikasının" üç ana unsurundan birini gerçekleştirilmeye yöneliyor: Federal Almanya'da uzun süre yaşama yabancıların entegrasyonu, yeni gelişlerin önlenmesi ve geri dönüşü özendirme...

t'i'de bu yönde girişimler-başlamış durumda-Alman firmalarının ortaklığıyla Türkiye'de yatırımlar yapmak. Tabii kazançlı çıkacak olan yine Alman tckelleri.

● Yasanın bir an "yararlanmaya değer" olduğunu düşünsek bile, sadece 30 Ekim 1983'ten sonra işsiz kalacaklar için geçerli olduğuna göre, şu anda varolan 277 bin yabancı işsiz ne olacak?

● Yapılan tahminlere göre, bu yasadana "yararlanmak" isteyenlere 1983 ve 1984 yıllarında yaklaşık 220 milyon Mark verilecek. Ama buna karşılık Federal Alman devleti, böylelikle ödemekten kurtulduğu çocuk ve işsizlik paralarından 320 milyon Mark tasarruf etmiş olacak.

● Geriye dönmek işçilere işsizlik parası, sosyal yardım gibi sosyal tazminatlar da verilemeyeceğinden, Federal Maliye Bakanlığı da bu "ytiklen" kurtulmuş oluyor.

● CDU/FDP hükümetinin bir önemli iddiası da, 20 bin yabancı işçinin geri dönmesi halinde, 20 bin işi işyeri açılacağı. Bu, boş bir iddiadır. Çünkü işçilerin bu yasadana "yararlanıp" geri dönmemesinin koşulu çalıştığı fabrikanın kapanmasıdır. Kapanmış bir fabrikaya yeni işçi alınacağı düşünülemeyeceğine göre, yasanın yeni işyerleri açacağından nasıl söz edilebilir?

● "10 bin 500 Mark", yerli ve yabancı işçiler arasındaki dayanışmanın azalması ve yabancı düşmanlığının artmasına da neden olacak. Aynı tezgah başında çalışan fabrika kapatıldığında yabancı işçiye 10 bin 500, Alman işçiye de 600 Mark işsizlik parası verildiğinde "10 bin 500 Mark'ın içirilmesi" bilmeyen Alman işçi, herhalde "Kollege"sine karşı pek iyi duygular beslemeyecek.

Bremen ve çevresi Türk İşçileri Derneği Cumhuriyetin 60. yılını kutladı

FİDEF üyesi Bremen ve Çevresi Türk İşçileri Derneği 29 Ekim 1983 günü, yeni dernek binasında Cumhuriyet'in kuruluşunun 60. yıldönümü ile ilgili olarak bir toplantı düzenledi. Almanca ve Türkçe olarak yapılan konuşmalarda Kurtuluş Savaşı'nda canlarını veren emekçilerin emekçi torunlarının bugününe baskı, açlık, işsizlik, işkence altında ezildikleri anlatıldı.

Türkiye'de Türk ve Kürt emekçileri üzerinde askeri faşist diktatörlüğün estirdiği terör sergiledikten sonra 6 Kasım'da yapılacak seçimlerin içiçizü vurgulandı. Toplantıya Bremen Eyaleti Gençlik ve Spor Senâtörü Dr. Henning Schief, Die Falken, VVN, Demokratischer Kulturbund, Bremen İşsizler Girişimi, Memurlar Odası, KOMKAR, Bremen FİDEF örgütü, Bremen Gençler Birliği temsilcileri katıldı. Toplantının bir önemli de BTİD'in yeni binasının açılış toplantısı anlamını taşımasıydı. İki yıl önce derneğe söz verilen bina o günlerdeki gelişmelere uygun olarak Solidarnos delegasyonuna verilmişti. Bu arada eski dernek binası kullanılamaz halde olduğundan dernek çalışmalarını önemli ölçüde aksatmış. Ama uzun mücadele sonunda Solidarnos delegasyonunun bulunduğu bina ediletili ve Solidarnos delegasyonu binadan çıkmak zorunda kaldı. Böylece dernek yeni binasına geçişini de bu toplantının sonunda kutladı. (Resimde görülen uzun boylu siyah kazaklı kişi Senâtör Dr. Henning Schief)

Şarap mahzeninde yıllanır ama mahzene gelene kadar...

Röportaj: Mehmet ÜNAL

"Şarap içmesini sever misiniz?" diye bir soru ortaya atılsa, herkesin yanıtı farklı olacaktır. Kimi "evet", kimi "hayır" kimi "ben beyazım", kimi de "ben siyahım" diyecektir. Avrupa'da "yaşama mufluluğuna erişenler" ise, bildiği ülkeye göre, bu "geniş bilgilerinden yararlanarak, "Ben Alimanya'dayken", ya da "Fransa'dayken" diye başlayacaktır söze. Pekli, acaba bu şarap nasıl yapılır, masamıza gelene dek nerlerden geçer, kimlere "emeğine, eline sağlık" demek gerekir... En kabadağı şarapçı bile bu konuda bir şeyler düşünmüştür mü?

Sonunm Federal Alimanya'da şarap üzerine epey fikir yürütülmüştür. Radyoda, televizyonda, gazetesinde, sokaklarda, tene-

...ve geri dönüşü özendirmek...

Bu durumda "10 bin 500 Mark" yabancı işçilere ne getiriyor, onlardan ne götürüyor:

● İşçi bu parayı alınca tüm emeklik haklarından yoksun kalacaktır. Yani hem yıllardır işgücünü sattığı ülke yasalarına göre, hem de tekarar yeni baştan çalışmaya başlayamayacağı için- Türkiye'de emekli olma olanağı ortadan kalkacak.

● Federal Çalışma Bakanı'nun sürekli iddialarının tersine, bu miktar yabancı işçilerin, ülkelerinde "iş kumalarına" yarayamayacağı gibi, kesin dönüş masrafları dediğimiz taşınma, gümrük ve Türkiye'de yerleşmeye ancak yeter. Toplu, yani birden çok işçinin ortak yatırımlarının da bir iş yarayacağı açık. Bunun en iyi göstergesi, son yılda 80 milyon Mark yatırımla kurulmuş 320 işçilik şirketinden, sadece 30'unun ayakta kalabilmesi. Bunun nedenleri arasında, başta Türkiye'deki ekonomik durumu bozukluğu, iş yönetiminin ve Türkiye piyasası koşullarının geri dönen işçilere iyi tanımaması geliyor. Bu durumda tek yol-örneğin Baden-Württemberg Eya-

Anvers'de geleneksel Yabancılar Festivali yapıldı

Belçika'da, 1978 yılında bu yana Uluslararası Dayanışma Komitesi (KIS) tarafından düzenlenen Yabancılar Festivali'nin altıncısı, bu yıl 5 Kasım günü Anvers şehrinde 2 bin kişinin katılımıyla kutlandı.

Festivalde KIS, AFF (Anti Faşist Cephe) ve daha birçok örgüt temsilcisinin konuşmaları, özellikle işçi ve yabancı işçiler arasındaki dostluğu pekiştirmeye yönelikti. Konuşmacılar bugün Belçika gerici hükümetinin ekonomik krizini yüklünü yabancıları yüklemesini sert bir dille kınarken, yine hükümetin yabancıları ülkeyi terk etmeye zorlamak yolunda aldığı bir dizi karara karşı uyanık olmak ve aktif bir mücadelede girmek gerektiğini vurguladı. Türkiye'deki bir gün sonrakı sahte seçimler nedeniyle, BTİB'den (Belçika Türkleri İşleri Birliği) bir temsilciyi söz hakkı verildi.

Festival yabancıların dayanışma yolunda önemli bir adım oldu.

rine epey yakın yürüttükleri Radyo, televizyon, gazetele öteki yıllarla karşılaştırlarak ürünün iyi olup olmadığı, iyi oldu ise kaç ton şarap yapıldığı, hangi makineler ile, ne hızla yapıldığı, içine ne kadar şeker katıldığı, kaç ton litre satıldığına ilişkin haberler duyur, okuruz.

Biz de, şimdiye kadar duyduğumuzın dışında birşeyler öğrenmek istedik ve iş şimdiye kadar içinde yaşadığımız sarabı ile meşhur eyaletten başlayalım dedik.

Üzüm toplama zamanı ilk durak, sabah saat 5'ye, istasyon oldu. Her şehride olduğu gibi burada da istasyonun ötü aynı zamanda şehrin büyük meydanı durumdur. Ve bu meydana bekleseler... Türküeyeller, Pakistanlılar, Bengaleşliler ve daha nicele... İstanbul meydanlarında olduğu gibi işveren buraya gelip güçlü pazuluhan seçmiyor gerçi, burada bu iş biraz daha profesyonel yürüyor. Bu insanları işgücünün kim satacaklarını önceden biliyorlar. Biz ise kafamızda "herazı, "üzüm bağlarını kimler buluyor", "aracı olarak kimler kulanılıyor" sorularını yanıtlarını bulamıyoruz.

Kaçak çıkartılan için, hemen hicbir aldıkları para ve işi kimlerin bulduğu konularında kimsede derlemek istemiyorlar. Bu büyük sanayi ülkesinin tarh ortasında, işsizlik, bir kaç kuşur kazanabilme kaygısı insanları sanki dilsiz yapıyor...

Ama yine de bir genel bilgi edinebiliriz. Şarap yapımında en iyi işçinin saat ücreti altı Mark. "Kaçak işçi" oldukları için, hiçbir sosyal ödeni düşünmüyor onları için... İlk izlenim, ancak da satanın da memnun olduğu. Anak sağ suratlardan, kim boynundan bunun hiç de öyle olmaksızın anlaşıyor.

Üzümlerin bağlandan alındığı, şarap beziğarının sarplarımla depolanmaya başladıkları günlerde Federal Çalışma Bakanı Blüm'ün yaptığı açıklamalar ilginç: "Kaçak işçilerle ilgili..." "Kaçak çalışan işçi, bu işçiyi salıverin işveren para cezalarına cırtılacaklar". İşçilerden fılın kadandın kaçak çıkışken yakalandığına değiniyor bir yerel gazete. Ahh, hep bu yabancılar. "Onlar çoklı örnek olmasa, bizimkiler de kaçak çılasın" diye bir de alt başlık atılıyor... İş ve işçi bulma kurullarını kaplarına kaçak çalışma ile ilgili afişler asılıyor. Yasaya göre "hem çalışana, hem de çalıştırana ceza verilir" denilmesine karşı, merkezi Nürnberg'de bulunan işçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü Stिंगil şimdiye kadar herhangi bir patronu suçlamadı kaçak işçi çalıştırıldığı için.

Şaraphanelerde çalışan işçilerin büyük çoğunluğu yabancı ve hemen hepsi "kaçak" işçi

in. Tek suçlu varsa da yoksa da yabancı işçiler. Aynı yabancılar gibi "sömürülme yerefine erişen" Alman ev kadınlarından hiç söz yok tabii...

Sonsuz üzüm bağlarının aralarından aramazla geçiyoruz. Kaçak işçileri yapacakları tüm tarım işleri sona ermiş. Elmalar, kirazlar, üzümle toplanmış. Ülkesinde işgücünün stabilite olamamış bulamamış işçiler, kimsen sonbaharı getirdiği hüznünlü günle ile geri dönüp düşünme kararsızlığı içinde. Hemen hemen tüm geçitmiş izni ufaklı köylerde canlılık, köylüler bizi deki harman sonu gibi bir güleriyüzümlü. Ve yine köylerde bizi deki gibi harman sonu genellikle. Şarap panayırıları diyebileceğimiz, şarkılar söylenen, dans edilen, şarap içilen şenlikler... Ürün alınırken zorlu günler unutulmuş, ucuza işçi çalıştırılanlar ucuza çalışanlar arasında bir barış sağlama havası var bu öğlenelerinde...

Arabamız Wallerheim köyünün içine doğru sürüyor. Çevresi yayırlarıla çevrili, dışından bakınca ahır andırın binaya yaklaşıyoruz. Hala aradığımız yerin burası olup olmadığının emin değiliz. Karşımıza çıkan yaşlı bir kadından, aradığımız yerin gözlerimizin önünde olduğunu öğreniyoruz. Binanın arka tarafını dolarsak, içinde modern şarap doldurma makinelerinin bulunduğu bir fabrikaya giriyoruz. Kamyonların gireceği geniş bir kapıdan içeriye baktığımızda aynı vücut hareketleriyle işini sürdüren, akort dedikleri çalışma usulü ile çalışan on beş kadar işçi görüyoruz. Türküeyleri bizi görünce yaptıkları iş birliğine teslim ederek teker teker gelip elimizi sıkıyorlar, hoşgeldin diyorlar. Kapıyı henüz kapatılmamış

şarap şişesinin birini alarak, bizlere kendi içtikleri bardaklardan şarap ikram ediyorlar.

İçlerinde en eskisi olan Mustafa'ya Türküeyliler ile sohbet etmek, fabrika içinde fotoğraf çekmek istediğimizi söylüyoruz. Mustafa hemen şarap kartonlarını sayan patrona giderek bu isteğimizi bildiriyor. Önce şüpheli görünün patron, sonra izin veriyor.

Bu fabrikada yapılan iş, köylülerin yaptığı sarabın şişesini, etiketlenmesi, kutulanması. Dört biner litrelik üç bidondan otomatik yürüyen şişelere şarap dolduruluyor. Bir ya da iki işçi şişeleri otomatik yürüyen raylara koyarken, bir diğeri tarafta da kapaklarını koyuyor. Diğer tarafta etiket yapıştırıyor, kutuları yapıyor. Kutulara doldurulmuş şişeler yerleştiriliyor, kartonların üstü kapatıldıktan sonra da dışına bekleyen kamyonlara yüklemeye işi kalıyor.

Mustafa'ya sorular sorarak, çalışma ve konut koşullarını öğrenmek istiyoruz. Mustafa ilk önce bir solukta, fabrikada çalışan tüm Türküeylilerin şıngırmaya ya da turist işçi olduğuna, "kağıtlı" tek bir işçi olmadığının söylüyor. "Peki ya Almanlar?" sorumuzu, "onlar da kağıtsız" olarak yanıtlıyor.

"Peki polis biliyor mu olayı?" Mustafa gülererek "tabii" diyor.

"Peki bu durumda siz ne yapıyorsunuz?"

Aranızda oturma izni olmayanlar var".

Yine güliyoruz Mustafa. Tüm tavırlarında bir umutsuzluk seziliyor, ne olursa olsun geçiyor. "Polis gelecek saklanıyoruz. Zaten yaptığımız ev hemen burada. Polis gitikten sonra tekrar gelip işe devam ediyoruz" diyor.

Patron günde 12-14 saat çalışan bu işçilere 6-8 Mark ödüyor saat ücreti olarak. "Ama bir 'kağıtlı işçi' olsak" diyor Mustafa, "iş değişecek". O zaman sendikali olacağız, tatil günleri çalışmayacaklar, saat ücretlerini toplu sözleşmelere göre alacaklar.

Ya oturdukları ev? Yıkılmış ya yüz tutmuş, içinde farelerin bile bannamayacağı yerler. Yabancıların konut bulmalarının zor olduğu, hele turist işçiler ev aramaya bile yanasmadıkları için patron bu "neuz işçilerine" bu evleri vermiş, kira da almıyormuş.

"Peki Mustafa, tüm bunlardan kurtulabilmek için ne yapmalı?"

"Pek iyi biliyorsunuz ne yapacağımızı. Ancak sanırım birlik olmak gerekiyor. Patron bizerden aramız akmaktan bile çekinmiyor. Aynı evde oturmazsa, aynı kosalarda çalışmazsa karışar yapıyor hem de bunu. Buna ancak, birbirimize yaklaşıp bile zenaatini geliştirecek karşı koyabiliriz herhalde."

Yine fabrikaya giriyoruz, Fabrika sahibi, kaldrıcıya işçileri kendi taşımak zorunda kalmış Mustafa'ya işinden alıkoymuzdan dolayı. Kullandığı araçlar yere işçileri bırakırken, daha "artık çok oldu-nuz, defolun" der gibi bakıyordu. İşine dönen Mustafa'ya ve diğer arkadaşlarına eyvallah derken, sesizim, raylara konan işçi sesleri arasında kaybolduğuna farkettik.

Gerici dönerken, tüm yaz boyunca yemeyiş üzümlerimizin sarımsı olduğunu, sonbaharın tüm güzellikleri ile gelecek yıl yine yeşillenecek olan bağların arasında yerli-yabancı emekçileri görür gibi olduk...

Gurbette bir Kürt yazarı: Mehmet Emin Bozarslan'la söyleşi

Çabalarımızın geleceğe kalmasını istiyorsak barışın sorumluluğunu taşımak zorundayız

"Bence yazarın sorumluluğu kendi diline, kendi halkına olan sorumluluğundan başlar ve suya atılan bir taş gibi dalga dalga genişleyerek yayılır. Örneğin Ortadoğu'da yaşayan bir yazar olarak Filistin halkının acıları, Lübnan'da olup bitenler beni nasıl ilgilendirmez. ABD'nin Grenada'yı gassetmesi, Nikaragua'ya göz dikmesi, uzaktır diye ilgi alanımı dışında mı? Tüm bu olaylar dünya barışını tehdit etmiyor mu? Kaldı ki, en bireyci yazar bile nükleer bir savaşın kendi yapıtlarını çok etmesine nasıl ilgisiz kalabilir?"

Fotoğraf: Türkiye Postası Arz

Aşağıdaki Kürçe, Türkiye dizelerin sahibi Türkiye'de bir Kürt yazarı, dilbilimci Mehmet Emin Bozarslan. Yüzerce yıl yazıp, konuşulup, ürün verilmesine karşın Kürt halkının, çok sayılan Kürçe'de konuşup yazdığı için varlığı ile de Kürtlerin varlığını kanıtı olduğu yurdun dan sürgüne zorlanmış nicelelerinden biri.

kü Silvan'da 10-11. yüzyıllarda varolan Mervani Kürt Devletini konu alan Mervani Kürtleri Tarihi adlı çevrim çıktı. 1976'da ise Mahabat Kürt Cumhuriyeti adlı diğer bir çevrim basıldı. Yine aynı yıl bir inceleme ve araştırma ürünü olan Savaşan Lübnan yayımlandı. 1978'de Kürçe-Türçke sözlük çevirisini yaptım. Meyro adlı hikaye kitabımı yazdım.

Yine aynı yıl Kürçe ikinci basımı yapıldı. Yine aynı yıl Kürçe fablolarını yayımlamaya başladım. Zorba'nın bir Zoro (1981), Kavalcı Kurt-Gire Bıllıran (1982), Böcek Hatun-Kez Xatun (1982), 1983'de İçerdekiler ve Dışardakiler'in Mervani Kürtleri Tarihi'nin 2. basımını yapıldı, 1984'de ise Farelerin Zafere-Serkettine Miskân adlı fabli sünağız. Fabloların V. cildini

Hele, hele uzun bir solukta atıldara zengin, özgürlüklerde yoksul bir ulusun dirençli, mağrur ve haklı kavgası nasıl anlatılmaz. Çığ köfte yürüz, pathcan ve sofrada konuşulan dil Kürçe... Bir garip-lik çökür insanın üstüne sürgün toprağında aşkım vakti. Kürt göreneği, sofradan konuşan kalkanı kalkılmıyor. Konuk önden gitmeden içeri geçilmiyor, storma odasına... Buruk çaydan bir yudum yudumluyoruz. Bozarslan devam ediyor:

Jin-Hayat dergisini gelecek kuşaklara ulaştırabilmek için latin harflerine çevirmeye karar verdim. Kürt ulusal bilincinin başladığı dönem diyebileceğimiz bir dönemin Arap harfleriyle yazılmış ilk Kürt dergilerinden biridir. 1918-1919 yılları arasında 25 sayı çıkmıştır. Bilindiği kadarı ile bir tek bizde var bu 25 sayı. Osmanlıca olduğu için Kürçe ve Türkiyeye çevirdim. 5 cilt halinde yayımlamayı düşünüyorum, her yıl bir cilt olmak üzere. Hem Jin dergisini çeşitli yönleriyle tanıtmak hem de 1900-1920 yılları arasındaki Kürt ulusal hareketini tanıtmak amacı ile bir sunuş yazısı yazdım ve Türkiye'ye de çevirdim. Bu sunuş yazıları 110'ar sayfa tuttu. Jin'in birinci cildinde Kürçe ve Türkiye olarak çıkacak. Türkiye Kürtleri için önemli bu. 1923'ten sonra bıcakla kesilip koparıldı bağlar Kürt tarihi ve Kürt edebiyatı ile. Jin bu boşluğu biraz olsun dolduracaktır, kanımca.

Daha sonra kazandırmayı düşündüğüm diğer dergiler de var. Bunların yanı sıra 1979'da başlamış olduğum bir sözlük çalışmam var. Ama fablalar ve Jin üzeri ne çalışmam önemli kazandı, sözlük arkadaşları. Bir iki yıl daha da kalacak. 1990'dan önce Kürtlerden Kürçeye sözlüğünü tamamlayabileceğimi sanıyordum. Bu konudaki çalışmalar henüz sözcük toplama safhasında, sonra sistematikleme tespit edip yazacağım. Ayrıca Melaye

Doğan Avcıoğlu'nun ardından

Yazar, araştırmacı, düşün adamı Doğan Avcıoğlu, 4 Kasım günü, İstanbul'da, ardından Türkiye'nin son 15 yıllık toplumsal-siyasal düşün tarihinin en önemlilerinden denilebilecek eserler bırakarak 57 yaşında öldü. Doğan Avcıoğlu'nun önemi, bıraktığı eserler yanında Türkiye siyasi ortamında, 1960'lar sonrasında, özellikle 1960-1970 yılları arasında oynadığı rol ve temsil ettiği siyasal çizgiyle de ölçülmelidir. O, "1920'ler Kemalizmi" veya bir zamanlar adlandırıldığı gibi "Sol Kemalizm'in", daha genel bir terimle devrimci demokrat akımın ölümlükünde en etkin ve en saf temsilcilerinden biriydi.

27 Mayıs sonrasında, 1961 yılında yayımlamaya başladığı YÖN dergisi, Türkiye'de sol ve sosyalizm üzerine örtülmüş olan ağır suskunluk perdesini yırtmak ve tartışmalar açmakta katkılı oldu. YÖN Dergisi ve çevresi 1930'ların Kadrocu hareketinin 1960'lardaki bir uzantısı olarak Türkiye'nin kurtuluşunun tam bağımsızlık içinde, sosyal adaleti ve devletçi bir ekonomik kalkınma ile olanaklı olabileceğini, bunun ordu içindeki "devrimci" kanadın öncülüğünde aşkercil-ül-avdın bir

İkinci tertim varlığını kanıtladı olduğuna yürüdü-
nden sürgün zorlanmış nicelebilir. Biri-

Kendisiyle İsveç'in en eski kentinde,
oturdugu yepyeni evlerken bedinde karşa-
laşıyoruz. Girdiğimiz ev bilse İsveç'ten ne alıp
Diyarbakır'ın Lice ilçesine götürüyor.

- 15 Eylül 1934'de (nüfusa 1 Ocak
1935 diye kayıtlı) Lice'de doğdum. Res-
mi okullara hiç girmedim. Kürdistan'da
kanunen yasaklanmış olmasına rağmen
medrese sistemi yürütülüyordu. Bir ölçüde
gizliydi. Osmanlı'da, Kürdistan'da tüm
tedrisat Kürçe idi. Bizim dönemde ise
yalnızca di ve kimi kitaplar Kürçeydi.
Bu sistem 60'lı yıllara dek zayıflayarak
sürdü, sonra eridi gitti. Ben, 15 yaşında
Türke öğrenmeye başladım. Kürt mese-
lesine ilginç de yazarlığımın öncedir. Be-
ni yazarlığa iten emendir. Haksızlığı,
gadre baskılara uğramış halkın kurtulu-
şuna hizmet etme düşüncesi, duygusu,
halkı uyuma, davaya halkla maleme iste-
ği itti beni yazarlığa.

İlk denemem 1960 yılında verdim:
İslamiyet Apsandın Seyhlik-Abaklık. Bas-
tıp yayımlandı 1964'de otabildi. İkincisi
ise *Değir'nun Sorulanı* 1966'de, Türk de-
vletinin bir elçisiydi. Kültür bülümünde
iki kez Kürt di üstündeki yasakın kal-
dınmasını savunuyordum. İlkokula
Kürçe, radyoda yayın, özgürce gazete ve
dergi yayımı istemleri yer alıyordu. İki
kitap da büyük ilgi veteği gördü. Bunlar
bana kaleminle birşeyler yapabileceğimi
anlattımsı. Ne var ki ben Kürçeyi Türk-
çe savunuyordum. Onun için halkma,
dileme ve edebiyatma karşı sorumluluğu-
mu yerine getirmeli, Kürçe de yazma-
lıydım. En iyisi Alfabe ile başlamak de-
di düşündüm. Bir yandan da *Mem ü Zin*'i,
Arap harflerinden Latin harflerine; Kür-
çeden de Türkçeye çevirdim. İki kitap-
da 1968 sonunda çıktı ve yasaklandı. Ama
ben sevinçliydim. Küçük de olsa bir hi-
zmetim dokunmuştu. Ayrıca iki dilde de
yazabileceğimi anladım.

1969'da Ortadoğu'ya ilişkin Hilafet ve
Ümmetçilik Sorunu adlı yapıtımdı verdim.
1970'de Filistin'de Halk Savaşı ve Orta-
doğu, Nasser'ın Arap Devriminin Yönetim-
leri, Nehru'nun Sosyal Devrimler, Ulusal
Savaşlar adlı kitaplarımdan yapıtımdı çevir-
diler yayımlandı. 1971'de ise *Serefname*'e
yevirdim. Arapça'dan Türkçe'ye. Bunun
I. Cildi Kürt tarihi, II. Cildi ise Osman-
lı-İran tarihidir.

12 Mart'ta tutuklandım. Kitaplarımdan
ötürü sık sık içeri girip çıkıyordum zaten.
1974'te 12 Mart'ın Kürdistan'daki uygu-
lamalarını konu alan, hikaye ve anıları
içeren *İçerdekiler-Dışardakiler* adlı ya-
yıttım yayımlandı. 1975 başlarında bugün-

Amey'ün harfisi sozük çevirisi yazıptm,
Meyro adlı hikaye kitabını yazıptm.

Aynı yılın sonunda İsveç'e geldim.
Kürçe Türkçe sözlük çevirisi 1979'da
burada beşildi. Sonra da sonası ile 1980'de
Alfabe'nin ikinci basımı, 1981'de Meyro'-

de ise Färeze Zaleri-Serkeftina Miskan
adlı fabli sunucadı. Fablilerin vasilini
ise şimdilerde hazırlamaya başladım.

Uzun bir soluk alıyoruz. Bir solukta
kimbilir neler yaşamır, neler anlatılır.

Kulilken Me Meperçiqinin (Çiğnemeyin Çiçeklerimizi)

M. Emin BOZARSLAN

Kulilken me ji hene
çawa ku yên we jêne
Kulilken me ji xweşik in
wek ên we
Me divê kullikên me ji
kulilken me yên sor û sipî û zer ji
reng bidin he wisa çê, wisa xweş
li ser mîrêgên me yên kesk .

Em dixwazin kulilken xwe ji

di baxçê cihanê da
û cihan temasa kulilken me ji bîke
Em dixwazin kulilken me ji
bejn bavêjin
li tenişta kulilken we
Lê hun naxwazin
Hun dixwazin biperçiqên kulilken
me

û hun diperçiqên ji tim û tim
kulilken me yên sor û sipî û zer
li ser mîrêgên me yên kesk
Cima?
Cima hun diperçiqên kulilken me
weha bi hovîti û dijmîniyê?

Lo loooo!
Lo zalimîto, hovnoooo!
Meperçiqên kulilken me
Ew jibo me ne
Ew jibo zarûkên me ne
Ew jibo hemî mirovan in
li hemî cihanê
Tewr ew jibo we ne ji
ke hun bizanin
Lê hun bînin
Ez çî bikim loooo
Jibo ku hun bizanin!
Jibo ku hun bizanin
çî bikim ez loooo!

Sirin başligêda yêr alan "çiçekler" sözcüğü,
Kürdistan'da yasaklanmış olan Kürdistan
Kurd edebiyatına ve kültürüne sempiyor.

Bizim de çiçeklerimiz var
sizin gibi
Bizim de güzeldir çiçeklerimiz
sizininki gibi
İsteriz ki bizim çiçeklerimiz de
kırması, beyaz, sarı

çiçeklerimiz de
açsın renk-renk, öyle canlı, öyle
alımlı
yeşil çimenliklerimizde

Biz de istiyoruz ekilm
dünya bahçesinde
Ve seyretnsin dünya bizim de
çiçeklerimizi

İsteriz ki bizim çiçeklerimiz de
boy atsınlar
sizin çiçeklerimizin yanısıra
Ama siz istemiyorsunuz
Çiğnemek istiyorsunuz
çiçeklerimizi siz

Ve de çiğniyorsunuz hep
kırması, beyaz, sarı çiçeklerimizi
yeşil çimenliklerimizde
Neden?
Neden çiğniyorsunuz
çiçeklerimizi
böylesine yabanice ve de
düşmanca?

Lo loooo!
Zalimler, yabaniler loooo!
Çiğnemeyin çiçeklerimizi
Onlar bizimdir
Çocuklarımız içindir onlar
Ve tüm dünyadaki
tüm insanlar içindir onlar
Hatta onlar stizin içindir de
anlarsanız eder
Ama anlamiyorsunuz siz
Ne'yelim ben loooo
bunu anlamazınız
bunu anlamazınız içi
ne'yelim ben loooo!

çok topilama sanımda, sofra sırtları
İstini tepiti edip yazaçakmış. Ayrıca Melaye
Çizir'nin Diwan'ını yazarların latın harfleri-
ne çevirmeyi düşünüyordum. 12 Mart'de
denemede yapılan baskında aldılar. İki yıl-
lık emeğim boşa gitti. *Mem ü Zin* ve
Serefname'i de yeniden ele almak isti-
yordum. Sonra Fauiyye Tayran'ın şiirleri
var üstünde çalsmak istediğim. Bir kaç
da hikaye kitabı tasarım var.

Mehmet Emin Bozarslan 20 yıllık bir
çalışma planı yapmış. Kolay değil kos-
koca bir ulusun baskı altında, yasak al-
tında emekleyip dikelmisi kültür mirasını
restore etmek. Onu "Güneşli günler'de
horoz şekerli yalayan Kürt çocuklarına ar-
mağan etmek.

İnsanların varlık, yokluk savaşımı ver-
diği günümüzde, böylesi değerli çalışma-
lar içindeki yazarların sorumluluğu ne-
dir? Çünkü kimi Batı Avrupalı yazarlar
iletisim araçlarını günümüzde erdigi
yüksek düzeyi neden göstererek, "Bir ya-
zar sıradan bir okuyucudan daha fazla
ne bilebilir, El Salvador'da, Nikaragua'da
Grenada'da olanlar hakkında" diyorlar.
Onlara göre bu durum, yazarın sırmalı
kışkıne çekilmesi, süzükler ve baskılar-
la uğraşmaya itiyor. Siz ne diyorsunuz?

Bence yazarın sorumluluğu kendi di-
line, kendi halkına olan sorumluluğundan
başlar ve suya atılan bir taş gibi dalga
dalga, çember çember genişleyerek yayılır.
Örneğin Ortadoğu'da yaşanan bir yazar
olarak Filistin halkının acıları, Lübnan'da
olup bitenler beni nasıl ilgilendirir-
mez? Bu, bölgemizde barışı tehlikeye
sokmuyor mu? ABD'nin Grenada'yı gas-
petmesi, Nikaragua'ya göz dikmesi, uzak-
tır diye ilgi alanı dışında mı? Tüm bu
olaylar dünya barışını tehdit etmiyor mu?
Öyleyse... bence bunlar bir zincirin hal-
kaları. Kaldı ki en bireyci yazar bile nü-
kleer barışa kendi yaptırımları, ürünleri-
ni yoketmesine nasıl ilgisiz kalabilir? Söz
yok, bir yazar olarak günümüzde barış
savaşımızın sorumluluğunu taşıyoruz.
Çabalarımızın sonuçlu kalmasını istiyor-
sak buna zorunluyuz da.

Münih İşçi Demeği
Öldürülüşünün 35. yılında

SABAHATTİN ALİ

Konusmacı: Fethi Savaşçı

4 Aralık Pazır günü

İçindekiler "devrimci" kanadın ön-
cülüğünde asker-sivil ayrışma bir
kadro ile gerçekleştirileceğini sanı-
yuvordur.

İşçi sınıfı sosyalizminden gerek
sınıfsal dayanakları, gerekse ideolo-
jik temellatı ayrılan bu devrimci
demokrat çizgi, 1960'lar sonrasında
da Türkiye'de işçi sınıfının geliş-
mesi, sosyalizm biliminin yayıl-
ması ve işçi sınıfı ideolojisinin yi-
ğınlarına gitmeye başlamasıyla bir-
likte sıvılaş etkinlikleri kaybetmeye
başladı. Avcıoğlu öncülüğündeki YÖN
hareketi "Kemalist" kesimlerde ve
darbeci-devrimci özlerele
etkinlikleri korudu. Nitekim 60'lı yıl-
ların kassık ve istikrarlı ortamında
da ordu içinde Avcıoğlu'nun et-
kinliği görece arttı. 1969'da yayı-
nı başlayan *Devrim* gazetesinde
Avcıoğlu buna uyum olarak daha
radikal bir çizgi izlemeye başladı.
Nitekim 12 Mart gerici darbesinde
den önce ordu içinde patlayan
ama başarısızlığı uğratılan 8 Mart
darbe girişiminde Avcıoğlu'nun
izleri vardır.

1970'lerden sonra Türkiye'deki
sosyo-ekonomik gelişme, işçi as-
nının kazandığı yer perspektif-
ler, kapitalizmin tekelleşmede
attığı hızlı adımlar, kısaca yapı
değişmesi, kendilerine zaman za-
man ulaşu devrimciler, zaman
zaman Komünistler de denen bu
küçük burjuva devrimci çevre ve
akıllarının etkinliğiğise son verdi.
Avcıoğlu, 1969 yılında yayınlanmı-
ş ve defalarca baskıları yapılmış
"Türkiye'nin Düzeni" adlı ünlü
eserinden sonraki tüm eserleri-
ni bu 1970 sonrası dönemde yaz-
dı. Her biri ciltler tutan bu ya-
pıtlar arasında en önemlileri 4
ciltlik *Millî Kurtuluş Tarihimiz*,
5 cildi tamamlanan *Türkerin Ta-
rihi, Devrim ve Demokrasi Üzeri-
ne* ve 31 Mart adlı yapıtlardır.

Doğan Avcıoğlu bir işçi sınıfı
devrimcisi, bir Marksist-Leninist
düşünür değildi. Ama tüm yaşamı
boyunca "devrim" e içten inanmış
anti-empiryalist savaşımın, tam
başgışıldığında, kalkınmanın ve sos-
yal adaletin savunucusu bir kişi
olarak kaldı. Ölümü Türkiye bil-
miş, düşün ve devrimci savaşım hayatı
adına acı bir kayıptır. Anısı önün-
de saygıyla eğiliyoruz.

Suriye ve Lübnan, ABD tehdidi altında

Kasım ayı başından bu yana bir taraftan Cenevre'de toplanan Uluslararası Uzlaşma Konferansı'nda Cumhurbaşkanı Cemayel ve ülkenin sekiz önemli politik ve dini grubunun temsilcisi, Suriye ve Suudi Arabistan'ın da gözlemci bulunduğu toplantıda, Lübnan sorununa çözüm aranırken, bölgedeki ABD ve İsrail saldırıları

ve çeşitli gruplar arasındaki çatışmalar da siddetli boyutlara ulaştı.

Cenevre'deki Konferansa, 14 Kasım'da tekrar toplanmak üzere ara verilirken, Cemayel de tüm Lübnan topraklarının bağımsızlığını sağlamak ve İsrail işgalini sona erdirmek amacıyla diplomatik temaslarda bulunmak üzere görevlendirildi.

Lübnan'daki silahlı güçler

ÇOKULUSLU "BARİŞ" GÜCÜ ABD, Fransa, İtalyan ve az sayıda İngiliz askerlerinden oluşan bu güç, 1982'de Lübnan'a Filistin ve Suriyelileri boşaltmak amacıyla geldi. Başlangıçta 5-6 bin kişi olan bu gücün şimdi 15-20 bini bulunduğu tahmin ediliyor.

LÜBNAN ORDUSU 1975-76'da iç savaş sırasında bölünen ve etkisiz hale gelen bu ordunun 14 bin kadar askeri var. E. Cemayel ve ABD'nin kontrolünde.

FALANJİST MİLİSLER Falanjist Partisi'ne bağlı ya da sağcı Hristiyan örgütlerinden gelme milisler. 10-15 bin civarında iyi yetişmiş bir güç. Bir kısmı İsrail tarafından eğitiliyor.

DÜRİZ MİLİSLER Velid Cumbalıt önderliğindeki İlerici Sosyalist Parti'ye bağlı 10 bin kadar milis.

EMEL Lübnan nüfusunun en büyük kesimini oluşturan Şiilerin siyasi askeri örgütü. Özellikle Lübnan'ın doğusunda Baalbek'te yerleşik 10 bin kadar etkin savaşçı. 1982'de İsrail işgaline karşı İran'ın gönderdiği bin-binbeşyüz asker de aynı bölgede yer alıyor.

MURABİTÜN 5 bin kadar askerden oluşan Beyrut Sünnilerinin örgütü

SURİYE BİRLİKLERİ 1976'dan bu yana Arap Birliği kararı uyarınca Kuzey Lübnan'da üslenmiş olan 35 bin asker.

FİLİSTİNLİLER 1982 Eylülünde FKÖ'nün Beyrut'u terketmesinden sonra Kuzey Lübnan'da kalan 2 bin, Bekaa Vadisi'nde kalan 6 bin asker.

İSRAİL BİRLİKLERİ 1978'den bu yana Güney Lübnan'da 25 bin kadar asker.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BARİŞ GÜCÜ 1978'de Birleşmiş Milletler'deki on ülkeden Güney Lübnan'a gönderilen 7 bin asker.

Kasım ayı başında işgalci İsrail karargahına yapılan bombalı saldırıya bahane eden İsrail, Lübnan'daki Suriye ve FKÖ mevzilerini bombalamaya başladı. Ayrıca İsrail ordusu, tüm ülke çapında "genel seferberlik" tatbikatına başladı.

Kuzey Lübnan'da Trablus yakınlarında ise, FKÖ'nün en etkili ve büyük örgütü olan El Fetih'in içinde Abu Musa'ya bağlı muhalif bir grup ile Arafat'ın yandaşları arasındaki çatışmalar son dönemde siddetlendi.

Bilindiği gibi FKÖ, hepsi de Filistin hareketinin bağımsızlığını savunan, ancak uluslararası arenadaki ve Arap dünyasındaki çeşitli politik eğilimleri yansıtan sekiz kadar ayrı örgütün meydana geliyor. Geçtiğimiz günlerde Arap ülkeleri Komünist ve İşçi Partileri yayınladıkları bir çağrı ile Kuzey Lübnan'da çıkan Filistinli grupları ateş kesmeye, aralarındaki sorunlara politik çözüm bulmaya çağırıyor. Partiler, bugünkü koşullarda tüm ulusal ve devrimci enerjinin emperyalizme karşı seferber edilmesi üzerinde duruyor, artan gerginliğin sadece İsrail ve ABD'nin işine yarayacağını belirtiyor.

Suriye seferberlik ilan etti

İsrail ve ardından ABD savaş uçaklarının Lübnan'da Bekaa Vadisi'ndeki Suriye birliklerini tehdit etmesi üzerine, Suriye hükümeti de olağanüstü bir toplantı yapıp, alınacak askersel önlemleri görüştü ve seferberlik ilan etti.

ABD'nin amacı

1950'den beri Lübnan'da İsrail'in bölücü, işgalci planlarını köşulsüz destekleyen ABD, bir süredir bölgedeki askeri gücünü artırdı. Çeşitli politik, dinsel grupların arasındaki çatışmadan da yararlanarak ABD, Lübnan'da politik ve askersel üsler edinmek istiyor. Geçtiğimiz günlerde Lübnan'daki denetim alanını Beyrut dışına doğru genişletmek, Suriye güvenliğini kuvvetlendiren bulundukları bölgeye doğru yoneldi.

ABD'nin askersel varlığını güçlendirilmesi, Lübnan'daki ulusal-yurtsever güçlere karşı güçlü bir askersel operasyon hazırlığı olarak değerlendiriliyor.

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 18, 18 Kasım 1983

Arjantin'de seçim sonuçları demokrasiye geçişi hızlandırabilir

Güney Amerika'nın güneyinde 28 milyon nüfuslu Arjantin'de 1973 yılında yapılan son seçimlerden bu yana ilk kez 30 Ekim günü yapılan seçimlerde, Radikal Parti oyların yüzde 52'sini, Peronist Parti ise yüzde 40'ını aldı. Diğer oylar seçimlere katılan 11 küçük parti arasında paylaşıldı. Radikal Parti Başkanı Raul Alfonsin, Silahlı Kuvvetler'in iktidarı Aralık ayı başında terkedeceğini ve 30 Ocak'ta sivil-lerin resmen denetimde olacağını açıkladı.

Son dönemde Arjantin'de kurulan 362 partinin sadece ikisinin iktidarı şansı vardı ve Peroncu partinin seçimleri kazanacağı görüşü hakimdi. Ancak orta ve küçük burjuvazi arasında büyük etkisi olan Radikal Parti ilk defa seçimlerde oy kullanarak beş milyon seçmenin, yani gençliğin oylarının büyük bir kısmını da toplayarak zafer kazandı.

Çoğunluğun oylarını alan her iki partide de halka yakın, anti-emperyalist eğilimler olduğu gibi, sağ, halka gerici ve pro-emperyalist eğilimler de bulunuyor. Program ırlırlı bujuva nitelikte olan Peronist Parti, diğer Latin Amerika ülkeleri ile sıkı ilişkileri ve Bağılantısızlar hareketinin desteklenmesini savunuyor. Öte yanda Peronist Parti bankaları ulusallaştırmak isterken, Radikal Parti buna karşı çıkıyor.

Seçimlerde Peronist Parti'nin adaylarını desteklemiş olan Arjantin Komünist Partisi ülkenin bağımsızlığı, emperyalizm ve oligarşiyi karşı özgürlüklerin elde edilmesi ve demokrasinin yerleşmesi için, üyelerinin çoğunluğu işçi olan ve çalışan yığınlar tarafından desteklenen bu partiye destek vereceğini belirtti.

Radikal Parti 40 milyar dolarlık bir dış borç, yolda yüzde 400-500 arası tahmin edilen enflasyon oranı, resmi iki milyona yakın

Grenada'da baskin ve tutuklamalar sürüyor

Kasım ayı başında ABD, dünya kamuoyunu yanıltmak amacıyla, Grenada'daki Amerikan askerlerinin 1800 kişisinin gerçekteki haberini yaydı. Oysa ABD birliklerinin bir kısmı, yerlerine yenileri aktarıldıktan sonra, Lübnan'a gönderilmişti. Başkan Reagan yaptığı açıklamalarda, Grenada'da geçici bir hükümet oluşturulmuş, yeni kukla bir yönetimi işbaşına getirme girişimlerini de sözününde demokrasinin kurulması yönünde adımlar olarak nitelendirildi.

Reagan demokrasinin söz ederken, ABD birlikleri adada, baskın ve aramatacama operasyonlarını sürdürmekte, özellikle devrimi hükümet üyeleri ve yandaşları tutuklanmakta idi. Ayrıca Grenada'da Amerikan modeli bir polis örgütü oluşturulmuş cabaları da CIA tarafından yürütülmüştür.

Öte yanda çıkartmaya gerekçe olarak Grenada'da Sovyet silahlarıyla dolu depolarından, terörist yerleşim yerlerinden, büyük askeri havaalanından sözeden ABD yönetimi bunların hiçbirini kanıtlamamış. Sözü edilen havaalanının Küba ile birlikte İngiltere ve Ortak Pazar ülkeleri tarafından finanse edilmekte olmasının yanısıra görgü tanıklarının anlatıtlarında da ABD'nin iddiaları yalandır. Sonuçta, kimi burjuva gazeteler, adada DDR'de çıkan "Horizont" dergilerinin bulunmasını bile Grenada'nın sosyalist ülkelerle "tehlükeli" işbirliğine kanıt olarak göstermeye çalıştılar.

2 Kasım günü Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantısında ABD'nin Grenada'yı işgalı, devletler hukukunun kabaca çiğnenmesi olarak değerdendirilip kınandı. Bu konuda Nikaragua ve Zimbabve tarafından verilen otlar önerge 9'a karşı 108 oyla kabul edildi. ABD ve Karayip'teki aktı adad devleti ile İsrail ve El Salvador önerileri karşı çıkarılarak, Türkiye de kimi NATO üyesi ülkelerle birlikte tekimser kaldı.

Öte yanda Kasım ayının ikinci haftasında ABD Temsilciler Meclisi'nden yedi milletvekili, Grenada işgalinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Reagan'ın emriyazeteye ihracını istedi.

Bu arada ABD'nin Honduras-Nikaragua sınırına 25 bin askeri adada yerleştirilmesi, Honduras'ta çok sayıda ABD askeri ve Somoza taraflarının Nikaragua'ya

çıkartma yapmaya hazır durumda beklemesi ve ABD Senatosu'nun Nikaragua'ya karşı bozguncu eylemleri için CIA'ya 19 milyar dolarlık harcama ayırmasını onaylaması, Nikaragua'ya bir ABD sal-

dırısının hazırılığı olarak değerdendiriliyor.

Ada halkının güvenini toplam ve tartışması sevilen bir yönetici olan Yeni Jewel Hareketi lideri M.Bishop'ın ölü-

rülmesinde ve Grenada'da darbeye yol açan süreçte henüz kararlık olan bazı olaylar, ABD'nin ülke yönetimindeki krizden ve karışıklıklardan yararlandığını gösteriyor.

ZLENIMLER

Görgü tanıkları ABD'yi yalanlıyor

Thomas Poese ve Ulrich Theis Hamburglu iki öğrenci, Latin Amerika sorunlarıyla özel olarak ilgilenen iki öğrenci, Hamburg'daki Karibik Entormasyon Merkezi'nde çalışıyorlar ve Temmuz ayı sonunda da burslu olarak Grenada'ya gidiyorlar. 3 aydan beri Grenada'da yaşanan öğretiler, Grenada'daki darbe ve daha sonra ABD çıkarması sırasında, olaylara bizzat tanık oluyor ve daha sonra ABD tarafından Federal Almanya'ya geri gönderiliyorlar. Poese ve Theis, 2 Kasım'da Batı Berlin'de Haus der Kirche'de yapılan bir söyleşide izlenimlerinde şu noktalar üzerinde durdular:

Grenada halkı, liderleri M. Bishop'un evinde gözetim altına alınmasını kabul etmedi. Bunu protesto amacıyla genel greve gitti. Ülkenin çeşitli yerlerinden başkente yapılan bir yürüyüşünde Bishop kurultadı. Göstericiler, aralarında Bishop'ın ve göz hapsinde olan ülke yöneticilerinin bir kısmını da alarak, darbe sonrası yeni yöneticilerin yerleştiği karagahna geldiler. Bishop, karagahı bekleyen askerlerden silahlarını bırakmalarını istedi. Askerler bu talebe uydular. Ancak o sırada nereden geldiği ve kime aktı olduğu, anlaşılmayan iki zırhlı araç kalabalığın arasına dalıp, ateş açtı. Bu sırada askerlerden de karşılık verenler oldu. Bishop ve arkadaşları böyle bir karşılık içinde vuruldular. ABD'nin askeri bir çıkarma yapabileceği 24 Ekim günü atılan ses bombalarından anlaşılmaya başladı. Ancak o sırada, özellikle başkente halk, darbeye ve Bishop'un ölümüne yolaçan olayları tartışmaktaydı. Hafta ABD askerleri kentlere ilk kez girdiklerinde halk arasında onların Bishop'u destekledikleri için orada bulunduklarını düşünenler bile oldu.

ABD birlikleri 25 ve 26 Ekim günleri, adanın güneybatı ve kuzeydoğu bölgelerini çıkartma yolları ve güneydeki turistik tesisleri de bombaladılar. Çıkartma büyük bir direnişle karşılandı.

Çarşamba günü, ayın 26'sında helikopterler halkın üzerine bomba yağdırma başlatınca işler karşı, sokaklarda halk arasındakı canlı tartışmalar son buldu, bir sessizlik başladı. Kentlere giren ABD askerleri çok genc, korkak ve sinirliydiler. Onlar her Grenada'yı "Rus" diye baktıyorlardı. Korktukları için de halka çok vahşi davranıyor-

lardı. Askerler öncelikle Yeni Jewel Hareketi yöneticilerini, üyelerini arıyor, onları tutukluyorlardı.

Amerikalılar esir aldıkları bazı kişilerden Kübalı asker olduğunu iddia ettirler. Ancak sonra bunları hiçbir gazeteci ile görüştürmediler. Grenada'da terörist yetiştiren bir okul olduğunu söylediler. Ancak bunu o güne dek kimse duymadığı gibi, hiçbir gazeteciye de gösterilemedi. Yine Amerikalılar, adanın bir yerinde Karayip denizinin en büyük denizaltı üssü olduğunu söylüyorlar. Sovyetler Birliği'nin burada atom denizaltı üssü olduğunu söylüyorlar. Sovyetler Birliği'nin burada atom denizaltılarını yerleştirceğini iddia ediyorlar. Oysa sözünü ettikleri yerde bir birçok kere denize girdik, su burada dizboyuyor, sandallar bile karaya oturur.

ABD'nin çok üzerinde durduğu Point Salines'deki havaalanına geline... Bilindiği gibi bunun da askeri amaçlarla kullanıldığı söyleniyor. Ancak böyle bir durum olmadığı gibi bu havaalanı Grenada açısından çok önemli. Şimdiye dek adaya hava ulaşımı Bermuda ve Trinidad üzerinden yapılmıyordu ve bu adalarla ilgili gerici rejimler bunu Grenada üzerinde bir baskı aracı olarak kullanıyorlardı. Yeni havaalanı için Grenada, British Airways, Air France ve Lufthansa gibi batılı şirketler ile anlaşmalar imzalamış durumda. Havaalanı, Grenada'nın turizminin gelişmesi açısından önem taşıyor.

Amerikalılar burada Kübalı askerlerin ve askeri tesislerin bulunduğu, askeri eğitim yapıldığı iddia ediyorlar. Oysa burada 700 kadar Kübalı inşaat işçisi olarak çalışıyor. Alanda da bunların barakaları vardır. Biz burada sabahları antreman yapar, koşarız. Bu barakaların içinde de girdik kaç kez Kübalı işçilerden su istedik. Bize dostça davrandılar. Buradan gidi askeri tesisler olsaydı bütün bunları yapmamıza izin veriler miydi? Federal Almanya'ya bu havaalanından geri dönen de şunları izledik: ABD'li askerler içinde inşaat malzemesi bulunan Küba'dan gönderilmiş büyük torbaları açıp, içlerine Sovyet malı sallarlar ve Sovyet bayraklarını yerleştiriyorlardı. Daha sonra da bunları alıp, Grenada'nın sosyalist ülkeler ve özellikle Sovyetler Birliği ve Küba ile askeri işbirliğinin bir kanıtı olarak gazetecilere gösterdiklerini öğrendik. Gördüklerimizin fotoğraflarını çekmeyi de başardık.

1973'ten 1983'e

Arjantin'de onlarca yıldır iktidar, tüm toplumsal tabakalardan insanların birleştirilen ve çalışan yığınları köklü bağlan olan Peron'cular ile askeri cuntalar arasında el değiştirdi. 1973 yılında seçimleri kazanan Peronist Parti, 1974 yılında hareketin önderi J.D. Peron'un ölümünden sonra za-yıfladı. Ciddi ekonomik sorunlar ve sağdaki terörist örgütlerin ve sağ Peron'cuların faaliyetleri ülkede koşulları iyice istis-rarsız hale getirdi. Mart 1976'da, hava ve deniz komutanlarından oluşan cunta yönetime el koydu.

Cunta, büyük borçluluğu ve tarım ilgarışısı adına önemli bir görev yüklenmiş-ti: ABD'li iktisatçı M.Friedman'ın monar-tist teorilerini uygulamak. Yani ekonome devletin rolünü asgariye indirmek, iş pazarını yabancı sermayeye açmak, önemli miktarlarda dış borç almak. Bu uygulamaları sonucunda, Arjantin'de 1976-da 9 milyar dolar olan dış borçlar, 1982'ye gelindiğinde 39 milyar dolara, işsizlik oranı ise yüzde 16'ya ulaştı.

Öte yanda cunta, "terörist öleme" adı altında ilerici örgütler, sendikalar, demok-ratlar üzerinde ağır baskılar uyguladı. Onbinlerce kişi öldürüldü, işkence merke-zlerinde kayboldu.

Cuntanın ekonomik ve toplumsal ılemleri gittikçe daha geniş kitleleri karşı-sına alırken, 1982 yılında, İngiltere tarafın-dan işgal edilen Falkland adasını geri alma tebeşebbüsünde de başarısızlık sonuçlan-mış, prestijini bütüben azalttı. Öte yanda askerler kendi aralarında sorunların nasıl çözümleri gerektiği konusunda da hemfikir değildiler. Kimi daha gerçekçi kesimler sivil bir yönetime geçilmesinden yanaydılar.

Ekonomik bunalım ve yığınların hare-ketlendiği koşullarda, halktan gelen bas-kılarla cuntanın, politik partileri serbest bırakmak, sendikalar üzerindeki baskıları yansıtmak başta sepeceği kalmadı. Bu arada 65 yıldan bu yana ilk kez, 100 binden fazla yitisi olduğuuun kamlayıyan Arjantin Komünist Partisi'ne ulusal bir parti olarak legal statü tanındı.

Başış Derneği yöneticileri yaşama hakkını savunmaktan başka bir suç işlemediler

Türkiye'de Başış Derneği davası karar aşamasına gelmişken, Türkiye Postası, 21-23 Ekim tarihlerinde Lizbon'da Kıbrıs sorununa ilişkin olarak yapılan uluslararası bir konferansta, Dünya Başış Konseyi (DBK) Başkanı Romesh Chandra ile görüştü. Bilindiği gibi Başış Derneği davasında savcılık, DBK'nın Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin denetiminde bir örgüt olduğunu ileri sürmekte, Türkiye Başış Derneği yöneticilerini de DBK ile ilişkilerinden ötürü suçlamaktadır.

Türkiye Postası: Sayın Chandra, Türkiye gibi bir ülkede faşist bir diktatörlüğün hüküm sürmesi bölge ve dünya barışını ne ölçüde tehdit ediyor?

Romesh Chandra: Biz Türkiye'deki faşist rejimin, tarihte öğrtüldüğü Hitler

özellikle Ortadoğu'daki ileri ve bağımsızlıktan yana hareketlere karşı kullanılması ve gittikçe daha çok kullanılır hale gelmesidir. Türkiye'de faşizmin sürmesi, bu bölgede de, dünyada da barışı etkileyecektir. Bunun için biz, bu diktatörlüğün yıkılması ve gerçek bir demokrasi-

Romesh Chandra: Dünya Başış Konseyi, cuntanın baskısı altındaki sendikacılarla, yazarlarla, tüm demokratlarla ve özellikle yargılanan Başış Derneği yöneticileri ile dayanışma içindedir. Bu insanlar Türkiye halkının haklarını, özellikle yaşama hakkını, barış hakkını savundukları için ve sadece Türkiye'de değil tüm dünyada insanların yaşama hakkını savundukları için yargılanmaktadır. Bugün cuntanın sözlüğünde barış, yasaklanmış bir sözcüktür. Başış Komitesi'nde olmak ise ağır bir suç işlemek, cinayet işlemek, yasalara karşı çıkmak olarak değerlendirilmektedir.

Oysa Başış Derneği mevcut yasalara uygun bir içinde çalışmış ve bu yasalara karşı çıkmadan kamyonunu dünyada barış için çalışan cesitli kuruluşların ve

veren bir başka kuruluş daha yoktur. Bunun için de DBK, ABD Başkanı ve onun bazı müddetleri tarafından tehlikeli bir güç olarak görülmektedir. Oysa Başışmış Milletler'in kararlarını savunmak, onları yaşama geçirmeye çalışmak suç mudur? Hele ki Başışmış Milletler'e üye bir ülkede kişiler, BM'in kararlarını destekledikleri için hapse atıyorsa, yargılanıyorsa durum daha da vahimdir. O zaman sorunun, Başışmış Milletler kuruluşlarına getirilmesi ve suçunun kim olduğunun saptanması gerekir. Bu durumda, zindanlarda yasa-dış olarak baskı altında tutulanlar mı, onları yargılayanlar, işkencelerle birlikte tutanlar mı suçludurlar?

Bizim yargılarımız her zaman zindanlarda yasa-dış olarak baskı altında tutulan, yargılananlarla biriktirilir. Bu insanlar bir

Dünya Barış Konseyi (DBK) nasıl bir örgüttür?

1950 yılında Fransız bilim adamı Joliot-Curie başkanlığında Varşova'da kurulan Dünya Barış Konseyi (DBK), o günden bu yana kapitalist, sosyalist, bağılantısız bütün ülkelerin insanlarını bağında toplamış, dünya barış hareketinin önemli bir parçasını oluşturmuştur.

Değişik toplumsal düzenlerdeki devletlerin barış içinde yaşamasını, ülkelerarası uzlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözülmesini, genel ve tam silahsızlanmayı, tüm atom silahlarının ve kitlesel kırm silahlarının yasaklanmasını ve bağımsızlık savaşlarını savunan DBK'nın bütün kararları ve açıklamaları Başışmış Milletler Genel Kurulu ve BM'in silahsızlanma oturumlarında alınan kararlar ile uyum içindedir.

DBK, hükümetler-dışı bir kuruluş statüsüne sahiptir. Çalışmaları 140 ülkedeki barış örgütleri tarafından desteklenmektedir. Statüsü, Başışmış Milletler tarafından onaylanmış olan DBK'ya, Başışmış Milletler Genel Kurulu'nun Silahsızlanma Oturumu'nda olduğu gibi, siyasi komisyonlarda da söz alma ve öneride bulunma hakkı tanımıştır.

Türkiye Başış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem de 1978 yılında 120 kadar ülkeden üyesi bulunan DBK'nın Prezidyum üyeliğine seçilmişti. Dikerdem bu sıfatını hala korumaktadır.

Romesh Chandra: Reagan yönetimi dört yıldır bu silahları Sovyetler Birliği ile nükleer bir denge sağlamak için gerekli olduğu yolunda kamuyonu ikna etmeye çalışıyor. Ancak bunu barış hareketi kabul etmediği gibi, ABD'de Demokrat Parti'nin etkili bazı kesimleri ve Avrupa'daki sosyal demokratlar da kabul etmiyorlar. Öte yanda, ABD'nin, Sovyetler Birliği tarafından yapılmış olan silahların karşılıklı indirimi yönündeki önerileri tartışması reddettiği de ortadadır.

Ayrıca bütün nükleer silahları ilk geliştiren Sovyetler Birliği değil, ABD'dir. Sovyetler Birliği ise hep imha etmekten yana olmuştur. Bugün, gerek Stockholm'daki Başış Çalışmaları Enstitüsü uzmanları, gerekse ABD'li silahlanma uzmanları ABD ve Sovyetler Birliği ara-

Kemal Çiçek: Biz Türkiye'deki faşist rejimin, tanıtı gördüğümüz Hitler rejimi, Franko rejimi gibi bir faşist rejim olduğunu söylemiyoruz. Ama günümüzün dünyanin neresinde olursa olsun faşist bir rejim, dünya barışı ve adaleti açısından tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa ile Asya arasında anahtar bir konumda olması bu tehlikeyi büyütmektedir. Sorun sadece bugün burada ele aldığımız Kabin'in işgalı sorunundan ibaret değildir. Daha önemli, Türkiye'deki ABD üslerinin

gün yitkisi ve gerçek bir demokrasinin yeniden yerleştirilmesi için tüm güçlerin seferber edilmesini destekliyoruz. Bu arada bu günlerde Türkiye'de yapılacak olan seçimlerle de demokrasiye geçilemeyeceği konusunda kimsenin yanlışlığını sanmıyoruz.

Türkiye Postası: Türkiye'deki Barış Demekçisi davası ve genel olarak demokratlar üzerinde sürdürülen baskılar konusunda düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Filiz Kardam: Türkiye'de gerçek bir demokrasi için çalışan kesitli kuruluşların ve özellikle Birleşmiş Milletler'in kararları konusunda bilgilendiriyoruz. Bu kuruluşların amaçlarını ise dünya halklarının yararına olduğu açıktır.

Türkiye Barış Demekçisi, Dünya Barış Konseyi ile ilişkileri konusunda yapılan suçlamalara gelince: Dünya Barış Konseyi'nin Birleşmiş Milletler'in kararları destekleyen en yegnisi kurulusu olduğunu herkes bilmektedir. Birleşmiş Milletler'e bizim verdiğimiz kadar destek

tarafı yasa-ışık olarak. Ayrıca tümüni, yangınlara lanlara biriktirildi. Bu insanlar, bütün bu baskılara inançları yüzünden ve insanlığın tümünün hakkı olan yaşama hakkını savunmak amacıyla katlanmaktadır. Onlar Türkiye halkının çıkarlarını savunmaktadır.

Türkiye Postası: Bazı çevreler Batı Avrupa'ya yeni atom rektörlerini yerleştirmesiyle bloklar arası dengein sağlanacağını ileri sürüyorlar. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

Başarının garantisi neye bağlı?

Önümüzdeki aylarda dünya barışı hareketi kritik günler yaşayabilir. Avrupa halkının çoğunluğunun atom rektörlerine karşı olmasına rağmen, NATO kararları destekliyor. Avrupa'nın pek çok ülkesinde rektörlerin yerleştirilmesine artık kesin gözüyle bakılıyor. Geçtiğimiz günlerde Belçika Parlamentosu rektör kararının gözden geçirilmesini ıktidarı olanları reddetti. Federal Almanya'da rektör kararını 21 Kasım'daki parlamento toplantısında ele alınacak. Ancak Federal Almanya Başbakanı Kohl ve İngiltere Başbakanı Thatcher rektörlerin yerleştirilmesi planlarında bir değişiklik olmadığını yinelemiş durumdalar.

Son dört yıldır gittikçe gelişen ve geçtiğimiz ay içinde zirveye ulaşan barış gösterilerine karşın rektör Batı Avrupa'ya yerleştirilmesini başlatırsa barış hareketi bundan nasıl etkilenecek? Tehlikenin büyüdüğü, silahsızlanma görüşmelerinin kesildiği ve Varşova Pakti ülkelerinin bozulan dengeli korumak amacıyla yeni askersel önlemler almaya giriştiği koşullarda, emperyalizmin barış hareketine yönelik saldırı kampanyasının daha da artacağı kesindir. Barış hareketinin bu dercede yitmiş olduğu koşullarda ABD'nin yeni savasçılarını "Moskova'nın kulanları" diye nitelendirmesi zorlaşmıştır. Ancak silahlanma programlarını haklı çıkarabilmek için kuşkusuz yeni teoriler icat edecek, yeni silahları "Sovyet askeri tehdidi"ne karşı barışı korumak için geliştirildiği propagandasına ağırlık verecektir. Bu tür kampanyalara ABD 1983'de 20 milyon dolar yatırımcı; gelecekte 65 milyon dolar daha ayırmayı planlamıştır. Bu koşullarda, barış hareketi herşeyden önce doğru rotasını ve bütünlüğünü koruyabilecek midir? Bu sorulara yanıt ararken, 1980'li yıllarda dünya devrimci güçleri arasında başlıbaşına bir yer kazandıran günümüzün barış hareketinin nitelikleri, gücü ve zaafırları üzerinde bir kez daha durmak gerektir.

1970'li yılların sonlarında, emperyalist sistemin yuymuşamadan çatışma politikasına dönuştüğü koşullarda gelişen barış hareketinin en çarpıcı niteliği **geniş kapsamı ve yegnısallığıdır**. Geleneksel olarak anti-emperyalist nitelikli ve en ileri güçleri içermiş olan 2. Dünya Savaşı sonrası barış hareketine kıyasla çok daha geniş olan günümüzün barış hareketi burjuva toplumsal yapısının en üst tabakalarından, en altına dek, toplumun çeşitli sınıflarından, katmanlarından, meslek gruplarından, değişik politik gruplardan insanları biraraya getiriyor.

Kuşkusuz bu insanlar çok değişik dürtüler ve beklentilerle bu hareket içinde yerlerini alıyorlar. Aynı hareket içinde işçi sınıfı nükleer bir savasın korkunç sonuçları konusundaki bilimsel yaklaşımları ve sınıf bilinci ile kalıcı bir barış için mücadele ederken, din adamları savası ve şiddetini din ve ahlakla açıklan reddediyorlar. Öte yanda milyonlarca insan, sadece kendisini koruma ve yaşama içgüdüsünden kaynaklanan bir dürtü ile savası protesto ediyor. Her toplumsal sınıflar ve tabakanın barış sorununa kendine özgü yaklaşımı, hareket içinde değişik görüşlere ve savlara yol açıyor.

Ancak bugün barış hareketi içinde bir tek ortak nokta tüm bu insanları yanyana getirmiş durumdur: **Topyekun bir nükleer yıkıma karşı alternatif olarak barışı koruma**. Bu ortak nokta bugünkü barış hareketinin temel niteliğini oluşturmuyor.

Yegnısallık, milyonlar tek amaç altında birarada tutulabilir bir yanda barış hareketinin en güçlü yanını oluşturmuyor, öte yanda bu hareketin orta sınıflardan gelen, dünya politikası konusundaki incelikleri bilmeyen, ABD ve Sovyetler Birliği'nin dış politikalarını sınıfsal özünü görmeden gelen, ya da hatalı olarak değerlendirilen kimi unsurları, barış hareketi için kimi zaafırları da taşıyorlar. Örneğin, barış hareketi içinde bazı unsurlar, ABD ve Sovyetler Birliği'ni silahlanma yarışında karşı karşıya getiren bir güç olarak görüyorlar. Bu görüşün de tek garantisi budur.

neğin, barış hareketi içindeki bazı unsurlar, ABD ve Sovyetler Birliği'ni silahlanma yarışında eşit sorumluluk sahibi görüyor ve ikisinin de "eşit uzaklıkta durulmasını" savunuyorlar. Barış hareketi içinde su anda belirgin bir gücü olmayan ya hatalı yaklaşımlardan önuzümede dönemde emperyalizmin yararlanmasa, bunları barış açısından tehlike konularına çekilebilmesi tehlikesi vardır.

Oysa yakın geçmiş, ABD'nin her zaman yeni silahları geliştirmekte baki çektiğini, Sovyetler Birliği'nin ise sürekli olarak bu yarışa durdurmayla, atom silahlarını imha etmeye yönelik öneriler getirdiğini açıkça göstermektedir. Şurası da açıktır: **Sovyetler Birliği'nin son yıllarda silahsızlanma konularında yaptığı pek çok öneri dünya barışsever halklarının istemlerine bir yanıt oluşturmaktadır ve onlarla uyum içindedir**. Barış hareketinin prestiji ve etkisi de, büyük capta onun temel taleplerinin Sovyetler Birliği ve tüm sosyalist ülkeler tarafından desteklenmesi ve uygulanmasına bağlıdır. Onu güçlü yapan, yegnısallığı barış, Doğru'da, Batı'da, kapitalist, sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerdeki hareketlerle bütünlük içinde olmasıdır.

Emperyalizm, barış hareketinin kimi zaafırlarından yararlanmak isterken, onu bilmeyli, sosyalist ülkelerden kopartmayı, hatta sahte "insan hakları kampanyaları" çerçevesinde sosyalist ülkelere karşı kullanmayı hedefliyor. Önuzümede günler barış hareketi açısından sınav günleri olabilir. Günümüzde barış hareketi için yegnısallığını korumanın, daha etkin ve amaçla yönelik eylemlerle barışın sağlanmasında da garantisi Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin barış politikalarıyla uyum içinde olmasıdır. **Dünyada barışı korumanın da tek garantisi budur**.

Filiz KARDAM

Durum ortadadır: Yeni atom silahlarının yerleştirilmesi mevcut denge bozulacaktır. Ayrıca silahların sadece sayısı değil, niteliği de değışiceği için, savas tehlikesi de artacaktır. Bu durumda kuşkusuz Sovyetler Birliği de tepki gösterecektir, göstermek zorundadır. Böylece, silahlanma yarışında yeni bir noktaya varılmış olacaktır.

Türkiye Postası: Pentagon'un yeni silahlanma planlarının gerçekleştirilmesi için Dünya Barış Konseyi ve barış hareketi ne gibi görevler yerine getiriyor?

Romesh Chandra: Bugün gerek Dünya Barış Konseyi'nin, gerekse diğer barış hareketlerinin faaliyetleri rektörlerin yerleştirilmesine karşı çıkan eylemlerde yoğunlaşmıştır. Rektörlerin yerleştirilmesine karşı eylemler ve bunların her ülkede gerçekleştirile bilimleri Dünya Barış Konseyi, ya da herhangi bir başka kuruluş tarafından yönlendirilmemektedir. Çarpıcı bir örnek olarak İngiltere'de Greenham Common askeri üssünde kadınlardan kamp kurarak gerçekleştirildikleri eylemi ele alabiliriz. Dünyanın dikkatini çeken bu eylem aylarca sürmüştü ve arada yeni biçimlere de bürünmüştü. Öte yanda, Federal Almanya'da ABD askeri tesislerinin abluka ve blokaj eylemleri de her yeni deniş biçimlerini. Bunların yanısıra sendikaların barış için 5 dakika iş bırakmaları, nükleer savasın karşı milyonlarca imzının toplandığı kampanyalar değişik çalışma biçimleridir.

NATO rektör kararlarının ertelenmesi yönünde barış hareketi dışında da bazı girişimler vardır. Örneğin bir NATO ülkesi olan Yunanistan, rektörlerin ertelenmesini istiyor. Bazı Sosyal Demokrat Partiler, örneğin yakında kongresini yapacak olan Alman Sosyal Demokrat Partisi rektörlerle karşı karşıya olacak. Bu durum Avusturya Sosyal Demokrat Partisi için de geçerlidir. Bugün Avrupa'da pek çok ülkede barış güçleri, batı partilerle birlikte nükleer silahların tümüyle yasaklanması için çalışmaktadır. Şimdi ki adım ise, yeni yerleştirilecek atom silahlarının engellenmesi, yani Aralık'ta yürürlüğe konacak olan kararın uygulanmasıdır.

F-16 Projesi onay için ABD Kongresi'ne geldi

Kooperatifçilik yasaklanarak tarım kesimi yerli ve yabancı tekellere açılıyor

● Cuntanın onay için önünde bekleyen kanun kuvvetinde bir kararnameye göre, kooperatifçilik yasaklanıyor ve tarım kesimi, anonim şirketler biçiminde örgütlennmiş yerli ve yabancı tekellere açılıyor. Ayrıca, birer kamu kuruluşu niteliğinde olan Tarım Satış, Tarım Kredi kooperatifleriyle, öteki kooperatiflerin üst birlikleri bir çatı altında toplanarak, anonim şirket haline dönüştürülüyor ve bu kuruluşun kapıları da yerli ve yabancı tekellere açılıyor.

Türkiye'yi her anlamda ABD'nin sarmalaştıran, ekonominin bütün sektörlerini ABD tekelinden açan F-16 projesi, onay için ABD Kongresi'ne sunulurken, Cunta son iki hafta içinde bir dizi kanun kuvvetinde kararnameye çıkararak, "yeni model" in hukuksal temellerini tamamlamış oldu. Cunta'nın onay için önünde bekleyen kanun kuvvetindeki bir kararnameye göre, kooperatifçilik yasaklanıyor ve tarım kesimi, anonim şirketler biçiminde örgütlennmiş yerli ve yabancı tekellere açılıyor. Ayrıca, birer kamu kuruluşu niteliğinde olan Tarım Satış, Tarım Kredi kooperatifleriyle öteki kooperatiflerin üst birlikleri bir çatı altında toplanarak, anonim şirket haline dönüştürülüyor ve bu kuruluşun kapıları da yerli ve yabancı tekellere açılıyor.

Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken'in yaptığı açıklamaya göre, F-16 Projesi onay için ABD Kongresi'ne sunuldu.

**Döviz
sıkıntısına
düşen Türkiye
yeni dış borç**

15 gün içinde Kongre'de herhangi bir itiraz yapılmadığı takdirde, proje kendiliğinden geçerli yasalık kazanmış olacak. Milli Savunma Bakanı Bayülken, "Kongre'nin açık sanayi projesine itiraz etmesi ihtimali pek görülmüyor" şeklinde konuşurken, "1983 yılı için istenilen 755 milyon dolarlık askeri yardımın Kongre'den geçmesi halinde bundan en çok F-16 uçak yapım projesinin olumsuz etkileneceğini" söyledi. Bilindiği gibi, bundan birkaç ay önce, ABD Kongresi askeri yardımları 40 milyondan dolar azaltarak 715 milyon dolara indirmişti.

Tekelin yabancı sermayeye açılması ve serbest bölgeler

Cunta, son iki hafta içinde adı adet kanun kuvvetinde kararnameye daha çıkararak, bir yandan Türkiye'de Serbest Bölgeler kurulmasını hükme bağlarken, öte yandan da Koç ve Sabancı Holding'e

yabancı sermaye ile ortaklık halinde sigara üretimine izin verilmesinden sonra, TEKEL'in inşa halindeki 6 sigara fabrikasına Philip Morris ve Rotmans tekelinin ortak edilmesi kararı alındı. Bu amaçla 1 Kasım tarihinde Türkiye'ye gelen Philip Morris ve Rotmans temsilcileri, TEKEL'in inşa halindeki 6 sigara fabrikasını geçerek tekelilerde bulundular ve yetkililer ile görüşmelerde bulundular.

TEK de yabancı sermaye ve tekellere açılıyor

Öte yandan, 4 Kasım tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kanun hükmündeki kararnameye göre, Türkiye'de Serbest Bölgeler'in faaliyete geçmesi hükmüne bağlanırken, bunları yönetmek için Serbest Bölgeler Tekne Kurulması kararlaştırıldı. Böylece, kurulacak serbest bölgelerde çalışacak olan yerli ve yabancı tekelere birçok noktada kolaylıklar sağlanıyor. Serbest Bölgeler uygulamasına göre, yerli ve yabancı tekelin vergi dışı bırakılıyor ve çeşitli devlet desteğiyle teşvik ediliyor. Ayrıca, Serbest Bölgelerde çalışacak işçilerin sendikalarında örgütlennmesi ve toplu sözleşme hakları yasaklanarak, işçilerin çok düşük ücretle çalıştırılmasının tüm koşulları yaratılmış oluyor.

Ayrıca, yeni alınan bir karar gereğince, bir devlet kuruluşu olan Türkiye Elektrik Kurumu da (TEK), yerli ve yabancı tekelilerin ortaklığına açılıyor. İlk kararnamaya ilişkin birleştirmen, Fransız ve Gama İnşaat firmaları ile TEK arasında imzalanan ortaklık anlaşmasına göre, 15-20 megavat gücünde 17 hidroelektrik santrali yapılacak.

Öte yandan, yine F-16 projesiyle ilgili olarak, Ordu Yarımadası Kurumu (OYAK) ve Yatırım Holding ortaklığında yeni iki şirket kuruldu. Şirketlerden birisi tarıma dayalı sanayi kollarında ve öteki de baya sanayi kollarında üretilecek bulacak. Her iki şirketin de F-16 projesinin ABD Kongresi'ne onaylanmasından sonra

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Çok ince bir senaryo mu?

S seçim sonuçları, çok değişik açılardan değerlendirilebilir. Seçim sonuçlarına, seçim özünden biçimine, pek çok şey söylenebilir. Seçimlerin birçok yanı ele alınarak, doğru-yanlış, onlardan bir tanesi öne çıkarılabilir. Değişik çıkar çevrileri, çeşitli dünya görüşüne sahip kesimler açısından, 6 Kasım seçimlerinin değişik yorumlanacağı açıktır.

Ancak, kim ne yorum yaparsa yapsın, kim ne söylesse söylesin, bütün ağır baskı ve teröre rağmen, Türkiye halkının ezici çoğunluğu, 6 Kasım seçimlerinde cuntaya karşı açık tavrı almış ve askersal faşist diktatörlüğe "hayır" demmiştir. Cuntanın göstermelik seçimi yorumlanırken çıkartılacak temel sonuç, yakanacak ana halka budur.

Neden ve nasıl mı? Algımsız deyimle, cunta yalnızca bir elmanın üç parçasını oluşturan kendi partilerine seçimlerine katılma olanağı tanıdı. Ama onlardan bir tanesini, Sunalpin MD'P'ni tek başına iktidar yapmak için de elinden gelen herşeyi yaptı. Cuntanın tüm ağır topları, başbakanı, önde gelen bakanları, DM üyeleri, birçok general eskisi, hep MD'P'ye destek olarak sunuldu. Dahası, cunta başı Evren, seçimlerden iki gün önce, Özal'ın ANAP'ına açığa cephe alıyor ve onların MD'P'ye verilmesini istiyordu.

Türkiye halkı, cuntanın bu doğrultuldu istemine, ağırlıklı farklı olan değişik tepkiler göstermiştir. Birincisi, MD'P'nin aldığı ağır yenilgi, ikincisi, bütün baskılara rağmen, 913 bin kişinin geçersiz oy kullanarak, cuntaya açılan hayır demesidir. Üçüncüsü, ağır para cezasına rağmen, 1,5 milyon dolayındaki seçimin sandık başına gitmemesidir. Dördüncüsü, Anayasa oylamasına katılmayan 1,5 milyon dolayındaki insanın cezalandırılarak, 6 Kasım seçimlerinde oy kullanmalarına izin verilmesidir.

Kaldı ki, bütün bu veriler, cuntanın seçimlerde hiç hile yapmadığı varsayımına dayanmaktadır. Oysa cuntanın baskı ve terör yanında, hile yaptığını ilişkin ipuçları da yok değildir. Şimdilik, birisini söyleyelim: Türkiye'nin başta İstanbul olmak üzere büyük kentleri, 6 Kasım seçimlerinde birkaç seçim bölgesine ayrıldı. Bu bölgelerdeki seçim sonuçları incelendiği zaman seçmenlerin niteliklerinin farklılığından doğan sonucu olarak, değişik eğilimler tasdikları görüldü. Seçmenlere, partilere verdikleri oy oranları ve seçimlere katılmama yüzdesi, bölgeden bölgeye büyük farklılıklar gösteriyor. Ancak geçersiz oy oranları bütün bölgelerde aynı düzeylerde seyrediyor.

Sözcügelimi, İstanbul'da 6 seçim bölgesi var. 6 seçim bölgesinde, sandık başına gitmeyenlerin oranı, yüzde 6,1 ile yüzde 11,9 arasında değişiyor. Yine ilgili 6 bölgede, MD'P'nin aldığı oyların oranı, yüzde 15,3 ile yüzde 22,1 arasında değişikliklik gösteriyor. Ancak 6 seçim bölgesinde geçersiz oyların oranı, hemen hemen birbirinin aynısıdır. Birinci bölgede yüzde 4,8; ikinci bölgede yüzde 4,7; üçüncü bölgede yüzde 4,3; dördüncü bölgede yüzde 4,6; beşinci bölgede yüzde 4,7 ve altıncı bölgede de yüzde 4,4'tür. İlgili ve düşündürücü değil mi?

Sonuç olarak, açıklanan resmi sonuçlardan yola çıkarsak, halkın cuntaya tepkisinin en ağırlıklı yanı, seçmen oylarının ANAP ve HP'ye yönelmesinde somutlanıyor. Bu olgu, ABD ve Pentagon patentli ince bir senaryo olasılığını yansıtır, demokrasi güçleri açısından çok ciddi

**Devletin
çiftçilere
olan borcu
70 milyar**

yeni diş borç aramaya başladı

Dış ticaret açıklarının büyümesi, dış borç ana para ve faiz ödemelerinin büyük miktarlara ulaşması, Türkiye'yi yeniden döviz **darboğazı**na içine sürüklemeye başladı. Türkiye süresi gelen dış borçlarının ödeyebilmek ve gerek duyduğuy malların dışalımını gerçekleştirebilmek için, yabancı bankalardan kısıt ve orta vadeli borç aramaya başladı.

Bu amaçla, Uluslararası Para Fonu (IMF) Türkiye Masası Şefi Geoffrey Taylor ile Hazine Genel Sekreteri Tefvik Altınok arasında 30 Ekim tarihinde Londra'da bir toplantı yapıldı ve IMF'den Türkiye'ye orta ve kısa vadeli dış borç bulması istendi. Yapılan açıklamaya göre, Londra ve New York'da ABD ve Avrupa bankalarıyla iki toplantı düzenleyerek, Türkiye için dış borç isteyecek.

20 milyar liraya yükseldi

Destekleme alımının çerçevesinde devletin tamamı üreticilerine borcu, 70 milyar liraya yükseldi. 1983 yılı içinde, devlet çiftçilerden satın aldığı 190 milyar liralık ürünün, ancak 120 milyar lirasını ödedi.

Devletin en çok borçlu bulunduğu köylü kitlesini, fındık üreticileri oluşturuyor. Fındık üreticilerinin devletin alacakları 22 milyar 995 milyon lira. Bunun yanı sıra, devletin pancar üreticilerine 19 milyar ve çay üreticilerine de 12 milyar lira borcu bulunuyor.

Ayrıca, devletin pamuk üreticilerine 4 milyar 900 milyon lira, ayçiçeği üreticilerine 4 milyar 800 milyon lira ve soya üreticilerine de 1,5 milyar lira borcu var. Kuru incir, kerkirdeskiz kuru üzüm ve kırmızı mercimek üreticileri de, alacaklılar arasında bulunuyor.

Her iki şirketin de, F-16 projesinin ABD Kongresi'ne sunulmasından sonra, ABD teklileriyle ortaklığa gitmesi bekleniyor.

Ayrıca, elektronik ve haberleşme sanayi-işkollarında da, iki ABD teklisi ile yerli ortakları arasında kesin anlaşma olarak, yeni iki şirket kuruldu ve bir üçüncüsü için mutabakat anlaşmasına varıldı. Bunlardan birincisi, elektrik sanayi mamulleri ve santral üretekce olan Netaş'tır. Netaş'ın ortaklık paylarının yüzde 49'u PTT'ye, yüzde 31'i ABD'nin Northem Electric teklisine, yüzde 15'i Deniz Kuvvetleri Vakfı'na ve yüzde 2,5'i de özel bir kişiye aittir.

Yine ABD'nin karşı devrimler ve darbeler düzenlemek üzere İTT teklisi, Mistaş ve Bir-Emek işbirliğiyle ortaklık halinde elektronik araçları, büro santralleri ve masa telefonları üretmek amacıyla yeni bir şirket oluşturdular. Bu şirketin ortaklarından birisi olan Mistaş'ın hisselerinin çoğunluğu, **Tercüman Gazetesi** sahibi Kemal İhsan'ın kontrolünde bulunuyor.

Öte yandan, İTT teklisi, Teletaş ve Bir-Emek ortaklığında bir başka şirketin kurulması konusunda, mutabakat anlaşmasına varıldı.

Yeni emsal oluşturmuyor. Bu gibi ABD ve Yunanistan patentli **İnce** bir senaryo olasılığının yanı sıra, demokrasi güçleri açısından ciddi tehlikeleri de beraberinde taşıyor.

Neden ve nasıl mı? Özal, başta ABD olmak üzere, emperyalizmin değişik sanayilerden geçmiş has adamıdır. Aynı zamanda, işbirlikçi tekeli sermayenin de, aynı derecede muteber kişisidir. Nitekim, hemen seçimler öncesinde, **Wall Street Journal** ve **Financial Times** gazetelerinin yanı sıra, ABD teklilerinin ve emperyalizmin sözcüsü birçok basın ve yayın organında, Özal için övgüler düzüldü. ABD ve onun kontrolündeki IMF, Dünya Bankası ve OECD gibi emperyalist finans odaklarının yetkilileri, Özal'ı açıklan **"Türkiye'de demokrasinin teminatı"** olarak gösteriyorlar.

Cysa, aynı günlerde cunta açıkça MDP diyor. Acaba diyorum, oynanan **esas adam** Turgut Özal mıdır? İktidar partisi olarak MDP'nin öne çıkartılması; seçimler öncesinde cuntayla Özal arasında ortaya çıkan çelişki: "göstermelik ve ABD patentli çok ince bir manevra olamaz mı" diye düşünüyorum. Böylece, hem halkın cuntaya tepkisi yanlış bir yöne kanaliz edilmiş istemsen ve hem de **yumuşak inş** programı yolunda önemli ve başarılı bir adım atılması planlanmış olamaz mı?

Bu senaryo oynanmış, ya da oynanmamış olsun; seçim sonuçlarının cuntaya tepkinin bir parçası olarak ANAP'ı iktidara getirmesi, demokrasi güçleri açısından çok ciddi iki tehlikeyi de beraberinde getirmişti. Birincisi, Özal'ın ANAP'ın cunta muhalifleri olarak göstermek ve onu cuntanın karşısına koyarak, **"Türkiye halkı demokrasiye geçiş yolunu bulmuştur"** havasını yaratarak, yığılmanın bu doğrultuda etkilenmesi tehlikesidir. İkincisi, dünya kamuoyunun da aynı yönde etkilenmesi tehlikesidir. Ve bütün bunlar, cuntayı **"yumuşak indirme"** planının parçalarıdır.

Kaşıklık verilen kepeçyle geri alındı: İşçilere verilen net 1775 liralık avansın hiç bir yaranı kalmadı

1983 Ekim'inde mutfaktaki enflasyon yüzde 8 arttı

● Son yılların en yüksek enflasyon oranı geçtiğimiz ay içinde gerçekleşti. 22 temel gıda maddesinin 15'inin fiyatlarının büyük miktarda artması sonucu, Eylül ayında 32 bin 850 lira olan dört kişilik bir ailenin mutfak gideri, Ekim ayında 2 bin 535 lira artarak 35 bin 385 liraya yükseldi. Böylece bir ay içinde fiyatlar yüzde 8 artmış oldu

Ekim ayında, temel gıda maddelerinin fiyatları yüzde 8 oranında arttı. Böylece, son yılların en yüksek enflasyon oranı geçtiğimiz ay içinde gerçekleşmiş oldu. 22 temel gıda maddesinin 15'inin fiyatlarının büyük miktarda artması sonucu, Eylül ayında 32 bin 850 lira olan dört kişilik bir ailenin mutfak gideri, Ekim ayında 2 bin 535 lira artarak 35 bin 385 liraya yükseldi.

Ulus hükümeti, bir yandan, gıdayerak işçilere "ek ücret zammı" adı altında

1 Kasım tarihinden geçerli olmak üzere ayda net 1,775 lira avansı verilmesini kararlaştırmış, öte yandan da temel gıda maddelerinin fiyatlarını görülmüşü zedeye arttırarak alıcı bütçelerinde ayda 2 bin 535 liralık yeni bir gedakı açtı. Böylece,

lece, kaşıklık verilen kepeçyle geri alınmış oldu.

Aile bütçelerinde bir ay içinde açılan 2 bin 835 liralık gedikte en büyük payı et, yoğurt, sebzeler, meyve ve yumurta fiyatlarındaki artışlar aldı. Ekim ayında içinde,

bir kilo etin fiyatı 170 lira birden artarak, 830 liradan 1000 liraya tırmıştı. Türkiye'de asgari ücretle çalışan bir işçinin elinde, ayda 11 bin 750 lira geçiyor. Bu durumda, asgari ücretle çalışan bir işçi, bir aylık çalışma sonucu elde ettiği gelirin

tümüyle, ancak 11 kilo 750 gram et alabiliyor.

Ekim ayında, yoğurt fiyatları yüzde 18 oranında arttı ve 700 gramlık kulu yomurtalar 110 liradan 130 liraya yükseldi. Aynı şekilde, bir adet yumurtanın fiyatı 16 liradan 20 liraya tırmışken, yüzde 25'lik bir fiyat artışı oldu.

Öte yandan sebze ve meyve fiyatları, kilo başına 10-20 lira arasında artış görürken, bir kilo margarinin fiyatı 200 liradan 260 liraya ve bir kilo zeytinyağının fiyatı da 225 liradan 295 liraya yükseldi. Aynı şekilde, mutfak pirinç fiyatı 155'ten 170 liraya yükselirken, bir kilo beyaz peynirin fiyatı bir ay içinde 120 lira birden artarak, 520'den 640 liraya tırmıştı.

Ekim ayı içinde, mutfakta kullanılan temel maddelerin yalnızca yedisine zam gelmedi. Fiyat artışlarına konu olmayan maddeler seker, çay, ekmekek, süt, bakliyat, tereyağı ve tuzgızdır.

● Etin kilosu 1000 liraa..

Temel gıda maddelerindeki fiyat artışları

Gıda maddeleri	Eylül	Ekim	Artış %
Et	830	1.000	21
Yoğurt	110	130	18
Yumurta	16	20	25
Zeytinyağı	225	295	31
Beyaz peynir	520	640	23
Pirinç	155	170	10
Margarin	220	260	18
Zeytin	500	640	28

Baskılar ve AP ile CHP'nin yalpalamaları yüzünden halkın gerçek eğilimleri yansıtan geçersiz oylar düşük kaldı

1 milyon seçmen cuntanın her üç partisine de "hayır" dedi. 1,5 milyon seçmen sandık başına hiç gitmedi.

Generaller bütün zaferlerine rağmen pa-nalp'e oy verdirmem

6 Kasım seçim sonuçları

Geçerli oylar	17.352.740
Geçersiz oylar	912.578
Seçime katılmayanlar	1.405.486
Toplam seçmen sayısı	19.670.804

Geçerli oyların dağılımı ve milletvekili sayıları

Partiler	Aldıkları oy	Yüzdesi	Çıkardıkları milletvekili
ANAP	7.826.481	% 45,1	212
HP	5.286.078	% 30,5	117
MDP	4.046.026	% 23,3	71
Bağımsızlar	194.155	% 1,1	
Toplam	17.352.740	% 100,0	400

Cunta'nın 6 Kasım seçim komedisi, oyuna sahneye koyanların ve seyircilerin yoğunluğu gibi kimi kullarıdan da beklemedikleri bir "final" sahnesiyle sona erdi. Üç Cunta partisi arasında yapılan seçimi 24 Ocak'ı Turgut Özal'ın Anavatan Partisi, hem de, yeni Meclis'teki 400 milletvekili-gören, 212'sini alarak kazandı. "Kırsal kesim çantada keklik" diyen ve sadece kırsal kesimi değil iktidarı da çantada keklik gören, "Seçimi kazanmayacağımı bir an düşünseydim bu işe girmezdim. Koalisyon ölümlü demektir" gibi sözlerin ve iddiaların sahibi, Cunta'nın has partisi MDP'nin başkanı Turgut Sunalp'in kendisi bile Meclis'e zar zor giren partisi oyların sadece yüzde 23'ünü alarak 71 milletvekili çıkarabil-di. Bir ara tutan ve süngü zoruyla muhalefet görevi almış bulunmasa kendini feshetmeyi bile düşünen Calp'ın Halkçı Parti'si ise, oyların yüzde 30'unu aşarak ve 117 milletvekili çıkararak umulmadık bir başarı kazandı. Bu 6 Kasım seçimlerinin niteliği Türkiye halkının eğilimlerini yüzeyden ve yanlış değerlendi-

lik gerçek, 12 Eylül Cuntası'nın gerçekten demokratik ve serbest bir seçim yapmaya asla niyeti bulunmadığıydı. Tüm eski politikacıların siyasal haklarını ellerinden alan, işçi ve emekçi sınıfların bütünüyle aktif po-litika dışında bırakan ve örgütlenmiş hakla-rını çığneyen Anayasa ve yasalar yetirmiş-müş gibi, Cunta, kendi icazet ve denetimi dışında hiçbir burjuva muhalefetine izin vermediğini yeni partilerin kuruluşu sıra-sında göstermiş, kitle ve seçmen tabanı bulundugunu ve görece bağımsızlaşabilece-gini hesapladığı hiçbir siyasal partinin kuruluşuna izin vermemiş, partilerin gösterdikleri kurucuları ve milletvekili adaylarını neredeyse yansıdan fazlasını "veto" ederek bu tavını açığa vurmuştu. Son olarak Doğu Yol ve SODEP'in tüm hazırlıkları-nı tamamladıkları halde seçime sokulma-yışlarıyla belirginleşen bu tavır, 6 Kasım'da yapılacak seçimlerde "millî irade" ve "demokrasi" gibi sözcüklerin kullanılamayacağını gösterdi. Bu yüzden 6 Kasım seç-imleri sadece Türkiye demokrasi güçleri tarafından değil, dünya kamuoyu, hatta

HALK CUNTAYI

oylarını toplama ve sözde muhalefet varmış gibi gösterme" görevini verdiği, nihayet desteklerini uluslararası emperyalist finans ku-ruluşlarından alan üçüncüsünü de yedek-le tuttuğu üç "sözde parti" arasında bir kayıkcı dövişü oldu. Seçim havasına giril-diğinde, bu havanın etkisiyle üç partinin zaman zaman kapışıkları, zaman zaman gerçek bir iktidar mücadelesine giriştikleri gözlemlendi de, seçimlere sokulmuş olan Doğu Yol Partisi ve SODEP genel baş-kanlarının söyledikleri gibi "bu parti bir el-manın üç dilimi olma" özelliklerini korudu-lar. Kısaça seçimlere katılan üç partinin üçü de cuntanın icazetini almışlardı; üçü de cun-ta rejimi partileriydi ve seçim adı verilen olay, özgürece kurulumu siyasal partiler ara-sında değil, cuntanın kurdurop icazet ver-diği üç parti arasında yapılmak zorundaydı. Özgür ve demokratik bir seçimle millî iradenin gerçekleştirdiği fikrini besleyip yayıyanlar, Türkiye'de faşizmin alternatiflerinden birine hem de büyük mutlulukla fit olanlar, bir kaç ay, bir kaç hafta, hatta bir kaç gün öncesini, bütün bu gelişmeleri unutmış görünmeyi yeğliyorlardı.

Seçmenler, neye karşı ne için oy kullandı?

6 Kasım günü, 19 milyon 670 bin 804 kayıtlı seçmenden 18 milyon 265 bin 318'i sandık başına gitti. Katılma oranı gerçekten de yüzde 92'yi aşmış ve son seçimlerde görülmemiş bir noktaya varıyordu. Ama, "seçimleri boykot çağrılan yetersiz kaldı" diyenlerin unutulmuş ve unutturulmaya çalış-tıkları "kaçınmak" bir nokta vardı ki, o da yeni seçim yasasıyla seçimlere katılma-nın zorunlu hale getirilmesi olması, aksi hal-de seçmenin para cezasına çarptırılmasıydı. Bu yüzden resmi açıklamaya göre yüzde 81'lik katılma oranı 6 Kasım seçimlerinin bir başarıydı. Ama seçimlerin

"Seçmenler yüzde 80 çoğunlukla cuntaya karşı oy kullandı. Ama yine de, bugünkü koşullarda 6 Kasım'ın doğal galibi cuntadır. Çünkü Özal generallerin ilk tercihi olmasa da onların yedek gücüdür."

seçmen, 6 Kasım seçimlerine su veya bu biçimde "hayır" dememiş.

6 Kasım'ın oy dağılımının ortaya koydu-ğu en belirgin, en tartışmasız, gerçek Tür-kiye seçmeninin, Türkiye halkının Evren cuntasına HAYIR demesidir. Bu yorum, ilk seçim sonuçlarının gelmeye başlamasından itibaren tüm Batı basınının ortak yorumu oldu. Ancak Türkiye'de konuya sadece bir kaç yazar, o da son derece üstü örtük bi-çimde değinebildiler. Diğerleri sadece "mil-lî iradenin tecellisi" ve "demokrasinin za-feri"nden söz ettiler.

Türkiye halkı cuntaya açıkça hayır de-miş, cuntanın asıl desteklediği parti olan ve iktidar olacama kesin görüyle bakılan MDP'yi üçüncü parti durumuna itmişti. Buna katılıp, cunta başı Evren'in 4 Kasım geçesi yaptığı MDP'yi açıkça destekleyen ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal'ın vaların tahliye edilmesi kararına karşı

çok tatlı vaatler dinlediniz. Ancak ürün-tü veren taraf 12 Eylül'den sonra yönetim-de görev alıp, görevde kaldıkları süreçte bütün iyi kararları kendilerinin aldığını söyleyenlerin, Bakanlar Kurulu'nu ve Mil-lî Güvenlik Konseyi'ni ortada yok kabul et-meleridir. Daha iktidara gelmeden, şimdide bu şekilde bulaft hakikat beyanda bu-lunanların bundan sonra ne yapabilecekli

**Tekelci-b
Yabancı bas**

çinlerinin niteliğini Türkiye halkının eğilimlerini yansıtan ve yanlış değerlendirenlere açısından, gerçekten de hayret vericiydi.

Seçim kampanyasının ilk gününden ve seçimlerin çok öncesinde partilerin kurulmaya başlamasından itibaren gözlenen çip-

çimlerle Türkiye demokrasisi güdüler tarafından değil, dünya kamuoyu, hatta bugüne kadar cuntayı desteklemiş olan Batılı muhafazakar kanalları tarafından da "anti-demokratik" ve "geçersiz" ilan edildi.

6 Kasım seçimleri, Cunta'nın, birini "has parti" ilan ettiği; bir diğeri "eski CHP

bu yüzden 1974-75 yıllarına göre yüzde 8'lik katılmama oranı 6 Kasım seçimlerinde sandık başına gitmeyen 1 milyon 400 bin seçmenin sayısını kat kat aşan bir öneme sahipti. Ote yandan, geçersiz oylar gerekten de beklenenden ve cuntanın korktuğundan az oldu; yüzde 5 dolaylarında kaldı. Ama, kaba bir hesapla, 2 milyon 300 bin

gececi yaptığı 1974-75 yılında seçilen ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal'ı yalancılıkla suçlayan konuşmasına rağmen ve sanki bu konuşmaya cevap vermişse oyların yüzde 45'inden fazlası Özal'a aktı.

Cuntabaşı Evren, 4 Kasım gecesi yaptığı konuşmada özetle şunları söylemişti: "Bir-

4,5 MİLYON YURTTAŞIN SEÇME HAKKI ELİNDEN ALINDI

● Bir yıl önce yapılan Anayasa oylamasında oy kullanma hakkına sahip yurttaş sayısı 21 milyon kişiydi. Aradan bir yıl geçti ve 6 Kasım seçimlerinde 19 milyon 600 seçmenin oy kullanacağı açıklandı.

6 Kasım günü Türkiye'de yapılan seçimlerde seçim kütüklerine yazılması gereken yaklaşık 3 milyon 500 bin kişinin adları seçim kütüklerine kaydedilerek seçme haklarından yoksun bırakıldılar. Seçim hakkından yoksun bırakılan yurt dışındaki yaklaşık 1 milyon Türkiye'de son seçime katılmadığında, son seçimlerde seçme hakları ellerinden alınan seçmenlerin toplam sayısı 4 milyon 500 bin olmaktadır.

1983 yılına ilişkin nüfus istatistikleri 21 ve daha yukarı yaşlarda Türkiye'de 23 milyon 500 bin kişi olduğunu göstermektedir. Bunun yaklaşık 500 bin kişinin ordu mensupları gibi seçme hakları "yasalarla" ortadan kaldırılmış olduğu düşünüldüğünde, 6 Kasım seçimlerinde seçmen kütüklerine kayıtlı seçmen sayısının 23 milyon olması gerekirdi. Yurt dışındaki işçilerle birlikte bu rakam yaklaşık 24 milyona varmaktadır. Oysa son seçimlerde seçmen kütüklerine yalnızca 19 milyon 600 bin kişi yazıldı.

Bir yıl önceki Anayasa referandumu sırasında bile seçmen kütüklerine kayıtlı seçmen sayısı 21 milyondur. Yalnızca son bir yıl içinde seçme hakları ellerinden alınanların sayısı 1 milyon 400 bin kişi arasındadır.

Yabancı

Batı Avrupa basını Anavatan Cunta için bir yeniliği olarak "demokrasiye geçiş" demek hafızaları ve çok uluslu tekel zetelerde bile egemen olan liberal ve muhafazakar Batı örnekleri

Le Monde (Fransız)

Seçmenler generallerin tercih ettiği Sınal'ın partisine oy vermeyerek Genel Kurmay'a ilk yeniliği tattırdılar. Özal, seçimlere girebilmeyi ve kazanmayı büyük ölçüde ABD'nin ve IMF'nin desteğiyle başardı. Halk generallerin en az desteğini kazanmış gibi görünen bir partiye oy vererek ordunun kışlasına dömesini istediğini gösterdi.

LE SOIR

(Belçika)

Evren'in, Reagan yönetiminin ve ABD'nin desteklediği ANAP'ın başansından fazla memnuniyetsizlik duyması için bir neden yok.

(Federal Almanya)

Seçmenler demokrasiye yolu açacak ilimci bir partiye oy verdiler. Seçim sonuçları Türklerin ordudan bıkınklığını gösteriyor. Generaller seçmenlerin emir kulu olmadıklarını gördüler. Özal bunu çok iyi biliyor ki, generalleri karşı değil, ancak onların rızası veya göz yummasıyla hükümet edilebilecek. Özal, ekonomik politikasında kararlı olmalı ve generalleri kendini kabul ettirmelidir. Türkiye'nin müttetikler

...Peki ne değişecek?

TÜSTAV

zorbahçalarına ve tehpâşâ eskisi horozcu Süremediler.

Halk faşist cuntaya karşı duyduğu öfkeyi "MDP'den gayrisi iyidir" düşüncesiyle oy kullanarak belirtti

Seçimleri ABD'nin, IMF'nin ve yerli tekkellerin adamı "ocak söndüren" Özal kazandı. Cuntanın diktatörlüğü sürüyor.

İSTEMEDİĞİNİ GÖSTERDİ

SÖYLE BEY NOLDU SANA? KAS MI SOKTU, GÜNEŞ Mİ ÇARPTI!

MDP'nin iktidara getirilmesini istiyordu. Konuşmayı izleyen ve seçim sonuçlarını açıklanan Evren'in Özal'ı kabul etmesine yani cuntanın seçim sonuçlarını tanıdığını göstermesine kadar geçen süre içinde, iktidarın kazansa bile Özal'a verilmeyeceği hakkını Evren'in "yalancı" diye nitelediği Özal'ın partisine daha fazla yöneldi. Türkiye halkı faşizme, üç yıllık cunta rejimine, süngülü yönetime karşı tepkisini, mevcut güçler dengesinde ve mevcut koşullarda ancak böyle dolaylı yoldan, ama görmek isteyenlerin açıkça görebileceği kadar da güçlü göstermişti. Seçimlerden üç gün önce "Evren parmağıyla kimi gösterse o kazanır" diyenler ne kadar yanlışdiklarını, halkın bu parmağın gösterdiğinin tam aksini yapmaya hazır olduğunu gördüler.

Cuntaya ve Evren'e tepki bununla da bitmiyordu. Seçmen, oyların yüzde 30'unu da, seçim kampanyası boyunca "halkçı" sloganları kullanmaya özen gösteren, bu uğurda holdinglere bile karşı çıkan, fakirlik edebiyatı yapan ve biraz zorla da olsa, "Anayasa'nın izin verdiği ölçüde solda olduğunnu" bildiren Çalp başkanlığındaki Halkçı Parti'ye kullandı. Böylece, cunta karşıtı oyların toplamı yüzde 75'i buldu. Yüz-

de 5'lik geçersiz oylarla birlikte seçmenlerin yüzde 80'i cuntaya hayır dedi.

Kimin oyu, kime gitti?

6 Kasım seçimlerinin sonuçlarını, oy dağılımını doğru değerlendirebilmek için dikkat edilmesi gereken birinci nokta, bu seçimlerde seçmen eğilimlerinin önceki seçimlerle karşılaştırılmamacıdır. Seçimlerde, farklı toplumsal sınıf ve katmanların çıkarlarını dile getiren veya onlara dayanan farklı siyasal güçler ve taraflar değil, iki eğilim çarpıştı: cunta ve cunta karşıtları. Bu iki eğilimden birincisi açıkça yenik düşerken, ikincisi gücünü belli etti. Bu belli ediş, bu tepki, Türkiye halkının 6 Kasım'daki alternatifizliği yüzünden, ancak cunta sunduğu seçenekler arasında, onun en az tutuklarını desteklemek olarak ortaya çıktı. Bu yüzden, bu seçimlerde "sağ oylar şu kadar, sol oylar bu kadar" diye çözümlerle yanlışlara sürükleyici ve seçimleri meşru ve demokratik kabul ettirme planına temel taşılayıcı oldu, ya da sadece gericiğin içini seriletmeye yaradı.

Aynı şekilde Halkçı Parti'nin aldığı oyları da sol potansiyel olarak değerlendirdi. "Sol Türkiye'de yüzde 30'luk potansiyeli mi koruyur" gibi yüzeyel yorumlar da 6 Kasım'da çarpışan güçlerin gerçek niteliğini kavrayıp değerlendirememekten kaynaklanıyordu.

Yukarıdaki açıdan bakıldığında, 12 Eylül'de kapatılan AP ve CHP'nin ve 12 Eylül öncesi diğer siyasal parti ve siyasal güçlerin oylarının nereye gittiği sorusuna verilecek cevabın da verilenlerden farklı olacağı açıktır.

Eski siyasal güçlerin mutlak olmasa bile görece devamı olan sayılabilecek Doğru Yol ve SODEP'in seçim öncesinde, hiçbir partiyi desteklemeyebilecekli yolundaki ifade ve kararlarına rağmen, sandıktan bu oranda bir iptal ve boykot oyu çıkmadığı ortadadır. Bu partilerin oyları, şu veya bu şekilde cunta partilerinden birine kaymış görünmektedir. Örneğin Doğru Yol'un, yani bir bakıma eski AP tabanının oylarının Anavatan Partisi'ne kaydığı veya kayındığı bellidir. Bu tavrı, yine cuntanın has partisi MDP'ye karşı bir siyasal tercih olarak görülmek zorundadır. Yine SODEP tabanının oyları da Halkçı Parti'ye kaymış, ama bu tabanın cunta karşıtlığı da alternatif noksansızlığı ve yeterliavaşkanlıkta bir "hayır" propagandasının eksikliği yüzünden, cunta alternatiflerinden en az zararlı ve cuntanın en üvey evladı görüneneğe vermede dönüşmüştür. Ama vurgulayarak yinelemek gerekir ki, oylar her ne kadar cunta alternatiflerinden bir tarafında gaspedilmişse de, oyları kullananların tercihleri, Türkiye'de 6 Kasım 1983'te süngülerden yana ve onlara karşı olanların nice gücünü oldukça

açık gösterebilecek niteliktedir.

Ve seçimin galibi!

Halk, seçimlerde yüzde 80 çoğunlukla cuntaya karşı oy kullanmıştır. Ama yine de, bugünkü koşullarda 6 Kasım'ın doğal galibi cuntadır. Anavatan Partisi cuntanın ilk tercihi olmasa da, her zaman söylediğimiz gibi yedek gücü ve alternatifi. Seçimler girmesine olanak tanımış olması bunun en büyük göstergesi durumundadır. Anavatan Partisi'nin ardında cuntaya bile "benden büyük Allah var" dedirtecek güçlerin varlığı, IMF, Dünya Bankası, emperyalizmin en güçlü kanatları, ABD'nin en güçlü finans ve siyaset kesimlerinin desteği, dünyanın ol-
duğu kadar cuntanın da bildiği birşeydir.

6 Kasım seçimleri üstüne yerli ve yabancı basındaki değerlendirmeler

boyalı basın: "İşte demokrasiye geçiyoruz!"
asın: "Bu seçimler demokrasiye geçiş değildir!"

Anavatan Partisi'nin seçimi kazanmasından sonra görüşlerine başvurulan işadamları arasında birinin, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Muratza Çeltik'in sözlerine kulak vermek belki seçim sonuçları konusunda uyarıcı olabilir. Çeltik şöyle demek-

asın: "Bu seçimler kazanmasını değerlendirdik, bu sonucun olmayacağını da vurguladı. Mükemmelin sözcüsü durumundaki gahava buydu. Aşağıda sosyalizan, Avrupa gazetelerinden bazı sunuyorum.

de bu gerçeği görüp zaman vermediler. Baskının faydası yok.

EXPRESSEN

(İsveç)

Özal'ın seçimleri kazanmasını, milyonlarca seçmenin hükümetinin başında bir general görmek istemeyişinin ifadesidir. Ama ülkeyi gerçekten yöneten genel MGK'dır. Bu seçimler özgür değildi. Türkiye'de ne tam anlamıyla istikrar sağlanmıştır, ne de kurulan düzene demokrasi denebilir.

DAGENS NYHETER.

(İsveç)

Generallerin favorisi Turgut Sunal'ın seçimlerdeki yeniliği fazla büyütmemelidir. Yetkililer elinde tutan Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in yanında yeni kurulacak sivil hükümet son derece güçsüzdür. Bu hazin Türkiye gerçeği karşısında askerlerin yönettiği gizlilik koşullarında gerçek demokrasi için savaş veren cesur insanlardır.

BERLINER MORGENPOST

(Batı Berlin)

Yapılan seçimlerin demokrasi yönünde atılım bir adım değil, onanılan aldatmacalı piyşen yeni bir perdesi olduğu izlenimi uyandırıyor.

AFTONBLAD

(İsveç)

Seçim sonuçları, Turgut Sunal'ı destekleyen generaller için bir yenilik.

THE GUARDIAN

(İngiliz)

Seçimler cuntanın yeniliğiyle sonuçlandı. Bu seçimler arasında Türk halkının gerçek eğilimlerini yansıtmadı. Aradan üç yıl geçmiş olmasına rağmen Türkiye'de ne tam anlamıyla istikrar sağlanmıştır, ne de kurulan düzene demokrasi denebilir.

FINANCIAL TIMES

(İngiliz)

Gerçek anlamda temsili bir demokrasinin kurulması için Türkiye'nin daha yol katetmesi gerekiyor. Pazar günkü seçimler sıkıyönetim ve basın yasakları altında yapıldı. Yeni rejimin iyi niyetinin belirlenmesi, sıkıyönetimin kalkmasına ve sıkıyönetim mahkemelerinde sürdürülen davalarla yargısal aşırıların törpülenmesi gibi gelişmelere bağlıdır.

THE TIMES

(İngiliz)

Başlık: Türkiye sivil idareye geçti. Alt-başlık: Özal: Esprî yapabilmek Friedman'ı canavar. Demokratlığı su götürür. Ülkenin gerçek bir demokrasiye vanaş ve insan haklarına saygı sürecinin hızlandırılması açısından Pazar günü seçimler bu hedeflere varıldığını söylemek doğru olmaz.

Türkiye'nin boyalı basını, seçim öncesindeki havayı tümüyle unutmuş görünerek 6 Kasım seçimlerini Anavatan Partisi'nin kazanmasını "demokrasiye geçiş" olarak nitelemekte birbirleriyle yarıştılar. Cuntanın tek partisi MDP'ymişçesine seçimlerin ne kadar "demokratik" olduğunu anlatmayı başlıca iş edindiler.

● Nazlı lıllık'ın "Demokrasi fidesi"

Türkiye 3 senelik bir fasıldan sonra çok partili siyasi hayata yeniden başlamak üzere. Bugün önemli bir gündür, çünkü demokrasiye ilk adım atılıyor. 6 Kasım'da demokrasi fidesini yeniden diktik. (Nazlı lıllık)

● Çankaya yağcısı bir "yiğit" daha

Sonuç ne olursa olsun...Sandıktan kim çıkarsa çıksın...Yapılacak ilk iş, Çankaya'nın etrafında bir inanç halesi oluşturmaktır, dünyanın her tarafından saplanacak okları hep birlikte göğüslemektir. (Rauf Tamer)

● Ne şans, ne şans!

Bu şekilde, Türkiye'nin demokrasiye geçiş olgusunu tartışma konusu etmek isteyen bazı Batı Avrupalı çevrelerin söyleyeceği fazla söz kalmamaktadır. Cumhurbaşkanı Evren'in kişiliği ve ağırlığı, demokrasimiz için de bir şanstır. 12 Eylül 1980 günü Türkiye kurtulmuştur. 6 Kasım 1983'te ise demokrasi yeniden nefes almaya başlamıştır. (Mehmet Barlas)

● Korkma, nazar değmez!

Asker kökenli Cumhurbaşkanı da seçmen çoğunluğunun "hemen sivil yönetim" şeklinde tercüme edilmesi gereken mesajını doğru değerlendirdiğini ve hayata geçirmek kararında olduğunu gösteren ilk büyük adımı hemen atmıştır. Bu gelişmeleri gözlerken, arada kolumuzu cimdiklesek ve tahtaya vursak fena olmayacaktır. (Tevman Erel)

● Kim, kimden utandı, belli değil

Yabancı gazetecilerin çoğu, bizdeki seçimleri de, galiba askeri yönetim altında yapıldığı için Latin Amerika ile karıştırıyordu. Seçim günü saat 21'den sonra mahcup oldular. (Örsan Öymen)

● Demokrasi buysa eğer...

Türk ulusu sandık başına gitmiş ve en serbest bir biçimde üç partiden en beğendiğini tek başına iktidarı yapabilmektedir. İşte demokrasi budur. Şimdi bu aşamada Avrupalı dostlarımızla haklı olarak: "İşte demokrasi...Var mı buna bir diyeceğiniz?" diye sorsak acaba bize ne cevap verebilirler ki? (Hikmet Bil)

● Elhak ve elbet yadsınmaz

"Millletin kararını herkes kabul etmeli". Sayın Evren'in bu mesajı, onun demokratik rejime, ilkelere ve kurallara ne denli "icten" bağlı olduğunu ortaya çıkarıyor. Bu gerçek yadsınmaz. (Cüneyt Arcaayürek)

Ostasiği Mustafa Çelikk'in sözlerine karşılık vermek için seçmen sonuçları konusunda uyarıcı olabilir. Çelikk şöyle demektedir:

"Sayın Özal seçim kampanyasına TV ekranını hedef alıp Amerikan usulü yazılırlarak başladı. İlbirliği yaptığı reklam süratli ilginç bir senaryo uygulayarak, partileşme sürecine gidiğinden beri Özal'ın askeri yönetime rağmen partisini kurmakla direnen yürekli ve yiğit bir sivil lider olduğu imajını ustalıkla inşa etti. Zaman zaman en üst düzeyden kendisine parti kurmaktan vazgeçmesi, ya da MDP ile birleşmesi için baskılar geldiği havası yaratıldı. Partisi kapatılmadı ama barajını aşamayacak dedi. Ama barajı aşık. Aday listesi yetolarla öyle bir budanacak ki Meclis'te çoğunluğu bulamayacak dedi. Seçime girmesi için ictin verilmek için sayıya vado geldi. Bu arada iktidarı için aday olduğunu iddia eden ve bakantı bililişen MDP kurucuları, Bakanlar Kurulu ve Danışma Meclisi üyeleriyle takviye edildi. Böylece Özal, kabine sorumluluğu dışında ve hükümetten karışındakı yerli aldı. Bütün bunlar biraraya gelince Özal'ın hem dogal olarak toplayabileceği oylar hem de tepki oylarını toplaması sağlanmış oldu."

Seçim tarihinin en Amerikanvari kampanyası

6 Kasım seçimleri öncesindeki seçim kampanyası Türkiye'nin şimdiye kadar tanık olmadığı türden bir kampanyaydı. Gerçek siyasal konuların bir yana atıldığı, en önemli tartışmanın "köprüyü satarsın, satamazsın" tartışması olduğu, hiçbir toplumsal konunun ortaya atılıp tartışılmadığı bu kampanya boyunca sokaklarda motorize dev horozlar dolay, balonlar uçurulu, şarkılar bestelendi, seçmene sayfa sayfa ilanlar verildi ve küçük çapta bir Amerikan başkanlık seçimleri havası ilkeye hakim oldu. Gerek Anavatan, gerekse MDP'nin seçim kampanyasını on değil yüz milyonları ölen bedellerle reklam şirketleri üstlendiler. Bu arada iktidarı milyonu aşan bu harcamalarda değirmenin suyunun nereden geldiği de merak konusu olarak kaldı. Cuntanın üç partisi gelirlerini şöyle açıkladılar: Anavatan Partisi: 238 milyon 271 bin 179 lira, Halkçı Parti: 32 milyon 620 bin lira, MDP: 246 milyon 285 bin 482 lira. Yarım milyarı aşan bu rakamlar karşısında, "Çanta demokrasisi"nin suyunun nereden geldiği sorusu da havada asılı kalyordu.

6 Kasım seçimleri yapıldı bitti, Cunta rejimi ise şimdi seçime taclıması, sivil bir kılığa bürünmüş olarak sürüyor.

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası'ndan

Her 33 kişiden biri

Danimarka küçük bir Kuzey Avrupa ülkesi. Burada yaşayan Türkleri'nin sayısı da ülkenin küçüklüğüne uygun. Yalnızca 17 bin dolayında... Bunların da 7 bin kadarı çocuk. Yetişkinlerin sayısı 10 bin kişiden ibaret.

Ama 10 bin yetişkin Türkiye'nin yaşadığı bu küçük Avrupa ülkesi Türkiye Postası'nın en büyük olduğu ülkeleri aynı zamanda. Gazetinin şu anda Danimarka'da 250 aboneli var. Ayrıca her sayıda 50 tane satılıyor. Yani 10 bin Türkiye'nin yaşadığı bu ülkede 300 tane Türkiye Postası okuru var, her 33 Türk'ün den biri Türkiye Postası okuyor bu ülkede.

12 sayımla birlikte 6 aylık abonelikleri biten okurlarımızdan 30 kadarı tekrar abone olmadılar. Ama buna karşın Danimarka temsilcimiz yürüttüğü kampanya ile 140 yeni abone daha bularak okur sayısını bugünkü inanılmaz düzeyde çıkardı: Başka hiçbir ülkede, hiçbir kentte Türkiye Postası bu kadar yüksek bir okur oranına sahip değildir.

Yazı Kurulu olarak Danimarka'daki okurlarımıza teşekkür ederiz. Danimarka temsilcimizimiz, gönüllü muhabir ve dağıtıcılarımızı da bu başarılarından ötürü kutluyoruz.

Kutluyoruz ama, bir yandan da, bu sayfada "Sadece okuyucu olmak yetmez" diyen Bad Kreuznach'tan yazan dostumuzun çağrısını biraz değiştirerek Danimarka temsilcimize yöneltiliyoruz. Danimarka'da yaşadığımız, başın yitmez. Siz başarılı kılan çalışmamızı bu sayfamızda anlatır, öteki ülkelerdeki, kentlerdeki temsilcilerimiz sizin deneyimlerinizi yararlanmalarını söyleriz.

Komutanın emri böyle (2)

Gazetemizin 17 Haziran 1983 tarihli 7. sayısında "Komutanın emri böyle" yazısını okumuştum. Bunun üzerine tesadüfen Süryani bir arkadaşla tanıştım. Epey sonra gazetemin onlarla ilgili bölümünü, eski sayı olmasına rağmen okudum.

Çıkan haberi çok doğru buldu ve beni evine davet etti. Evinde babası ile tanıştım. "Komutanın emri böyle" yazısının canlı timsali idi. O nöbetler yüzünden 55 yaşındaki adam sakat kalmıştı. Sakat kalanlardan, bu yüzden dayak yiyen, din ayırımı yüzünden baskılara uğrayan insanlardan biriydi.

Nusaybin'e bağlı Taşköy, Üçköy, Çayırli, Yemişli, Sahari, Abse, Kafarhavar, Kinderin, Keferelap, Kerşaf, Yayvan-tepe, Kivah, Sarı, Basibinin ve Midyat'a kadar Elbidedi, Sirvice ve Iskenderun'a kadar petrol hattının geçtiği diğer köylerdeki insanlara ağalar ve komutanlar gençlerden en yaşlılara kadar zorla nöbet tutturmakta. Bu nöbet tutma işlemi akşam hava kararınca başlayan sabah güneş doğana kadar zorla devam ettiriliyor, aralıksız. Askerler Mardin alay komutanının emirleriyle bilhas-sa Süryani vatandaşlarına ekstra zeytunlerle nöbet için sürdürüyorlar. 15 saate kadar varan nöbet esnasında yorulup oturan, esneyen, beklemek zorunda olduğu bölüme yürümeye tek-meyile, tokatla, dipkile, yumrukla dövülüyor. Bu yüzden çoğu erkekler köyden kaçıyor. Köyde oturup da nöbet bekleyecek kimsesi olmayan ailelerden 600 lira alınıyor orman, bir günlük nöbet için. Bu kanun değil, işyeri değil... Neden bize bu zeytun yapıyorlar, neye? Dinimiz ayrı ise suç mu? Ağa değilsek, fakirsek suç mu?

Adını açıklanmasını istemeyen bir okur/Göppingen

Kim düşünür
Erzurum'daki
denremzedeleri

DAHA YENİ BAŞLADIK AMA GÜZEL BAŞLADIK

Resul KALFA

Sadece Güney Almanya için 48 özel tren ismarlanmış demiryollarına. En son vagonu da koşmuşlar kara trenin arkasına. Katarlar uzadıkça uzamış ve Göppingen'e vardığımızda istasyona sığmamış. Katolikler, protestanlar, sosyal demokratlar, komünistler, doğayı sevenler, sendikali işçiler... Onbinler, yüzbinler doldurmuş kara trenleri. Stuttgart-Ulm arasında "İnsan zinciri" oluşturulmuş. Tamı tamamina yüzün kilometre, fazlası var, noksanı yok. Zincirin bir ucunda Amerikan karargahı (EUCOM), öteki ucunda atom roketleri üssü.

Bizler zincirin Göppingen kesimini oluşturucağız. Trenden iniyoruz. Her renkten, her boydan panolar, bayraklar, pankartlar açılıyor. Almanca, Türkçe, Yunanca...

"Willi, Fatma, Mehmet, Klaus, werfen die Raketen raus"
Alanda konuşmalar yapıldıktan sonra elele tutuşarak zinciri oluşturmaya başlıyoruz. Göppingenli 'sempati ile izliyoruz insan zincirini'. Bir yer alışılıyor. Gelip aramıza katılanlar oluyor. Kent merkezini boydan boya geçiyoruz. Daha çok gidecek miyiz? İnsan zinciri uzadıkça uzuyor. Fabrikalar, köprüler, geniş caddeler, dar sokaklar... Dönüp bakıyoruz geriye doğru, bir de gödeceğimizi yitmiş gibi bakıyoruz. Bitmek bilmiyor yollar, bitmek bilmiyor zinciri-miz. Pencerelerde kadınlar, çocuklar kara kaşlı, kara gözlü. Belki ki bizim insanlarımız.

Acaba alınıyorlar mı bu elele, omuz omuza şarkılar söyleyerek önlerinden geçen insanları? Acaba Hiroşima'ya,

Vietnam'ı biliyorlar mı?

"Bölgesel bir nükleer savaş bugün olanaklıdır ve kazanılabilir" demişti Mr. Reagan.

"Üçüncü Dünya Savaşı da Avrupa'da olacak" demişti nötron bombası'nı bulan Amerikalı. Acaba tüm bunları duyuldu mu, biliyorlar mı, kara kaşlı, kara gözlü insanlarımız?

Saat 12.30'da zincir durdu. Ön taraflardan doğru eller kalktı havaya, kenetlenmiş, yumrukları eller. Sonra Stuttgart'tan Ulm'e kadar bir akış zinciri. Yüzün kilometre boyunca, ikiyüz otuzbin insan. Başardık, başardık, başardık, ba...

Daha bir kararlı, güvenli ve de hıncılı döndük. Bahnhof'a. Göppingenli ilericiler kadımlar merçimek porbası hazırlanmış, Türkiye bayrağını, analarımız da alarlarında...Ellerine sağlık.

Stuttgart treni, Stuttgart Bahnhof'u,

caddeler, alanlar bugün insan denizi. Savaş sonrasının en büyük gösterisi deniyor. Dörtüzbün, dörtüzbü elini deniliyor. Nasıl da sayıdır bu kadar insanı? Saymakla biter mi hiç? Sanki yer yanlışmış da insan kayınyor toprak-tan.

Bir tuhaf oldu yüreğimiz. İstanbul'da 1 Mayıs Alanı düştü aklımıza. Tıpkı böyle olmalıydı dedik... Sonra yükselen binlerce kaydı gözlerimize... Ölümlü kusan makineler... Kimler yaptı, kimler yapıyor? Nasıl varlar elleri tektiklere? Hesabı sorulacak mı günün birinde?

Stuttgart'ta davullar çalıyor akşam karalığında. Güzel günlerin habercisidir davul sesleri. Grey güllerinin, naşya güllerinin habercisidir. "Daha yeni başladı" diyor dev hoparlör alanın dört bir yanından ve yüz-binlerce kez yankılanıyor bu ses:

"Daha yeni başladı, davul sesleri güzel günlerin müjdecisidir."

Sadece okuyucu olmak yetmez

üzgündüm. Güzelim gazetemi ona bana göstererek, eskittim.

Bir akşam/zinden gelen bir aileyi ziyaret ettim. Pörsünmüş gazetemi de beraberinde götürdüm. Surdan burdan konuşurken o daha ziyade oturma hakkını, emineye, eleştiriyordu. Oturma

ğıtmaya karar verdim. 5 gazete aldım. Daha sonraki her sayıda sayını artırırdım. Şu anda 25 gazetemizi dağıtıyorum. Türkiye Postası kanaklara eski dostların bir çoğuya ilişkinleri tazelenen. Her 15 günde bir yaptığımız düzenli ziyaretlerin sırasında dostça ilgi görü-

yararlanmalarını söyleyin.

Amma günden bir noktana alını örnekle çizelim. Bad Kreuznach'ta okumamız deneyiminin de gösterdiği gibi, **Türkiye Postası'nı** okumak da önemlidir, ama yeterli değildir. Gazeteyi daha geniş yığınlarla ulaştırmak, her ulaştığımız yeni insanı hareketeleştirmek, bu insanları birer savaşımının, işsizliğe ve yabancı düşmanlığına karşı savaşımın, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma çalışmalarının içine katmakta bir araç, bir silah olarak kullanıyor muyuz?

Hem daha geniş yığınlarla bağlar kurabilmek için, hem de **Türkiye Postası'nı** hem içerik, hem de satış olarak daha da güçlendirebilmek için tutulacak başka temel halka yoktur.

ÖZÜR

Gazetemizin başsıdıgı matbaanın 16 Kasım Cumhuriyet günü dini bayram nedeniyle kapalı olması yüzünden gazetemizin basılması gecikmiştir. Bundan ötürü gazetelerinin gecikmeli olarak alabilecek olan okurlarımızdan özür dileriz.

depremlerle

Deprem bölgesinde yaşayan kazazedeler Göppingen Türküdesi'nin başlattığı yardım kampanyası Göppingen'de yaşayan Türkiye'deki emekçileri arasında büyük ilgi gördü. Diğer ulusal emekçileri de bu kampanyaya katılma yaradışma enternasyonal bir nitelik kazandı.

Toplanan giyim eşyaları, battaniyelerin paketlenmesinde kadın, erkek, genç yaşlı tüm emekçiler saatler boyu gayretle çalıştı. Çünkü topunan yardım beş tona yaklaşıyordu. Yardımlar bir Alman firmasının ücretsiz verdiği kamyonla Stuttgart hava alanına, THY servisine iletilti.

Böyle kara günlerde emekçilerin dayanışması çevreden takdirle karşılandı. Ancak Türkiye'deki su andaki devletlin bu konuya yeterli ilgiyi göstermediği açık. Gelen paketler hava alanlarında yığılma kalmakta, uçaklarda yer oldukça iletilemektedir. Çünkü beylerin pašaların rahalları yerinde, evleri sıcak. Kim dünürün depreme evlini, ocağını, yakınlarını yitirenleri? Onlar düşünmezler. Zaten düğünler, F-16 savaş uçakları alana kadar, deprem bölgelerinde depreme yıkılmayacak özel konutlar yaptırıldı.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Göppingen

ulaşabilir mi? Kimler ulaşıyor acaba?

Bir süre sonra bu soruları kendi kendine yönelttim. Ben neden sadece okuyucu olarak kalmalıydım. Ben bu dağıtım görevini yapamaz mıydım?

İşte bu duygularla ikinci bir sayının gelmesini bekledim. Gazete dağıtıcısı arkadaşları 2 gazete almayla ve birini başkasına satmaya karar verdim. Gazeteleri aldım. Caddede karşılaştığım Türkiye arkadaşları vermek istedik ama kimsesiz almadı. Gazeteyi satamadım,

konuşurcu o daha ziyade oturma hakkını öneme değiniyordu. Oturma hakkı konusunun gazetemde işlenmiş olduğunu hemen hatırladım. Yazık kendisine okudum. Derken daha başka bölümler de okudum. Gazeteye ilgi gösterdi. Ben büyük bir coşkuyla **iki Türkiye Postası'nı** hemşehrime satmıştım. Eve dönerken servisiyordum. Dağıtıcı olarak ilk minnacık adımı atmıştım. Cesaretle dim.

Gelecekte daha fazla gazeteyi almaya ve aile ziyaretleri yaparak da-

Her 15 günde bir yaptığım düzenli ziyaretlerin sırasında dostça ilgi görüyorum.

Tüm Türkiye Postası okuyucularına ricam: Siz de benim gibi dağıtıcı olun. Geliştirdiğiniz dağıtım metodlarını gazetemiz kanalıyla bizlere ulaştırın. Bizler de sizin geliştirdiğiniz metodları bölgemizde daha da geliştirerek uygulayalım.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bad Kreuznach

Heilbronn seçim lokalinden görüntüler

Soner Gürlü - Heilbronn

Son bir haftadır Heilbronn ve geniş çevresinde altında değişik demokratik kuruluşların imzasını taşıyan "seçimleri boykot" bildirileri dağıtıldı. Heilbronn Türkiye Demokrasi Güçleri ve DISK ile Dayanışma Komitesi adına değişik yerlerde vatandaşlar arasında seçim anketleri yapıldı. Seçim günü için de, aynı komite, Türkiye'ye telefon etmek isteyen herkesin, masrafları komitece sağlanacak bir telefon üzerinden Türkiye'deki yakınları ile konuşabilecekleri duyuruldu.

İşte, seçimlerin yapıldığı Pazar günü bu komitenin kurduğu Heilbronn seçim lokalindeydi. Masanın üzerinde kağıt, kalem, ucundan salondakilerin dinleyebilmesi için hoparlörle bağlanmış vasyette bir telefon, ayrıca bir de radyo. Günün erken saatlerinden itibaren radyo dinleniyor. Ankara radyosunun bu kadar istekte dinlenildiğini hiç görmemiştik.

20 kadar insanın bulunduğu salondaki telefona bağlı hoparlörlerden akşaman erken saatlerinden itibaren sadece düşük seslerle meşhure başlandı. Birden ilk konuşma çıktı, telefon tuten el gevşedi, karşı taraf çalıyordu.

Karşımda İstanbul Kadıköy. Önce alımsız selamlamalar, sonra konuşmanın içiçeği değiniyor.

- Yeni başbakanınız hayırlı olsun, kimi seçmişsiniz.
- Karşımdaki yaşı bir nine.
- Dedenin vasiyeti vardı Halkplara verme diye, fakat ben bu sefer dinlemedim.
- İyi etmemişsin, hepsine birden vuracaktın, biz sana daha önce demistik.
- Benim beynim sulanmış oğlum, hem korktum da...
- Ama hiç sorma, eve geldikten sonra öğrendim, bizim evdekiler de, komşuların çoğu da böyle yapmışlar. Eğer onlara inanırsen bizim bölgeden başkaları "geçersiz rey" olacak.

Ses kesildi, hoparlörler dondu, Kadıköy cevap vermiyordu. Önumüzdeki kronometre 3 dakikayı gösteriyor. Ahizheyi kapıyaçmışız bir anda nimeniz yine telefonda:

- Çocuklar baş iyiziz, sakin bir seçim geçti.
- Demek telefonun kesintisi karşı taraf da şüphelendirmişti.

Numaraları çeviren eller değişiyor. Mesğul düdüklüleri geldiği yeni yeni insanlar ahizhaye sarılıyor.

Karşımda Ankara, eski bir CHP Milletvekili aday, yine

alımsız selamlamalar ve devam ediyor:

- Radyoları aldığımızı ve ilahileri göre Turgut Özal Başbakan, Turgut Sunalp, Evrenzaadın o çok akıllı paspası samanı yesin. Yalnız geçersiz reyler üzerinde çok oynuyorlar, bizim bölgedeki sandıkta da görüldü bu durumu. Bizim edindiğimiz bilgilere göre geçersiz rey oranı bizim bölgede % 18-20, fakat radyolara göre % 51' aşmış da, arada büyük farklılıklar var.

Bizim de haberleri genellikle Ankara radyosundan aldığımızı belirtiyoruz ve Ankara ile konuşmamız burada sana eriyor.

Hoparlörlerden mesğul düdüklüleri duya duya, kulaklarımız cınlamaya başladı, her aradığımız düğümü, telefon hemen el değiniyor, yeni bir vatandaş başka bir telefon numarasını çeviriyor.

Karşımda Şereflikoçhisar, bu numarayı ancak santral üzerinden çıkartabildik, otomatik telefon hala bağlanmıştı bu bölgede.

- Bizim bölgemizdeki sandıktan 1500 rey çıktı, bunların 200 adedi geçersiz rey. Radyodan aldığımız haber doğru çıktı. Bize yakın diğer yöredeki sandıklarda da benzerlerle konuşulmuş, oraları da bizim durumumuzda. Geçersiz reyleri açıklamıyoruz.

Önumüzdeki kronometre yine 3 dakikayı gösteriyor hat kesildi, ses yok.

- Alo Şereflikoçhisar, cevap ver, neredesiniz?
- Tam ahizhenin braklaçağı bir anda hoparlörden ses yeniden duyuluyor:

- Sıhhatimiz yerinde, bizim iyiyiz, çocuk çocukta öyle...
- Hepimiz birbirimize bakıyoruz, aradaki birkaç konuşmada da böyle kesintiler olmuştu ve hemen hepsi üç dakikadan sonra oluyor, kesintinin farkına varan konuşmasını değiniyor, yiyor.

- Karşımda İstanbul, Sarıyer.
- Hepimiz geçersiz rey kullandık, bizim buralarda seçim sakin geçti. Sokakta bir askere dahi rasmadık, bu günün en anormal tarafı bu idi, silahların gölgesinde yaşamaya alışmıştık.

Seçimlerin gerçek sonuçlarının radyoların mikrofonlarını da gımeceyecek izlenimi doğuyor hepimize. "Allahın hakkı üçtür" diyenlerin, Cunta'nın üç partisine birden vuruların "tak tak tak" edenlerin sayısı resmi açıklamalardaki kadar az değil.

Türkiye Postası

ABONE FİŞİ

Adı, SOYAD:

Adres:

Ölkesi:

ABONE ÜCRETİNİ (Vereinsbeitrag für Volkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 4614 32-100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West) HESABINA YATIRIRN. HAYALE MAKBUZUNU ABONE FİŞİ İLE BERABER

Türkiye Postası Abone Servisi Donau Str. 1 1000 Berlin 44

ADRESİNE GÖNDERİLEN GAZETEMİZ DERHAL DÜZENLİ OLARAK ADRESİNİZE GÖNDERİLMETE BAŞLANACAKTIR.

Abone süresi: 6 aylık (12 sayı) 1 yıllık (24 sayı)

Abone bedeli:	F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
6 aylık.....	30,-DM	600BF	120Krn	85FF	8,-	75G	93Krn
1 yıllık.....	60,-DM	1200BF	240Krn	170FF	16.80£	70G	190Krn

Siyasi parti temsilcileri Türkiye üzerindeki baskılarını sürdüreceklerini açıkladılar

İsveç'te "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi" Paneli yapıldı

2 Kasım Çarşamba günü, "Türkiye'de Demokrasi İçin Dayanışma Bürosu", İsveç'in Stockholm kentinde "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi İçin" adlı bir panel düzenledi. Panel'e İsveç Sosyal Demokrat Partisi, İsveç Liberal Partisi, İsveç Merkez Partisi ve Uluslararası Af Örgütü birer temsilci ile katıldılar. "Türkiye'de Demokrasi İçin Dayanışma Bürosu", DİSK Yönetim Kurulu Üyesi ve Maden-İş Sendikası Genel Başkan Vekili

Ekmel Aydın ve İMDER Genel Başkanı Ahmet Erol tarafından temsil edildi.

Ayrıca, sağ kanat Moderat Partisi ve İsveç Memur Sendikaları Federasyonu (TCD), Türkiye'de insan hakları ve seçimlerle ilgili görüşlerini panelde yazılı olarak bildirdiler.

İsveç Yazarlar Merkezi Genel Başkanı Erik Ransemar'ın yönettiği panelde söz alan konuşmacılar, 6 Kasım seçimlerini anti-demokratik ve uydurmaca olarak

nitelediler. Panele katılan İsveçli parti ve örgüt temsilcileri, Türkiye konusunda aralarında görüş ayrılığı olmadığını vurgulayarak, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmayı bundan böyle birlikte ve daha güçlü bir biçimde sürdüreceklerini belirtirken, siyasi parti sözcüleri de en kısa zamanda demokratik bir dönüşüm gerçekleşmezse, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nden çıkarılması için çalışma yürüteceklerini açıkladılar.

Stockholm'deki "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi" panelinden bir görüntü. Soldan sağa: Lars Ronnäs (Uluslararası Af Örgütü), Ahmet Erol (İMDER Genel Başkanı), Refik Şener (seçimci), Ek-

rem Aydın (Maden-İş Başkan Vekili), Erik Ransemar (İsveç Yazarlar Merkezi Başkanı), Hans Göran (Sosyal Demokrat Parti), Tomas Thorsen (Liberal Halk Partisi), Håkan Larsson (Merkez Partisi)

BİLMECE - BULMACA

Bulmaca

Hece Bulmacası

Londra'da "Gerçek Demokrasi ve Özgür Seçimler Konferansı" yapıldı

- İngiltere'nin en büyük Barış Örgütü "Campaign for Nuclear Disarmament" yüksek düzeyde 200 delegenin katıldığı konferansa dayanışma içinde olduğunu açıkladı.

5 Kasım Cumartesi günü İngiltere'nin başkenti, Londra'da toplanan 16 tanınmış İngiliz demokratinin çağrısını yaptığı Türkiye'deki seçimlerle ilgili Delege Konferansı'na İşçi Partisi, İngiltere'nin en yığınas barış örgütü CND, İngiltere Komünist Partisi ve başta İngiltere'nin en büyük sendikalarından Ulaşım ve Genel Hizmetler Sendikası olmak üzere bir çok sendika temsilcisinin yanı sıra kadın örgütlerinden, çeşitli barış gruplarından temsilciler ve çok sayıda akademisyen ve bazı milletvekilleri katıldılar. Konferansa konuşmacı olarak TIP Genel Başkanı Behice Boran, DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Dıysal, Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun, İKD Genel Sekreteri Zühal Kılıç, İGD Genel Başkanı A. Muhtar Sökücü, Genç Öncü temsilcisi Serdar Can, tiyatro yazarı Vasif Ögören ve tanınmış ressam Nil Yeter de katıldılar.

Başkanlığı İngiltere'nin tanınmış hukukçularından ve geçen yıl DİSK davasına gözlemci olarak katılmış olan İngiltere Devlet Konseyi üyesi eski milletvekili Arthur Davidson'un yaptığı konferans üç bölüm halinde sürdü. Konferans sonunda bütün delegelerin kabul ettikleri bir çağrı yayımlandı. Bu çağrıda 6 Kasım seçimlerinde hangi parti çoğunluğu alırsa alsın Türkiye'deki rejimin niteliğinin değişmeyeceği belirtilerek seçim sonuçlarının "Türkiye'de demokratik sivil rejimin egemen olduğu" biçiminde yorumlanması tehlisesine işaret edildi ve İngiliz ve Avrupa kamuoyu Türkiye halkıyla olan dayanışma eylemlerini yükseltmeye çağrıldı.

Danimarka'da 6 Türkiyeli örgüt seçimleri protesto etti

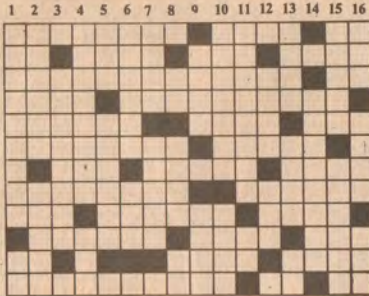
6 Kasım seçimleri dolayısıyla, Danimarka'da 6 Türkiyeli ilerici örgütün imzasıyla taşınan bir bildiri yayımlandı. Danimarka Türkiye Dayanışma Komitesi, Türkiyeli İşçiler Birliği, KKDK-Federasyon, Kürdistan-Danimarka Kültür ve Dayanışma Derneği, İşçi Gerçeği ve

Emeğin Birliği'nin imzalarını taşıyan bildiride, "Çunta partilerine hayır" denilecek, 6 Kasım seçimlerinin bir sahtekarlık olduğu belirtildi.

Öte yandan, 6 Kasım günü Türkiyeli İşçiler Birliği (FAT), seçimleri konu olan bir sohbet toplantısı düzenledi. Toplantıda Dernek Başkanı Mahmut Erdem bir konuşma yaparak, "halkın süngü zoruyla sandık başına çağrıldığını" söyledi ve "bize döviz makinası göziyle bakanlar,

Belçika'da Türkiye

SOLDAN SAĞA

1. Sovyet uçağı adamı - Yakacak olarak kullanılan bir orman ürünü - İnsanlığın ilk evcilleştirdiği hayvanlardan biri - 2. Kırmızı - "Harikalar Ülkesinde" ki serüvenleri anlatılan bir masal kahramanı - Muğla'nın bir ilçesi - 3. Kamyonları, içindeki yükleriyle birlikte taşıyan bir deniz ulaştırma aracı - 4. Kara Afrika'da emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı veren ve ABD emperyalizminin resmi uşağı Çombe tarafından öldürülen bir önderin adı ve soyadı - Dünya'nın uydusu - 4. Ölümler arasında yakılan türkü yada şiir - Tefsir etmek, bir olayı yada bir olguyu belli bir dünya görüşüne uygun olarak değerlendirmek - 5. Altmış saniye - (Tersi) Alaturka müzikte bir makam - 6. On adı Necmettin Halil olan ünlü bir edebiyat tarihçisi ve öğretmeni - (Tersi) İkinci tekil şahıs zaimi - 7. Muzaffer, zafer kazanması - 7. Psilitik çabuk üreyen, hastalık taşıyıcı küçük böcek - Göz açıp kapayana kadar geçen zaman - 8. İspanya'da Madrid kentinin ünlü futbol takımı - 8. Siyonizmin ideologlarından, İsrail devletinin kurucularından ancak diğer yöntemlerini pek onaylamayan bir yahudi politikacı - Kuru gürlülü - 9. Otomobil gibi araçlarda hareket aktarıcı organlardan biri - Bir olayın akışının kesintisi uğraması - Sadaka (teski dil), 10. Federal Almanya'nın Belçika sınırına yakın bir kenti - (Tersi) Aksı, zıt - Fransa'nın güneyinde bir eğlence kenti (Türkçede okunduğu gibi), 11. Alet işleyince o öğünür - Kıbrıs'ta Emekçi Halkın İlerici Partisi'nin (Kıbrıs komünistlerinin partisi) kısa yazılışı - Cüzdan işlevi de görebilen küçük torba, 12. Osmanlı İmparatorluğu dönemine yapılmış ünlü bir anlaşma - Üçüncü nota - Türkiye'nin trafikteki kısaltılmış adı.

YUKARDAN SAĞA: Göreme, Ürgüp yöresinde de içeren bölgenin turistik adı (yazıldığı gibi) - İlave, 2. Her zaman rastlanan alışverişim - İtalya'da, ünlü bir opera binası (okunduğu gibi), 3. Ağzına kadar dolu (iki kelime), 4. Fransız süngerlerinden, Amerika kütasına yakın bir adalar grubu - Güç, kuvvet, enerji, 5. (Tersi) Uluslararası Çalışma örgütü'nün kısaltılması - (Tersi) Köti, kinanacak davranış, 6. Unutmak (teski dil) - Dahî, göçmüş gerimsi, akıllı ihtiyar, 7. Kuzey Avrupa'da bir başkent - Sadık renk, rengarenk (teski dil), 8. Bedende olağan olmayan çıkıntı, şişlik - Bir erkek adı - Sanat, 9. Ümit - Yeni olmayan, 10. Negatif - Bir kara ulamın aracı, 11. Sarkit ve dikeylerle ünlü, Antalya yöresinde bir turistik mağara - Yabancı, tanıdık olmayan, 12. Barınacak yer - Başboş olmamak, sahipli olmak, 13. (Tersi) Bir toprak türü - Kralları, devletlerin grafik değeri taşıyan işaretleri - Bir bağlaç, 14. Anne tarafından nine, 15. Bir bezeyle türü - Tanrı tanınmaz, dinisiz, 16. Acemi - Şehzadenin öğretmenliğini yapmakla görevli vezir - Baş, kelle.

GEÇEN SAĞADAKI BULMACININ ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Salvadorallende, 2. Perle-Riyal-Asma, 3. At-Aragon-Endişe, 4. Ados-İllyay-Er, 5. Takibat-Dor, 6. Avamî-Epilepsî, 7. Kamikaze-Rak, 8. İncir-Ceribası-Mo, 9. Satır-Kg-Miljet, 10. Tk-Lapeksi-Nira, 11. Mikail-Alacalı, 12. Balçık-Es-Takip

YUKARDAN SAĞA: 1. Spartakist, 2. Aet-Avanak, 3. Le-Akavak, 4. Vladimirilç, 5. Aerobik-Raku, 6. Asa-Ağ-Pak, 7. Org-Tezeksi, 8. Rio-Pergel, 9. Ayni, 10. La-Lalib-las, 11. Lieb-Elam, 12. Na-Pesinat, 13. Nadyas-İlca, 14. Dsi-Is-Srak, 15. Emsed-Meali, 16. AeroFlo-İp

Aşağıdaki heceleri birer kez kullanarak soruların yanıtlarını bulunuz. Bulduğunuz kelimelerin ilk harflerini yazmaya getirdiğinizde Türk hikaye sanatının en önemli ustalarından birinin soyadı çıkacaktır.

A - A - A - BAY - BU - CAN - EL - GAN HI - I - IH - KA - LA - LI - LI - MA - MUR NA - NIN - NU - PA - DA - RA - RAT SIR - SI - TA - YU - ZER - ZIL - ZON

1. Ağn dağının Ermenicedeki adı
2. Geçenlerde ölen ünlü İspanyol sinema yönetmeni
3. Karadeniz kıyılarında yaşadıkları ileri sürülen savaşçı kadınlr
4. Osmanlı ordusunda atlı asker sınıfı
5. Orta Anadolu'da tarihsel önem taşıyan bir vadi
6. Tavuktan çıkar, ondan da civciv çıkar
7. Sovyetler Birliği'nde bir cumhuriyet
8. Ege'de Cumhuriyet döneminin ilk tekstil fabrikasının kuruluşu kent
9. Koparmaya kalkışını öldükçe çıpman eden bir ot
10. Büyük Ekim Devrimi'nden sonra Sovyetler Birliği'nin ilk devlet başkanı

Aşağıdaki heceleri birer kez kullanarak soruların yanıtlarını bulunuz. Bulduğunuz kelimelerin ilk harflerini yazmaya getirdiğinizde yurt dışına yaşayan bir yazarcımızın adı ve soyadı çıkacaktır.

A - A - A - CE - ÇOM - DA - DAR - GAL - GU - KE - KİŞ - LA - LEK - LİZM - LU - MA - MA - NA - NA - NA - NAS - NEL - NIK - NIN - PE - RE - ROD - SA - SE - TE - U - U

1. Çanakaklı'nın Yunan mitolojisindeki adı
2. Toroslann İç Anadolu'ya bakan etkilerinde bir ilçe
3. Doktorun yazdığı, yalnız eczacının okuyabildiği kıs mektup
4. Bir Afrika ülkesi
5. Meyvelerin ve bitkilerin özü, öz suyu
6. 19. Yüzyıl sonlarında Rusya'da bireysel terörizmi eylem modeli edinimiş küçük burjuva siyasal akımlardan biri
7. Bir tropik meyve
8. Türkiye'de burjuvazinin resmi ideolojisi
9. Pisirlmiş topraktan yapılmış tencere
10. İtalya yazmadısını boydanboyu bölün sıradakı
11. Nikaragua'nın başkenti

Büyükkelçilği önünde miting yapıldı

5 Kasım Cumartesi günü, Belçika'nın başkenti Brüksel'de DİB-BK, BTİB, BGDK ve Tekoşin'in ortaklaşa düzenledikleri Cunta'nın sahte seçimlerini protesto mitingi, yaklaşık 200 Türkiye'li'nin katılımıyla Türkiye Büyükkelçilği önünde yapıldı.

Ayrıca yine Brüksel'de 3 Kasım Perşembe günü Belçikalı demokratların oluşturdukları "Türkiye'de İnsan Haklarını Koruma Komitesi" bir basın toplantısı düzenledi. Eski Bakanlardan Wermeyen, Hukuk Profesörü François Rigaux, DISK adına Yücel Top, iktisatçı Albert Carton, Avrupa Parlamentosu üyesi Hemeloeck ve Uluslararası Af Örgütü temsilcilerinin katıldığı basın toplantısında, konuşmacılar Cunta'nın insan hak ve özgürlüklerini ayaklarına aldığını belirtirken, 6 Kasım seçimlerini "düzmece" olarak nitelendirdiler.

kısa kısa...kısa kısa kısa kısa...kısa kısa

● Duisburg'da

FİDEF üyesi Duisburg Türkiye İşçi Derneği, 5 Kasım 1893 Cumartesi günü, dernek salonunda 6 Kasım Seçimleri Arifesinde Türkiye konulu tartışmalı bir toplantı düzenledi. 6 Kasım seçimlerinin iyüzünün sorgulandığı toplantıyı 60'ın üzerinde Türkiye'li izledi.

● Münster'de

Federal Almanya'nın Münster şehrinde, 3 ve 4 Kasım tarihlerinde FİDEF sempatanları 6 Kasım seçimleri nedeniyle "uyan nöbet" eylemi gerçekleştirdiler. Çok sayıda Türkiye'li ve Alman'ın iştirake izlediği eylemde, 6 Kasım seçimlerinin demokrasiye dönüş olmadığı, tersine Türkiye ve dünya kamuoyuna aldatılmak için bir oyuna olduğu Münster kamuoyuna anlatıldı.

Yunanistan'da Türkiye'li örgütler yirmi bin bildiri ve eli bin pul dağıttı

Yunanistan'da, Cunta'yı ve onun seçimlerini teşhir etmek amacıyla İGD, Dev-Sol, TKEP, Acilciler, Türkiye Devriminin Yolu, KUK ve Devrimci Kurtuluş'tan oluşan Türkiye'li örgütler biraraya gelerek, bir dizi eylem gerçekleştirdiler. Son bir hafta içerisinde, Cunta'nın seçimlerini karikatürize eden 4 bin afisi Atina'nın merkezi bölgelerinin duvarlarına yapıştırılarak, 50 bin pul ve 20 bin de bildiri dağıtıldı.

Öte yandan, 3 Kasım günü Atina'da 100 binin üzerinde insanın katıldığı büyük bir barış mitingi yapıldı. ABD'nin Batı Avrupa'ya yerleştirme üzere olduğu atom reaktörlerini protesto mitingi, tüm demokratik parti ve örgütler tarafından desteklendi. Mitinge Yunanistan'da bulunan tüm Türkiye'li politik örgütler tek pankart altında birlikte katıldılar.

● İdstein'da

FİDEF üyesi İdstein ve çevresi Türkiye'li İşçiler Derneği, 5 Kasım Cumartesi günü, 6 Kasım seçimlerini protesto etmek amacıyla şehir merkezinde bir stand açtı. Çok sayıda bildirinin dağıtıldığı eylemde, gözleri bezle, elleri zincirlerle bağlı göstericilerin arka ve ön taraflarında kartonlara yazılı protesto belgeleri iştirake izlendi.

● Uim'da

Federal Almanya'nın Uim kentinde, FİDEF, KOMKAR ve DİB-FAK bir dizi eylem gerçekleştiren, 6 Kasım seçimlerinin bir sahtekarlık olduğunu Alman ve Türkiye'li kamuoyuna anlattılar. 6 Kasım seçimlerinin iyüzünü sorgulayan yüzlerce bildirinin dağıtımının yanı sıra, 6 Kasım 5 Kasım Cumartesi günü ortak bir toplantı düzenlediler.

Federal Almanya'da 6 Kasım seçimleriyle ilgili, öteki etkinlikler

● Stuttgart'ta

KOMKAR ve FİDEF'e bağlı Stuttgart İşçi Birliği 5 Kasım günü eylem birliği yaparak Türkiye'deki seçimleri protesto eylemi düzenlediler. Kentin merkezi yerinde açılan standın yanında gözleri bağlı, elleri kelepçeli iki kadın, iki erkekğin boynuna Türk ve Kürd halkının istemleri ni dile getiren pankartlar asmasını Türkiye'li ve Almanlar tarafından ilgiyle izlenildi.

● Essen'de

"Uluslararası Dostluk Derneği-Essen" ve "Essen Türküyliler Merkezi"nin 4 Kasım günü düzenledikleri "Türkiye'de Durum ve Parlamento Seçimleri Demokra-

6 Kasım seçimleri özgürlük türküleri söylenerek protesto edildi

Batı Berlin'de seçimleri protesto gösterisine 3 bin Türkiyeli katıldı

5 Kasım günü Batı Berlin'de Türkiye'deki seçimleri protesto etmek üzere düzenlenen "Özgürlük Türküleri" gecesine üç bin Türkiyeli katıldı.

Türkiyeli sanatçı, yazar, gazeteci, bilim adamı ve sendikacılar adına Demokrat Türkiye gazetesinden yazar Dursun Akcam'ın, TÖB-DER yöneticilerinden Kemal Uzun'un ve besteci Sami Yurdatapın'ın girişimiyle 5 ve 6 Kasım günü "Dikkat Demokrasi Geliyor (!)" belgisiyle düzenlenen "Özgürlük Türküleri" gecesini ve 6 Kasım'daki basın tartışmasının örgütlenmesini heykeltıraş Mehmet Aksoy, şehir planlamacı Dr. Cihat Arın, Batı Berlin GEW sendikası yöneticilerinden

Gecenin ertesi günü düzenlenen Alman ve Türkiyeli 200'den çok kişinin izlediği kamuoyuna açık basın toplantısının bitiminde sembolik seçim sandığında oy kullanıldı ve seçimleri protesto yürüyüşü yapıldı

Safer Çınar, IG-Metall'den sendikacı Necati Gürbaca, Sine-Sen yöneticisi Arif Özserin ve Maden-İş Eğitim Dairesi Müdürü Süleyman Üstün gerçekleştirdiler. Sunuculuğunu yazar Ömer Polat'ın yaptığı "Özgürlük Türküleri" gecesine gelen üç bin kişi: Emekçi, Fuat Saka, İbrahim Yurdakul-Derya-Deniz Grubu, Melike Demirağ, Sümeıra, Şivan, Tahsin İncelci yönetimindeki Batı Berlin İşçi Korosu,

Nizamettin Arıç, Ufuk Adalı, Zamani ve IG-Metall Korosu'nu beş saat boyunca büyük bir coşkuyla izledi.

Ertesi gün gene Teknik Üniversite'nin Audi-Max salonunda kamuoyuna açık bir basın toplantısı düzenlendi. Dr. Cihat Arın'ın yönettiği toplantıya Berlin Hür Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ulrich Albrecht, PEN Klübü Federal Al-

manya Seksiyonu Başkan Yardımcısı Dr. Norbert Meissner, Sanatçılar Sendikası Başkanı Dieter Ruckhaberle, Maden-İş Başkan Vekili Bahtıyar Erkul ve yazar Dursun Akcam katıldılar. Alman ve Türkiyeli 200'den çok kişinin izlediği toplantının bitiminde sembolik seçim sandığında oy kullanılmasının ardından, Batı Avrupa'nın çeşitli yerlerinden toplantıyı izlemek için gelmiş olan Türkiyeli sanatçılar, yazarlar, gazeteciler, bilim adamları ve sendikacılar 6 Kasım seçimlerini protesto eden dev bir pankartın altında Ernst Reuter meydanına kadar bir yürüyüş gerçekleştirdiler ve burada Batı Berlin'deki Türk ve Kürt örgütlerinin düzenledikleri ortak protesto yürüyüşüne katıldılar.

İZLENİM

Birlikte türküler söyledik düşmana inat

Gülseren SAYGI

Batı Berlin, 5 Kasım, saat 17.30... Ernst Reuter Platz U-Bahn istasyonunda çocuk çocuğu, yaşlısı gençli ile amın akin bir insan seli... Bu sel "Dikkat Demokrasi Geliyor (!)" belgisi altında düzenlenen "Özgürlük Türküleri" gecesine akıyor.

Gece, Türkiye'de faşist çetelerin kurşunlarına hedef olarak tekerlekli sandalyeye mahkum edilen bilim adamı Server Tanıllı'nın gönderdiği mesajla açılıyor. Böyle bir girişimi kutlayan Tanıllı'nın "Eş yurtsever, ilerici, devrimci güc, faşizme karşı birleşiniz!" sözleri büyük bir coşkuyla alkışlanıyor. Program, geceye sunuculuk yapan yazar Ömer Polat'ın "Bu gece, düşmana inat biraraya geldik ve düşmana inat bu gece hep birlikte güleceğiz, türküler söyleyeceğiz" sözleriyle başlıyor.

Melike Demirağ'ın "Her gecenin mutlaka bir sabahı var" dizesi bütün salonun umutlarını dile getiriyor. "Sabahın bir sabahı var, sorarlar bir gün, sorarlar" dizesini Sümeıra ile birlikte bütün salon söylüyor. Sahneye çıkan her sanatçının seçtiği türküler ve mars-

im ve Parlamento Seçimleri Demokrasi Şiye Dönüş mü?" konulu Dr. Faruk Şen'in, yineticiliği açturu mu 100'den çok Alman ve Türkiye'li ulusal, SPD, FDP, Yeşiller, Kilise, Uluslararası Ağ Örgütü temsilcilerinin yanı sıra Bank-Sen sendikası Başkan Yardımcısı Turhan Ata'nın da konuşmacı olarak katıldığı toplantıya, CDU temsilcisinin katılmayıp sert eleştirilere yol açtı. Çok hareketli geçen ve çok sayıda dinleyicinin de söz aldığı aç oturum-da bütün konuşmacılar, cuntanın seçimlerinin aldatmaca olduğunu birleştiril ve sıkıyönetim mahkemelerinde sürmekte olan davaların derhal durdurularak politik tutukluların serbest bırakılmalarını istedi ler.

● Marburg'da

5 Kasım günü Marburg ve çevresi DGB başkanı K. Dinnebir'in yönetiminde DGB yönetim kurulu üyesi G. Schneider'in, Maden-İş Sendikası Genel Başkanı M. Karaca'nın, Hildesheim mahkemesi hakim i V. Vultorius'un, SPD milletvekili K. Thüsing'in ve IG-Metall örgütlenme sekreteri Yılmaz Karahasan'ın katıldığı bir halka açık bir oturum yapıldı. Aynı gün, kuruluşu basına duyurulan, Marburg Türkiye Demokrasi Güçleriyle Dayanışma Komitesi'nin düzenlediği ve Cunta Türkiye'sinin durumunun ve 6 Kasım seçimlerinin, tartışıldığı toplantıyı 150'ye yakın Türk, Alman ve diğer uluslardan demok ratlar izledi.

● Hannover'de

FİDEF üyesi Hannover Halkı ve HTGB, 6 Kasım seçimlerinin iptazını gerektiren amacıyla, diğer Türkiye'li örgütlerce de aktif desteklenen 3 gün süreli "yazın nöbeti" eylemi düzenledi. Hannover'in en yoğun alış-veriş merkezi Kröpcke'de 23/4 Kasım günleri yapılan yazın nöbeti ve özellikle elleri zincirli, gözleri bağlı, boyunlarında 6 Kasım Türkiye'si'nin anlatan kartonların asıldığı grup eylemi, büyük ilgi gördü.

Ayrıca, 5 Kasım Cumartesi günü Hannover'deki Türkiye'li örgütlerin ortaklaşa düzenlediği ve 300'den fazla Türkiye'li'nin katıldığı 6 Kasım seçimlerini protesto yürüyüşü yapıldı. Yürüyüş koluna 50 kadar neo-nazinin tekme, yumruk ve gaz tabancalarının saldırıma girişimi göğüs lendi ve piskütlüydü. Bu saldırı ve polisi nin kayıtsızlığı kamuoyunda büyük tepki yarattı.

Türk Dursun Akçam (solda) ve Maden-İş Sendikası Başkanı Bektaş Erkul seşim sandığına açıyorlar. Bütün oylar çöp sepetinde...

Nizamettin Arıç (solda) kaldığı ney ve kavalla dinleyenleri Türkiye Kürdistanı'nın dumanlı dağlarına, yaylalarına götürürken, ünlü Kürt halk ozanı Şivan (sağda) sesle, sazıyla, bütün salonu oyağa kaldırdı.

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Bir gün mutlaka dönülecektir

Özgürlük savaşçılarının tutsak ökelilerine, tutsak kentlerine, dostları, yakınları, yavuklarına ilişkin en güzel mesajlardan biridir Kostantin Simenov'un "Bekle Beni" şiiri. Büyük Anayurt Savaşın'da fazlame karşı savaşan Sovyet askerlerinin ezberlerinde dolayan dizeleleri gençleride Cem Karaca şarkılaştırdı. Yaşamını yitiren askerlerin cephele rinde, yakınlarının fotoğraflarının yanına katlanmış kağıtlarda yazılı "Bekle Beni" çağırdu:

.....
Bekle beni geleceğim
Bütün gücüne bekle
Ortaklık aşarakken
Kimseler beklemezken
Bekle
.....

O günden bu yana sık sık yinelenen bu dizele. Zaman zaman yazıldığı günlerin anlatıları canlan dırdı insanda, zaman zaman beyinde yürüdüğü birikenleri aktardı. Simenov'un dizeleleri şu özgür

lük savaşçılarının sürgünlerine, ayrıklıklarına, tutsaklıklarına, gızcılıklarına, kavgalarına eşlik ediyor. Asla yitirmemesi gereken inancı dile getirerek: Hiç bir ihanetin, hiçbir dönekliliğin yıkamayacağı inancı. Kuşkusuz beklemeyecekler de var. Halkına, bir gün mutlaka döneceğine olan inancını yitirenler. Düşmanın el koyduğu kentinin sokaklarında bir daha özgürce yürüyemeyeceğini, deniz kıyısında sıralanmış balıkçıları seyredemeyeceğini, köyüne giden tüküm tüküm minibüse binemeyeceğini düşün enler de var. Yani kentlerini bütünüyle düşmana teslim edenler.

İşgal İstanbul'unun İngiliz işbirlikçisi gazetecisi Ali Kemal halkına karşı inancını yitirenler için ya kin tarihin en ibret verici örneklerinden biridir. Geçenlerde renkli basınının bir İngiliz parlamen-terin dedesi olduğunu övünerek açıkladığı Ali Ke-mal, Anadolu'da boyyaveren ulusal kurtuluş hareke-tilne güvenmemekle kalmamış, gazetesinde sürekli

dizelerini Sumeyla ile birlikte bütün salonları söyli-mişti. Sahneye çıkan her sanatçının seçtiği türküleri ve marş-lar çoşkuyu her dakika daha da yükseltiyordu. Fuat Saka ve Necip ikilisi "1 Mayıs" marşını bütün salonla bir-likte söylediler. Yürekerler 1 Mayıs 1977'deydi o an... He-sabı henüz sorulmamış olan cinayetlerde, evlat acıla-rında, döktülen kanlarda, zindanlardaki yurtseverlerdeydi... Ve hasretti gövümleri dolduran, çocuk-çocuk alanları doldurma hasretti, öz yurdumda bir bayram yaşama hasretti... Hasretti haykırımı: "Ancak bu böyle gitmez!"

Şivan kendi programında o sırada salonda bulunan bir başka Kürt sanatçısı da sahneye çıkardı: Niza-mettin Arıç. Arıç'ın ney ve kavalla seslendirdiği içli Kür-tçe havalar aldı götürdü izleyicileri bir başta sessiz-liğinde doğa ile insanın kaval sesinde bütünleştiği Tür-kiye Kürdistanı'nın dumanlı dağlarına, yaylalarına. O gü-zellikler içinden Şivan, aldı getirdi salona Kürt halkı-nın gerçeklerini, ezilmişliğini, direnme gücünü, yenime-mişliğini.

Bir gün önce 5 milyonluk İstanbul'da, Cunta'nın Su-nalp'i seçim mitingine 4 bin kişiyi toplayabilirken, 5 Kasım günü Batı Berlin'de Cunta'ya karşı 3 bin Türk ve Kürt tek bir yumruk olmuştular. Sanat-çılarımızın gücünü birleşen eylem birliğinin ne denli büyük yığınları hareketlendirebileceğini somut bir ispatıydı "Özgürlük Türküleri" gecesi. Batı Berlin uzan-sıredir böyle bir gece yaşamamıştı. Yürütdüğünde bu dev potansiyel burada bırakmamak, daha da güçlü ey-lemlelere dönüştürmek, demokrasi için, başın için alan-lara aktırmak, bir adım daha ileriye götürmek... 5 Kasım gecesi, bu yolda çaba harcayanlara umut ve güç verdi.

olarak Ankara hükümetinin aleyhine yazmıştı. İn-giliz emperyalizminin çıkarlarının savunuculuğunu yapmış, devamlı olarak asla başarılı olamayaca-ğına inandığı Anadolu hareketini işgal kuvvetleriyle uzlaşmaya çağırmış, namuslu her sesin sustuğu veya susturulduğu İstanbul'da işgal ordularını balolarında boygöstermişti.

Anadolu orduları Akdenize kucaklaştığında bile tutumunu değiştirmeyen Ali Kemal, kurtuluşun sonra, yargılamaya üzere Ankara'ya götürülürken güvenmedikleri ve ihanet ettikleri tarafından iz-miştir linç edildi. Aynı günlerde cesedinin bir kıy-sında atıldığı demiryolundan trenler dolusu yurt-severler atıldı benzer neler varsa kaparak tertekter-i İstanbul'a döniyordu. Beklediklerine ve bek-leyenlerine.

Görüldüğü gibi 12 Eylül 1980'den bu yana yaşadı-ğı, İstanbul'un ilk tutsaklığı değil. Ne de gördü-ğü ilk "ihanet ve ateş". Kıyru köşelerinde yüz-lerce Ali Kemal boyveriyor. Oysa "adi bir orospu" gibi emperyalizme sunulan İstanbul'un sahibi var. Tüm diğer kentimizin de. Halkına inancını yit-tirmeyenler, "tek bir haber çıkmasa bile uzaklar-dan" bekleyenler.

TUSİAY